

آرایه‌ها و ابزارهای مفرغی لرستان

جلد نخست: موزه متروپلیتن

علیرضا غفاری حافظ

آرایه‌ها و ابزارهای مفرغی لرستان

جلد نخست: موزه متروپلیتن

علیرضا غفاری حافظ

درآمد

مجموعه‌ی حاضر، دربردارنده‌ی تصاویر و اطلاعات تعداد قابل توجهی از آرایه‌ها و ابزارهای مفرغی لرستان است که در اینترنت^۱ قابل دسترسی است. باتوجه به اهمیت این اقلام در مطالعات ایرانی، همه‌ی تصاویر و صفحات مربوطه با آدرس کامل اینترنتی آن‌ها ذخیره و برای استفاده‌ی پژوهشگران گرامی، به صورت کتاب الکترونیکی ارائه می‌گردد. جلد دوم این مجموعه، شامل تصاویر آرایه‌ها و ابزارهای مفرغی لرستان در سایر موزه‌های جهان (شامل بیش از ۸۰۰ نمونه) در آینده ارائه خواهد شد.

نگارنده مناسب دید به‌جای مقدمه این مجموعه، دو مقاله معتبر در مورد مفرغ‌های لرستان را که قبلاً به چاپ رسیده‌اند، در آغاز کتاب بگنجانند. تهیه این مجموعه، با تلاش فراوان میسر شده است؛ انتظار می‌رود استفاده‌کنندگان از آن، (در صورت امکان) نسبت به پرداخت حق‌الزحمه و یا ارجاع (به صورت زیر) اقدام نمایند. بدیهی است که رعایت اخلاق علمی، موجب ادامه کوشش افزون‌تر در این زمینه را ایجاد خواهد کرد.

علیرضا غفاری حافظ^۲

ارجاع درون متنی: (غفاری حافظ، ۱۳۸۹: ...)

ارجاع در پایان رساله یا مقاله: غفاری حافظ، علیرضا (۱۳۸۹). آرایه‌ها و ابزارهای مفرغی لرستان؛ جلد نخست. ویرایش نخست. نشر الکترونیکی (پی‌دی‌اف).

¹ In: <https://archive.org> February 26, 2014

² Bahmaniranfar79@gmail.com

فهرست

۱	مفرغ‌های لرستان / دوسو
۲۹	مفرغ‌ها لرستان / واندنبرگ
۷۱	گونه‌شناسی و نمادشناسی زیورهای لرستان در دوران مفرغ و آهن / طاهری، همتی
۸۱	نمونه‌ها

مفرغ های لرستان

نوشته: رنه دوسو

ترجمه علی حصوری

مفرغ های لرستان

الف. انواع و قدمت

ب. آزمایش های فلزشناسی

پ. چند کتیبه

الف. انواع و قدمت

نوشته: رنه دوسو

ترجمه: علی حصوری

سبک ویژه‌ای از مفرغ که از آسیای صغیر به اروپا می‌آمد، مدّتی دراز در موزه‌های اروپا نمایش داده می‌شد و برچسب کاپادوکیه‌ای و حتی می‌خورد. در فاصله سال‌های ۱۹۳۰ و ۱۹۳۲م تعدادی از این مفرغ‌ها ناگهان پدیدار شد که اهالی لرستان، به ویژه در منطقه جنوب هرسین، از خاک درآورده بودند.^۱ به این ترتیب، سرانجام محل تولید این نوع خاص، که به ویژه به خاطر تنوع و اصالت سبک نقوش جانوران آن جلب نظر می‌کرد، دقیقاً شناخته شده است. این مفرغ‌ها نشان‌دهنده پیشرفت هنری چشمگیری است و تاریخ و روابط آن با دیگر فرهنگ‌ها باید دقیقاً مشخص شود. حل این مسائل دشوار است زیرا حفاری‌ها همگی بدون نظارت علمی صورت گرفته است. تاریخی که در ابتدا برخی از دانشمندان پیشنهاد می‌کردند،^۲ تا دوهزار سال اختلاف داشت اما در عمل مفرغ‌ها چند دسته و متعلق به دوره‌های بسیار متفاوت‌اند. قطعات به خصوصی با مفرغ‌های یافت شده در تپه گیان^۳ مربوطند و به عصر مفرغ تعلق دارند، اما بقیه، که بسیار بیشترند، از عصر آهن بر جای مانده‌اند. اشیای بسیار مشابهی را که از سیلک به دست آمده، می‌توان به فاصله زمانی گذر از سیلک هزاره دوم به اول پم نسبت داد.^۴

لرستان، که نزدیک مرز غربی ایران است، به طور عمده از درّه مرتفعی تشکیل شده که میان رشته‌های موازی اما نامنظم کوه‌های زاگرس گشوده شده است. جاده کرمانشاه به خرم‌آباد پس از حدود پنجاه کیلومتر از هرسین می‌گذرد. از هرسین تا خرم‌آباد روستایان گورها را خالی کرده‌اند. این گورها بسیار کم عمق و تنها از سنگ بدون ساروج ساخته شده بودند و لاجرم، به آسانی قابل دسترسی بودند. چیزهایی که روستایان به دست می‌آوردند مشتمل بود بر مقدار معتنابهی سفال (نک: صص ۲۳۶-۲۳۷)، تعدادی شیشه (نک: ص ۳۱۱) و چند قطعه اشیای سنگی؛ اما بیش و مهم‌تر از همه مفرغ بود. اهالی چهارصد تا پانصد گورستان را کشف کردند که ابعاد آن‌ها متفاوت بود و بین ۱۰ تا ۲۰۰ گور در هر یک وجود داشت. گورها به سهولت قابل شناسایی بودند،

مرد برهنه‌ای را گرفته که جلو او زانو زده و پا دست راست و با نوعی سلاح، که حالا از بین رفته است، او را می‌زند. صحنه جنگ‌های سومری و آشوری، مرده را عموماً برهنه نشان می‌دهند. احتمالاً پیش از آن‌که مردی را بکشند، سلاح و جامه‌های او را می‌گرفتند، و بنابراین برهنگی مرد زانو زده نشانه آن است که در شرف کشته شدن است.^{۱۲} بخش برین مجموعه مرد ایستاده از بین رفته است. شاید از ماده دیگری ساخته شده بوده است.

تاریخ‌گذاری این دو قطعه دشوار است، اما آشکارا با مجموعه یافته‌های لرستان تفاوت دارند. وضع شکل‌ها، ترمیم و سبک نشانیدن چشم‌ها (در مفرغ) و لباس‌ها، که مثل بالانسه سومری نیست ولی یادآور آن است، همه نشان می‌دهند که قطعه اوور بسیار کهنه است. اما از جانب دیگر، تناسب ظریف پیکره‌ها و سادگی، حتی در بدن مرد برهنه، به نظر می‌آید که به تاریخ متأخرتری، یا دست‌کم به دوره دنیاله آغاز نخستین سلسله بابل (حدود ۲۰۰۰ پم) اشاره داشته باشد.

خلاصه، در این جا نیز همچون مورد خنجر سبک اور (نک: ص ۳۳۳)، مداومت شکل‌های باستانی را در سرزمینی داریم که متکی بر راه و رسم بین‌النهرینی بود. خصلت عتیق شکل‌ها و اسلوب کار هم مستلزم وجود تاریخ بسیار دیرینه‌ای نیست. احتمالاً این هر دو حلقه لگام متعلق به نیمه نخست هزاره دوم پم است و حلقه‌های لگام حتی موزه لوور و موزه ایالتی برلین پس از ۱۵۰۰ پم ساخته شده است.

دهنی‌ها و حلقه‌های مهمیز

کهن‌ترین دهنی، نوعی که دارای لته‌های سنگین چانه است، بسیار جدیدتر از این حلقه‌های لگام، و متعلق به عصر آهن است. پیش از کشف آثار مفرغی لرستان تنها شش دهنی مفرغی از آسیای جنوبی، شامل ایران، شناخته شده بود.^{۱۳} اما تعداد عظیمی از لرستان کشف شده که بهترین دلیل ممکن بر این است که کار مردم آن ناحیه پرورش و تربیت اسب بوده است.

هر دو نوع معمول دهنی در آن‌جا پیدا شده است: دهنه پیوسته یا شکسته (لوح ۳۹ ب) که در اروپا از عصر مفرغ به بعد رایج بود.^{۱۴} و نیز آن نوعی که میله دهنی راستی دارد. دهانه‌های شکسته لرستان دارای میله‌های کناری یا لته‌هایی با سه سوراخ است که مهمیز به آن متصل می‌شود؛ سوراخ میانی در انتهای قطعه دهنی، جایی که حلقه‌ها به آن متصل می‌شد، و دو تای دیگر برای قلاب‌بندهای تسمه بود. این طرح وسیعاً کاربرد داشت. اساساً همین نوع دهنی‌ها در نقوش برجسته آشوری دیده می‌شود (شکل ۵۳). اگرچه در این جا هنرمند طراح‌سی را با حذف قلاب مرکزی

شکل ۵۳. جزئیات دهنی از نقش برجسته آشوری، قرن نهم پم

حلقه‌های انتهای قطعه دهنی ساده‌تر کرده است، در بسیاری از دهنی‌های پیوسته لرستان میله دهنی به دستکی منتهی می‌شود که حلقه لگام را نگه می‌دارد، و در برخی از آن‌ها میله‌های جانبی به سر حیوانات ختم می‌شود که

زیرا معمولاً چند ردیف سنگ سر از زمین بیرون آورده بود و گورستان‌ها عموماً در کنار چشمه‌ها بودند. وقتی منابع دم دست به اتمام رسید، بومیان در گورهای پنج تا سی نفره تمام ناحیه را زیر پا گذاشتند؛ زمین را با میله‌های آهنی نوک‌تیز کاویدند و نواحی بسیار بیشتری را شناسایی کردند. به این ترتیب شگفت‌انگیز نیست که چنان تعدادی از آثار در چنان مدت کوتاهی پیدا شد.^۵

فراوان‌ترین ارقام مفرغ‌های کشف‌شده اتصالات گردونه یا حلقه‌های لگام، دهنی‌های ظریف و حلقه‌های گوناگون تزیینی است؛ اما جنگ‌افزارهای بسیار، آرایه‌ها و زیورهای شخصی، انواع مختلف اشیای آیینی و تعداد بسیاری ظروف نیز وجود دارد.

حلقه‌های لگام

حلقه‌های لگام بخش مهمی از یراق‌های آرایه‌ها و گردونه‌ها بودند. حلقه‌های لگام بر روی یک محور خیلی زود معمول شد، اما در دوره آشوری سراسر ناپدید شد.^۶ این، احتمالاً به خاطر آن بود که این نوع حلقه‌های لگام برای ناخت سریع ناسازگار است و اختراع قومی بود که به آهسته‌راندن عادت داشتند، زیرا آرایه‌رانان پیش از دوره بارکش‌های موتوری، صفتی از اسب‌ها را به پیش می‌راندند. حلقه‌های لگام، به طور عمده، در جلوگیری از پیچیدن لگام به همیز یا به دور پای اسب، هنگامی که سوارکار روی پا در خیز است، مفید است. 'پرچم' معروف سواره‌نظام اور این وضع را به خوبی نشان می‌دهد.^۷ سوار تنها هنگامی به درون آرایه می‌رفت که اسب‌ها مجبور باشند سریع‌تر حرکت کنند.

شباهت حلقه‌های لگام لرستان به نظایر سومری خود نشان می‌دهد که مردم کوهستان از سومریان یاد گرفتند که چگونه اسب را به آرایه بستند. حلقه‌های لگام حتی، که از تاریخ جدیدتری است، نشان می‌دهد که حتی‌ها هم کاربرد آرایه را از سومریان یا سامیانی که فرهنگ سومری را برگرفته بودند، آموختند.^۸ در مورد اصل سومری حلقه‌های لگام لرستان هیچ شکی نیست، در هر دو، جفت حلقه‌ای که برای لگام ساخته شده ضمن قالب‌ریزی داری اتصالی استوار گشته است، اما در نمونه‌های لرستان نقطه‌ای که دو حلقه به نوک محورها متصل می‌شد، با سه تیغه تقویت شده که آن را محکم‌تر کرده است — بی‌شک از آن روی که برای حیوانی چالاک‌تر از الاغ ساخته شده بود، زیرا الاغ مرکوب دشت‌ها بود. روش اتصال حلقه‌ها به نوک محور در لرستان همان بود که در سومر؛ بدین صورت که بندی از یک قلاب در هر طرف حلقه می‌گذشت و به دور محور پیچیده می‌شد. از جانب دیگر، حلقه‌های لگام حتی مانند میخی به درون محور فرو می‌رفت.^۹ کار آذینی و آرایه‌پردازی هم اساساً همان است، چون هر دوی آن‌ها شکل‌هایی تمام‌نما در سر حلقه‌ها دارند.

زیور این حلقه‌ها در اور و کیش به شکل الاغ یا گاو است، اما نمونه‌های لرستان انواع جالبی را نشان می‌دهند. یک جفت لگام در موزه بریتانیایی (لوح ۲۶ پ) ^{۱۰} با بزهای کوهی سینه به سینه در دو طرف یک 'درخت' مقدس آرایش شده است — نقش‌مایه‌ای که اثر چشمگیری در هنر لرستان دارد. نقش‌ها بر روی سر حلقه‌ها و روی یک سطح پهن ایجاد شده‌اند. یک جفت حلقه لگام هم در موزه لوور (لوح ۲۶ پ) ^{۱۱} دارای پیکره در مورد است: یکی ایستاده و نوعی نیم‌تنه کوتاه پوشیده که بر کمر جمع شده، با دست چپ خود موی سر

نزدیک بین این مردم و ساکنان لرستان ممکن است در نتیجه شباهت‌های نژادی و زمانی آسان شده باشد.^{۲۲} سفینکسی با سر این شخصیت، که روی برخی از دهنی‌های لرستان یافت می‌شود، (لوح‌های ۳۲ الف و ب، ۳۳ الف و ب، ۳۴ ب، ۳۸ ث) در بین‌النهرین علیاً^{۲۳} نیز به کار می‌رفت که کهنه‌ترین نمودار شناخته‌شده آن روی نقش برجسته‌ای است که آشکارا قدیمی‌تر از ساخته‌های لرستان است (شکل ۵۲). نقش گیلگمش - انکیدو اغلب روی دهنی‌ها دیده می‌شود (شکل ۲۸، ۲۹) و اغلب هم به اقتضای فراوانی گنجینه نقوش و در برخی از مهره‌های اقبال و حتی یک‌پایه (لوح ۲۷ ب) همین مضمون ارائه می‌شود. اوزش طلسمی و ضد اهریمنی این شخصیت، گاهی با بازنمایی حیواناتی به هم آمیخته شکل می‌گیرد که او را از پای درمی‌آورند. این جانوران معمولاً شیرهای بال‌دار غزائی هستند که هر یک راست روی غزالی ایستاده‌اند که زیر تنه‌شان له شده است. گاهی (لوح ۲۸ الف)^{۲۴} برخی از جزئیات چون بره‌های بال‌ها یا موهای دم کنده شده است و روی کف چپ

شیر دست راست در یک دهنی (لوح ۲۹ الف) چلیپایی قرار گرفته که اغلب روی سفال لرستان هم دیده می‌شود (نک: شکل ۲۷ ب). این نشان می‌دهد که این شیری متعارف نیست، بلکه خصلت مقدس یا کیهانی دارد. شیرهای آشوری، به ویژه آن‌هایی که همراه خدایان‌اند، معمولاً گلواره پیکانی روی شانه خود دارند.

روی دهنی دیگری (لوح ۲۹ ب) گیلگمش - انکیدو در حال پیروزی، نه بر شیرها، بلکه بر شیردال‌هایی است که با غزال‌های شاخ‌بلندی در گرفت و گیراند. به نظر می‌آید که این شیردال‌ها همان جانوران افسانه‌ای باشند که در هنر باستانی یونان با دسته‌ای مو یا پر راست بر روی سر دیده می‌شوند. بر روی یک جفت دهنی دیگر (لوح ۳۰ ب) نقش جانور با کیفیت بهتر، ولی یقیناً جدیدتری، ظاهر می‌شود. گیلگمش - انکیدو با تغییرات جالبی روی دهنی دیگری هم

شکل ۵۲. نقش برجسته، سنگی، تل حلف، قرن ۱۲ پ.م.

دیده می‌شود (لوح ۳۰ الف). در این شکل نه شاخ دارد نه کلاه توک‌دار، اما ریش او سه شاخه شده و بی‌تردید خود او است. او گلوی بره‌های کوهی پشت به هم را گرفته که برگرفته از نقش بزهایی است که در دو جانب درخت مقدس به پاسداری ایستاده‌اند. این جا، درخت، که به درخت مقدس، یک نخل آشوری بر تارک دارد. همین حالت قهرمان، که زانو بر زمین نهاده، در کریمش و زنجیرلی در دوره حتی هم دیده می‌شود و احتمالاً همین صورت در هنر باستانی یونان منشأ غول کُرگن بوده است که پرسوس سر او را برید. روایتی استثنائی از این مضمون در یک جفت لته در مجموعه آقای دیوید - ویل به نمایش درآمده است که هم شکل و هم کارکرد آن‌ها غیرعادی است (لوح ۲۷ الف). لته شکل سه گوشه‌ای دارد با سوراخی در پایین برای میله دهی، و در وسط گوشه بالایی سر گیلگمش - انکیدو قرار دارد. که بازوهای او در حاشیه آن به سر گاوهای پشت به پشت در دو زاویه دیگر رسیده است. اینکار استادانه‌ای، سر گیلگمش - انکیدو را با کلامی از سر گاو روی بدن گاو با بال گشوده‌ای که به سر گوساله‌ای پایان می‌یابد (لوح ۳۳ ب)، نشان می‌دهد.

تعدادی لته چانه به شکل اسب، برخی با بوغ و بندهایی که به دقت از کار آمده (لوح ۳۶ پ و ۳۷ ب)،

دارای سک و بیضه لرستان است (لوح ۲۹ الف). دهنی موزه لوور، که احتمالاً آشوری است، شبه همین است، جز این که در بخش قطعه دهنی یا فلاهی به هم پیوسته و بسیار سنگین تر از نمونه های معمول لرستان است.^{۱۵}

در حالی که اغلب دهنی هایی که در اروپا پیدا شده پیوسته یا شکسته اند، آن هایی که مبله دهنی راست دارند در لرستان بسیار رایج ترند. این ها دارای لته های چانه ای با قسمت های طراحی شده الصافی و در انواع بی پایانند. از آن جا که لته قسمت چانه سنگین است و مبله واسطه کوتاه و انتهای آن در جهت عکس خم شده است، بعضی در دهنه بودن این ها شک کرده اند. ولی برعکس، این ویژگی ها نشان می دهند که این ها نه تنها دهنی بوده اند، بلکه برای استفاده عملی ساخته شده اند و حتی می شود نشان داد که برای اسب های افراد مسلح طراحی شده بوده اند. لته های چانه برای جلوگیری از جایه جایی دهنی در دهان اسب، در اروپا هم به کار می رفت.^{۱۶} وانگهی، وزن آن ها به اندازه ای نیست که مایه زحمت باشد. تکیه آن ها بر دهان اسب نبود، بلکه به سر متصل و از بند قلاب افسار آویزان بود، و به این ترتیب خیلی سنگین نبوده است، زیرا سر و گردن اسب بسیار قوی است. در قسمت داخلی لته های چانه نقاطی هست که با خود لته یک تکه است. گفته اند که این ها برای نگهداری قطعه چرمی پشت بوده، اما در واقع مقصود آگاه تر کردن حیوان از حرکت حلقه ها به هنگام کشیده شدن به این سو و آن سو بوده است.^{۱۷} در این جاست که وزن لته ها کارآمد می شود، به ویژه اگر سوار مسلح باشد و به تبع آن برای نگهداشتن اسارها تنها یک دستش آزاد باشد. دهنی سخت و محکم مناسب نیست، زیرا اسب می تواند آن را بین دندان های خود بگیرد، اما لته های سنگین چانه با زائده های دراز که به لب اسب می خورد، با لغزیدن در طول مبله و با جایه جایی سر اسب برخلاف این عمل می کند.^{۱۸}

طول مبله دهنی بسیار گوناگون است و به خوبی نشان می دهد که لره های باستانی چندین نژاد مختلف اسب داشتند. و این نکته را تفاوت شکل و ترکیب اسب هایی که روی لته های چانه باز نموده شده، تأیید می کند. گفته اند که کاربرد دهنی های دنباله دار که دنباله هایشان در دو جهت مخالف به قلاب هایی تبدیل شده، نامناسب است، زیرا طول لگام ها یکسان نیست. اما این وضع در مورد اسب سواری که دو افسار را در یک دست دارد صادق نیست، بلکه مصداق آن ارابه است که لگام ها، به هنگام کشیدن، نقش های کاملاً متفاوتی دارند. ناگفته پیداست که تحمل چنان لگام هایی برای اسب دشوار بوده، اما لگام های جلودار در آن هنگام ناشناخته بود، و این ها جانشینی بوده برای مهار حیوانات سرسخت، که نیست به لگام های میخ داری که گزنفون ذکر می کند سازگارتر بوده است.^{۱۹} او می گوید استحکام لگام را می توان با سبک کردن دست جبران کرد، اما به قیاس سوارکار امروزی مشرق زمین، این مسئله آن چنان مایه نگرانی نبوده است.

آرایش و تزئین سلاح ها، اسباب و آلات و همه اشیا دیگر لرستان، به طور عمده، صورت اشکال ضد اهریمنی و حرز و طلسم هایی را داشته که کاری و کارآمد پنداشته می شدند. به این ترتیب روی برخی از لته ها (لوح های ۲۸ الف و ب، ۲۹ الف و ب) اشخاصی را می بینیم که شبه تهرمانان اساطیری، گیلگمش و انکیدو، هستند - نوعی که در دوره سومری باستان معمول شده بود و با نه چندان تغییری تا دوره آشور استمرار یافت. در لرستان، به نظر می آید که این دو عمداً به هم آمیخته اند،^{۲۰} ترکیبی که به نظر می آید به وسیله ساکنان مبتانی یا هوریا در بین النهرین علیاً به کار رفته باشد که در هزاره دوم بهم این دو شخصیت آمیخته را به کار گرفته اند و او را خود نوک تیزی دادند؛ که از آن زمان به بعد در سوریه شمالی^{۲۱} و در میان حتی ها بر سر دارد. روابط

استانی است، ترکیبی از یک بزکوهی پیروزمند است که بر روی دو شیر لمیده که به نوبه خود سر دو گاو بر آنها سوار است. گاهی (لوح ۵۸ ت) سر انسان جای سر بزکوهی را می‌گیرد. احتمالاً این سر گیلگمش است، زیرا حلقه دیگری تمام بدن گیلگمش را درون دایره‌ای جاداده شده نشان می‌دهد (لوح ۵۸ ث) و حال آن‌که نقشمایه کامل را روی نوع دیگری (لوح ۴۱ ب) با گیلگمش درون یک دایره می‌بایم و در بالا، سر یک بزکوهی که به هر طرفش شیری متصل است دیده می‌شود. نوع کاملاً متفاوتی از حلقه به شکل چرخشی است (لوح ۴۱ ب) که در حاشیه اثر طرح مکرری از چشم‌های صورت یک شیر، کنده شده است.

دو نوار که شکل‌هایی در بالای آنهاست و در انتها حلقه‌هایی دارند، یا باید پیشانی‌بند و یا تنگ اسب باشد. یک آینه (لوح ۵۹ د) دارای ردیفی از سرهای بزکوهی، که در بالا به طرز کاملاً برجسته رویه‌روی هم‌اند و در انتهای هر طرف صورت یک شیری قرار دارد؛ سنگ‌های دیگر (نک: ص ۳۰۹) نیم‌رخ نقش برجسته بزکوهی کوچک اما باروحی دارد که سر از رویه‌روست (لوح ۵۹ ح).

سر علم‌ها

گروهی از لته‌های مشبک، چه چهارگوش و چه گرد، روی میله یا سنجاقی سوارند که تقریباً همیشه شکسته است. این سرآرایه‌ها ظاهراً همچون سرعت یا سرعت به کار می‌رفته و از نوعی است که در شرق باستان از دوره سومری یافت شده، و احتمالاً کاربردی مذهبی داشته است. طرح‌های پیچیده، به ویژه در لته‌های چهارگوش، این قرض را پیش می‌کشد که این قطعات نسبتاً جدید و شاید از قرن ششم ب.م باشند. در این سرآرایه‌ها، مضمون دائمی موجودانی هستند نیمه انسان نیمه حیوان که با گیلگمش - انکیدوی شاخ گاو بر سر است، یا موجودی بسیار شبیه او که گاهی شاخ‌های بزکوهی و اغلب پاهای حیوان دارد، و ویژگی شاخص او همراهی با شیرهاست و نیز گلواره‌های پیچ‌پیچ یا طوماری. نوع اخیر نشان می‌دهد که این یک قهرمان خورشیدی است و چلیپاها و گلواره‌هایی که روی برخی از جانوران کنده شده، به جمع ستارگان اشاره دارد. قهرمان را به شکل پیکری تک، با دو شیر رویه‌رو در دو طرف او نشان داده‌اند (لوح ۴۰ ب) یا چون یک جفت سر برگشته متقارن، با شیرهایی که از پشت به هم چسبیده‌اند (لوح ۴۰ ت). در برخی نمونه‌ها بالانته قهرمان سه بار تکرار شده (لوح ۴۰ الف)،^{۳۱} در یک مورد سر یک بزکوهی طرح را کامل می‌کند، و دو نمونه‌ای دیگر تک‌پیکره‌ای دو شیر رویه‌رو را نگه داشته است. پیکره‌های عکس هم یا سه‌تایی به احتمال بسیار نشانه مسیر خورشید در آسمان است. این شخصیت همچون شیرها کمربندی آشکار دارد و لته‌ها که چهارگوشه‌اند، در قاب تاج گلی پرشاخ و برگ جای گرفته‌اند.

معنای این قهرمان موجودی است که شاخ گاو بر سر دارد و همچون خود او با شیرها و بزهای کوهی سروکار دارد (لوح ۴۱ الف، ب، ت و شکل ۵۶) اما گلواره‌ها را ندارد، اگرچه گاه آراسته به آرایه‌های طوماری است. این که او گاهی جانوران وحشی را از پاها گرفته و سرونه آویخته است، احتمالاً مشخصه نمادین اوست (نک: فصل ۳۶). این پیکره معمولاً میان یک جفت حیوان قرار گرفته، اما یک نقش آشفته او را در میان چهار شیر و سر دو یا سه انسان دیگر نشان می‌دهد. این شخصیت ممکن است زیرپوش و نیز حمایت

و تعدادی دیگر بدون هیچ گونه وجه تمایزی (لوح ۳۵ الف و ۳۶ ب) احتمالاً با آیینی خودشیدی ارتباط دارند. تفسیر اسب دیگری با یک مرد دشوار است (لوح ۳۱ ب)، اما از آنجا که اسب با مهار به زمین بسته شده، نمی‌تواند برای سواری باشد، به طوری که ممکن است یک خدای نگهبان باشد.^{۲۷} گرازی (لوح ۳۱ الف) که ظاهراً نقش ضداهریمنی و جنبه طلسمی داشته و حیواناتی دیگر، بدون هیچ مشخصه خاصی، احتمالاً خصلت جادویی داشته‌اند. بزهای کوهی (لوح ۳۶ ت) و گاوها (لوح ۳۸ الف، و، شکل ۵۵)، که گاهی بال دارند، معمول‌ترین‌اند (لوح ۳۵ ب). بسیاری از این‌ها به سبک آشوری دارای ستاره‌ای یا گلواره‌ای کنده بر روی شانه با پشت خود هستند (لوح ۳۴ الف). همچنین شیرهای غرنده‌ای که دشمن به دور کفل پیچیده است^{۲۸} و بزهای کوهی پشت‌به‌هم، که به سوی شیران مقابل خیز برداشته‌اند بزهای کوهی با پوزه‌های درشت و شاخ‌های عظیم هم هست، اما این انواع کمتر معمول است. نمونه‌های هر دوی این‌ها در مجموعه آقای دیوید ویل وجود دارد، جانوری

شکل ۵۵ لاله چانه دهنی، مفرغ، قبلاً در مجموعه پل گیوم بوده است.

غیرعادی (لوح ۳۷ الف) ظاهراً اسب بال‌داری است و لته‌ای استثنائی در مجموعه اسناد سی. گ. زلیگمان (لوح ۳۸ ب، پ) به نظر می‌آید بازتمایلی گاوی با سر پرنده است.

همه این جانوران با بدنی نیم‌رخ و از یک سمت، نشان داده شده‌اند و سمت دیگر گود و ناقص است، هرچند که در یک دست کامل، هر لته که اسی را نشان می‌دهد، یک جفت برجسته‌کاری به هم پیوسته است که حیوانی کامل را نمودار می‌کند، اگرچه تخت و در طرفه و بدون نقطه^{۲۹} است. سر همه اسب‌ها از نیم‌رخ است، اما بزهای کوهی و گاوها معمولاً سری از روبه‌رو دارند که تمام‌نما ساخته شده است. آن حالت برگشتگی سر که در سبک جانورنگاری سکایی بسیار رایج است، و هر چند که گاه روی دیگر اشیای لرستان دیده می‌شود، به هیچ روی در دهنی‌ها دیده نشده است. از دیگر روی، این شکل قراردادی تن نیم‌رخ و سر از روبه‌رو در هنر سکایی نادر است، گرچه گربه‌سانان گاهی چنین بازتمایلی شده‌اند.

اما در سبک دیگری، از لته‌های چانه تنها سر جانوران به کار رفته است. نوعی از آن عبارت است از چهارگوشی که سر و ته آن فرو رفته است و در گوشه‌ای سر بزکوهی دارد (لوح ۳۶ الف). در انواعی دیگر سر خروس‌هایی پشت‌به‌هم یا ترکیبی از سر خروس و سر اسب دیده می‌شود (لوح ۳۸ ت) یا، بر روی یک نمونه در مجموعه آقای دیوید ویل، سر یک گراز و یک گاو نمودار است. در قطعه دیگری در همان مجموعه مردی بر روی سر اسب‌های پشت‌به‌هم ایستاده است (لوح ۳۸ ج).

حلقه‌ها و دیگر قطعات ستام و یراق زین آرایش یکسانی دارند. ممکن است فلاپی را فقط با شیرها بیارایند (لوح ۳۹ ت)، اما به طور کلی بر روی حلقه‌ها شیر و بزکوهی با هم ترکیب شده است (لوح ۳۹ ت). به این ترتیب، شاخ‌های عظیم بزکوهی با شیری که از هر طرف به سوی او می‌جهد، نقشمایه مرکزی است (لوح ۳۹ ج). این حلقه شاهکار کوچکی است، با تن شیرهایی زنده و خشمگین و متناسب با حلقه، و قوس شاخ‌هایی که طافی را می‌سازند که ضمن تضاد، تعادل کاملی با دور حلقه ایجاد می‌کند. در نمونه‌ای که کمتر معمول است (لوح ۳۹ ب)، شیردالی سر دو بزکوهی را به هم متصل می‌کند، اما دیگری، که طرح آن تا حدی

کروی با میخ‌های درشت از یک قالب، همچون علم لوور، با نوع استوانه‌ای یا قبه‌ای درشت (لوح ۲۳ ب) و گروهی هم هست که برآمدگی‌های درشت دارد؛ اما سه قطعه موجود در مجموعه آقای دیوید - ویل شکل‌های جالبی دارند. یکی از آنها در هر چهار سمت دارای صورتک انسان است (لوح ۲۳ ب)؛ دومی در هر طرف سه ردیف میخ چهارنایی دارد؛ و بین هر ردیف، شکل‌های تمام‌نمایی وجود دارد: در بالا، مردی سوار بر اسب است و در پایین در هر طرف یک اسب (لوح ۲۳ ث، ج). جادسته با خطوط مواج برجسته‌ای تزیین شده که نشانه مار است و باز یادآور نقشی بر روی علم لوور است. سومی (لوح ۲۳ ت) به دور خود یک درمیان قبه و شیر دارد.

طلسم‌های پایه دار

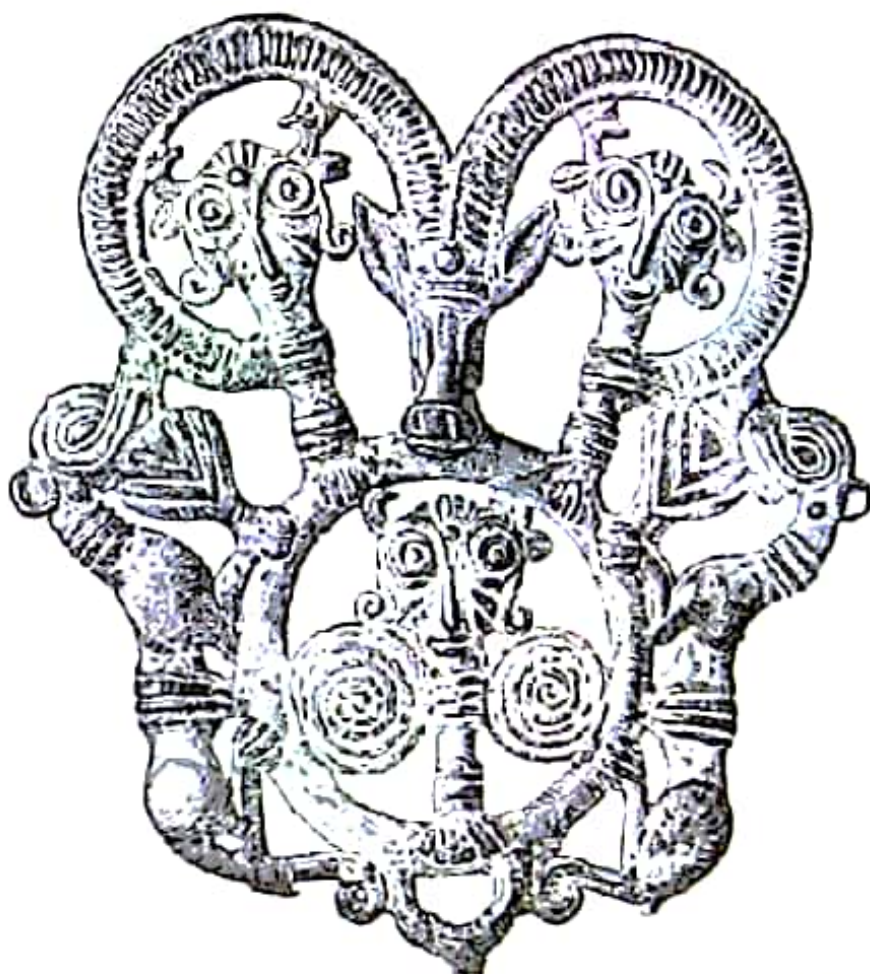
مقصود از همه پیکره‌های ذهنی‌ها و آرایه‌ها و زیورهای یراق زین و ستام و لگام حفظ اسب‌ها از دشمنان آنها یا ارواح خبیث بوده است، اما همان طلسم‌ها، گرچه به شکلی دیگر، برای حفظ انسان‌ها به کار می‌رفت. برای سر با نگه داشتن این اشکال، معمولاً چهار قطعه به هم می‌پیوست (لوح ۲۴ الف)؛ یک قطعه بطری‌شکل با سوراخی در طول آن که کار پایه را می‌کرد؛ شکل اصلی، خود سوراخی در این راستا و در طول خود داشت؛ و دو سنجاق، که یکی با نوک نیز در بالا و دیگری با نوک نیز در پایین، از دو سوراخ طولی رد می‌شد و دو قطعه اصلی را با هم نگه می‌داشت.

گفته‌اند که این اشکال را بر ارابه و احتمالاً سر آن سوار می‌کردند، و همان نقشی را داشت که زینت‌های ستام در سواری اسب دارد.^{۲۴} این ممکن است در مورد برخی اشکال که روی سنجاق‌های نسبتاً بزرگ سواراند و شکسته شده‌اند، درست باشد (لوح ۲۷ ب و پ)، اما در مورد طلسم‌های روی پایه‌های بطری‌شکل درست نیست، زیرا این پایه‌ها، به‌ویژه نوع بهن‌تر آن، آشکارا روی سطح صاف مستقیمی قرار می‌گرفته است.

معمول‌ترین مضمون این طلسم‌ها گیلگمش در حال چیرگی بر شیرها است و نقش‌مایه شکل‌های دیگرگون‌شده بسیار دارد، به همین دلیل، تعادل برای تشخیص پیش‌تنه و پس‌تنه شیرها شتاب گرفت. در نمونه‌های مشخصی هنوز رابطه‌ای بین این دو وجود دارد (لوح ۲۴ ب) اما در دیگر نمونه‌ها نه کاملاً حذف شده است (لوح ۲۵ ب و ۲۶ ب، ت) و پس‌تنه را تنها از دم می‌توان تشخیص داد. اغلب بر نازک پس‌تنه شیرها سر انسانی قرار گرفته و بدین ترتیب تنه شیرها تنه انسان می‌شود (لوح ۲۵ ب).^{۲۵} گاه ناسه پیکره با سرهای انسان بدین‌سان روی هم سوار شده‌اند. پیش‌تنه شیرها گاه به صورت بدن ازدهایی درمی‌آید که با پنجه‌های جلوی خود پیکره انسانی را بالا گرفته است. سر فلامیگوها (؟) ممکن است این ساختار حالب را پیچیده‌تر کند (لوح ۲۵ الف). هنگامی که سنجاق اضافه می‌شد، کل شیء با سر بزکوهی یا قوچی، همچون قطعاتی که اخیراً توصیف شد، خاتمه می‌یافت. سرانجام سر انسان به کلی از این طلسم‌ها حذف می‌شود و تنها شیرها باقی می‌مانند (لوح ۲۴ ت) که گاهی با ازدهای بال‌دار آمیخته‌اند. شیر مفرد باشکوهی که شیری کوچک بر پشت دارد (لوح ۲۷ الف) با آویزی که در جلو آن است، بایستی در اصل بخشی از این طلسم‌ها باشد.

پیکره‌های مفرد انسان رایج نیست (لوح ۲۶). یکی از آنها که پشت دو شیر ایستاده سوار است، به رغم سینه‌های برجسته، باید گیلگمش باشد (لوح ۲۶ الف). دیگری (لوح ۲۶ ب) به نظر می‌آید موجود نرینه‌ای

بر تن داشته باشد. یک جفت سرآرایه گرد در مجموعه خانم گریستن آر. هولمز (شکل ۵۶) طرح پیچیده و بزرگای و نشان می دهد که به زیبایی ساخته شده است. درون حلقه میانی، سر گیلگمش است که گردن دراز او با نوارهایی بسته شده (نک: فصل ۳۸)، با یک جفت دایره بیج در بیج که یادآور ماربیج های 'عینک' فنی است (نک: ص ۲۹۹) که پیش آن از بالا آغاز می شود. در سر حلقه بزی کوهی با پیوز درشت قرار دارد و

شکل ۵۶. یکی از یک جفت سر علم. مفرغ، حدود قرن ششم پ.م. مجموعه خانم گریستن آر. هولمز، بلند ۱۲.۷ سانتیمتر.

سر گیلگمش درون قوس هر یک از شاخ ها تکرار شده است، در حالی که در هر طرف شیری قرار گرفته که درختجای را که به شکل نخل بادبزی ساده ای است، می خورد.

دو علم گرد مشبک، با همین ویژگی، یکی در موزه لوور (لوح ۴۲) و دیگری در مجموعه پروفیسور زاره، باید همین مقصود مذهبی را در بر داشته باشد. شکل انسان چهار بار در این طرح تکرار می شود، دایره ای که دو گاو آن را می نزنند و تمام دور غایره پرندگان جای گرفته اند. در حالی که در نوک آن آهوی لمبده ای قرار دارد. این آهو در قطعات موزه لوور و زاره، در جهت مخالف هم قرار گرفته است و این نتیجه حاصل می شود که در اصل یک جفت بوده اند، چنان که در بازنمایی های آشوری می توان دید. آن ها را مطمئناً باید به لرستان نسبت داد اما آشکارا با علم های معاصر آشوری مربوطند.^{۳۲}

ردی دستة قطعه لوور بندگاه مشکی هست که با پیکره ها و برآمدگی هایی آراسته شده و به این ترتیب گویای کارکرد گروهی دیگر از اشیا است (لوح ۴۳) که عموماً می بایستی گرز تصور شوند. این بندگاه ها را باید وسیله محکم کننده علم ها شمرد. ساده ترین آن ها انواع استوانه ای با آرایه های هندسی است (لوح ۴۳ الف) و یا

است (نقش ۱۱۱) - ۱۲۰

شکل ۵۶ یکی از یک جفت سر علم، مفرغ، حدود قرن ششم هجری، مجموعه خانم کریستین آر، هولمز، بلندا ۱۹۲۷ سانتیمتر.

درجات کیفیت تا نمونه‌های بسیار پست وجود دارد که چنان به سرعت ساخته شده‌اند که تقریباً بی‌شکل‌اند. با این همه، ضعیف‌ترین آن‌ها نیز خالی از دوره‌گیری آرایشی نیست.

گروهی از سرمسجاق‌های کوچک، گرد و ناحدی سنگین، که با برجسته‌کاری سطحی آراسته شده‌اند، رسم و قاعده خاصی را نشان می‌دهند. طراحی این سرمسجاق‌ها همیشه متشکل است از گریه‌سانان، از سر تا دم، اما بدن‌ها معمولاً چنان اندام‌زدایی شده است که می‌توان آن‌ها را مجموعه‌ای از ترکیب‌های مختلف پنداشت. این اندام‌زدایی روی یک جفت گل میخ، که یکی در موزه هنرهای زیبای بوستن (لوح ۵۶ ب) و دیگری در موزه دانشگاه فیلادلفیا است، حتی شدیدتر است. جانور در این جا خرمس به نظر می‌آید.

تبرها و تبرزین‌های دارای جادسته

در میان مغرغ‌های تپه‌گیان نه‌آوند، که پیش از مغرغ‌های لرستان یافت شده، نوعی تبر جادسته‌دار یا برحستگی‌هایی در پشت دیده شده است که به نظر می‌آید در حدود نیمه هزاره دوم پم بسیار رایج بوده است (شکل ۵۷).^{۳۸} چند تبر از این نوع در گورهای لرستان پیدا شده است. اما تبر معمولی لرستان دارای طرحی پیشرفته‌تر و تیغه‌ای است که انحناى آن به نسبت محور تبر زاویه‌ای حساب شده دارد. به نظر می‌آید که تیغه چنان انحنا یافته که لبه آن هرچه بیشتر نزدیک بدنه باشد (لوح‌های ۴۸، ۴۹). این وضع کناره پایین تبر را قوس مقعر بسیار شدیدی می‌دهد. برآمدگی‌هایی که نقش متعادل‌کننده وزن را دارند، و نقطه اتکای دسته، در این نوع باریک‌تر شده و برای تقویت، آن‌ها را با نواری فلزی که با تبر یکجا قالب‌ریزی شده، به هم پیوسته‌اند. ویژگی سوم، مقطعی به شکل T روی لبه‌های بالایی و پایینی تیغه و گاهی حتی در بخش تبر آن است که بسیار عجیب می‌نماید. این کار تبر را واقعاً به یک کلنگ تبدیل می‌کند.

از آن‌جا که سوراخ جادسته گاهی بسیار کوچک است، نظر داده شده^{۳۹} که بیشتر این‌ها واقعاً سلاح نبوده و برخی از آن‌ها احتمالاً تنها افزارهایی برای اجرای مراسم بوده است. این امر مطمئناً در مورد قطعه‌ای صدق می‌کند که در اختیار شارل راتون است و گاوی را نشان می‌دهد که دو شیر آن را می‌بلعد (لوح ۵۲ ب). اما

شکل ۵۷ تبری از یک نقش برجسته در
نقش‌کوی نیمه هزاره دوم پم

بیشتر آن‌ها واقعاً می‌بایستی ابزار کار بوده باشند؛ به همین دلیل است که ساده و بی‌پیرایه‌اند، زیرا معمولاً تنها آرایش آن‌ها نوارهایی است که با برآمدگی پشت تبر سازگاری دارد. گاهی تیغه در دهان سرشیری تعبیه شده است (لوح‌های ۴۸ ب، ۴۹ ب، ت). در پشت تبری در مجموعه دیوید - ویل چهار جفت برآمدگی وجود دارد (لوح ۴۸ الف) و شیارهای دنباله برآمدگی‌ها به هم پیوسته، به یک خط بدل می‌شوند که به سرپیکانی پایان می‌یابد، در حالی که روی تیغه‌اش کمان‌داری دوان کمان خود را کشیده است. به نظر می‌آید از کمر یا تیردان او منگوله‌ای آویزان است. این همان کمان‌دار لرستانی است. سه تبر به کلی متفاوت از هم در لرستان یافت شده است که جادسته ندارند، اما به جای آن سوراخ بزرگی دارند. یکی در

باشد. اما سومین، (لوح ۴۶ ج) از وضع و نیز جامه‌اش به نظر می‌آید زنی باشد، اگرچه بی‌شک ویش دارد. دیگری (لوح ۴۶ ث) مطمئناً مادینه است - الهه باروری که پستان‌هایش را می‌فشارد. سر دو خروس از شانه‌های او برآمده است. این شکل‌ها به همان گروه طلسم‌های روی پایه‌های بظری شکل تعلق دارند، اما به نظر می‌آید صفات جانوری نداشته باشند، زیرا خدایان دیگری را نمایش می‌دهند.

طلسم عجیبی به شکل اسب‌های روبه‌روی هم در مجموعه آفای دبیود - ویل وجود دارد (لوح ۴۵ ت). دیگر قطعات به‌سادگی از بزهای کوهی رویارو تشکیل شده است. یکی دارای ترکیب متغردی از پیش‌تنه دو بز پشت‌به‌هم است که بر روی پس‌تنه دو شیر سوارند (لوح ۴۲ پ). اما نباید فراموش کرد که این قطعات در ترکیب کامل، با یک سنجاق سرهم می‌شدند که آرایش آن عنصر مهمی را به آن می‌افزود. انواع بی‌شماری وجود دارد و بسیاری از این جانوران ساده‌شده تلخیص‌یافته، با قدرت و شکوه خود، از سبک والایی برخوردارند. تضاد بین کیفیت هنری شکل جانوران و پیکرهای انسانی، به‌ویژه جایی که انسان تنها نشان داده شده، بسیار مشخص است. هرچه اثر جدیدتر باشد، طرح ضعیف‌تر و خشن‌تر است. این حکم به‌طور کلی در مورد هنر شرقی در این دوره صادق است. جانوران را با درک و احساس و دقت بیشتری از کار درآورده‌اند تا انسان. هنر یونان درست عکس این است، به‌طوری‌که تأثیر یونان را می‌توان با خصیصه و کیفیت رفتار با شکل انسان معین کرد. کوچک‌ترین نشانه‌ای از نفوذ یونان در این ناحیه نیست.

در این دوره سه سبک مشخص در بازنمایی جانوران داریم که در نای آن کاملاً تلخیص یافته و سومی واقع‌گرایانه است.^{۳۶} با این همه، این سبک واقع‌گرایی، تلخیص درست واقعیت است و هیچ نشانی از کوشش در جهت طبیعت‌گرایی صریح و دقیق ندارد. این بدان معنی است که تماماً شرقی و کاملاً آزاد از مفاهیم یونانی است. نوعی از جانوران تلخیص‌یافته سخت و محکم، فشرده و متمرکز، و به واقع ترکیب‌بندی حجم‌های متراکمی هستند که هر چند هم کوچک باشند و برجستگی چندانی نداشته باشند، وزن آن‌ها محسوس است. تعدادی از طلسم‌های گریه‌سانان روبه‌رو از این نوعند. دیگر سبک تزینی، کاملاً متضاد، طرح‌های خطی و ترکیبی مشتمل بر قوس‌های طولانی مؤکدند. بیشتر طلسم‌های گریه‌سانان رودرروی دیگر و بسیاری از بزهای کوهی سبته به سته به این شیوه‌اند. گریه‌سانان در این سبک عموماً پالی دارند که به شکل طناب کوچکی در طول قوس خارجی قسمت‌های جلو بدن تعبیه شده و ممکن است هم دم بزها و هم گریه‌سانان چون دو سیم به هم پیچیده شده باشد. بدن بزهای کوهی در نمونه‌های افراطی این سبک، عملاً رشته‌ای از سیم‌های خمیده است. هر دو نوع گریه‌سانان اغلب لکه‌های گرد ریزی دارند که روی آن‌ها کنده شده است.

لته‌های ذهنی بیشتر واقع‌گرایانه‌اند، گرچه از حیث ساخت و کیفیت بسیار متفاوتند. یکی از ظریف‌ترین آن‌ها یک حفت قوچ^{۳۷} در موزه دانشگاه فیلا دلفیا است (لوح ۳۶ ث) جانور به‌غایت باروح است - اثری که به‌طور عمده از حالت پاهای حاصل شده است؛ کشیدگی در پاها و اغراقی اندک در عقب بردن سر، که ریزه‌کاری‌های طراحی آن را تشدید ساخته، ظرافت ساق‌ها در حد نازکی غیرممکن، که حاکی از سرعت قریب‌الوقوع است، و شکل دادن بسیار ظریف پوزه با تأکید بر سوراخ‌های بینی، همه در کمال استادی است. همین کیفیت زنده در بزکوهی لمیده سریرگردانده‌ای که نقش سرسنجاقی را دارد و در موزه هنرهای زیبای بوستن است، دیده می‌شود (لوح ۶۰ خ). گذشته از این ظریف‌ترین قطعات و کارهای اصیل هنری، انواع

(لوح ۵۰ الف، ب، ث)، انواع دیگری هم از سلاح‌های دسته‌دار، چون چاقوهای دراز و تا حدی باریک هست، یکی به درازای در حدود ۲۲/۵ سانتیمتر لبه‌ای راست دارد اما یک سر آن پهن‌تر از دیگری است؛ دیگر تیغه‌ای در حدود ۳۰ سانتیمتر دارد که در وسط قوس‌دار شده و در انتها به

شکل ۶۰ الف و ب: سرستان، مغرغ، هزاره نخست
پ.م، موزه ملی ایران

یک برآمدگی می‌انجامد و در انتهای دیگر به شبری که بر سر گوزنی حمله برده است. هر دو در مجموعه آفای دیوید - ویل است. سرزوبین‌ها تنوع بسیار کمتری دارند، اما شکلی باریک و دراز (لوح ۵۴ ج) نقش گردان جالبی را روی جادسته دارد، اما سر نیزه یا خنجر دیگری در موزه ملی ایران، نیلوفر آبی ساخنگی با دو برگ فوچکی روی کاسبرگ با برجستگی اندک، درست در زیر دسته دارد و نه آن طول تیغه را بیشتر می‌کند (شکل ۵۹). سر (زوبین) کوتاه و پهنی (شکل ۶۰ الف و ب)، احتمالاً به عنوان زوبین، نقش مرغابی برجسته‌ای دارد که در یک رو از بالا و در روی دیگر شکم آن دیده می‌شود.

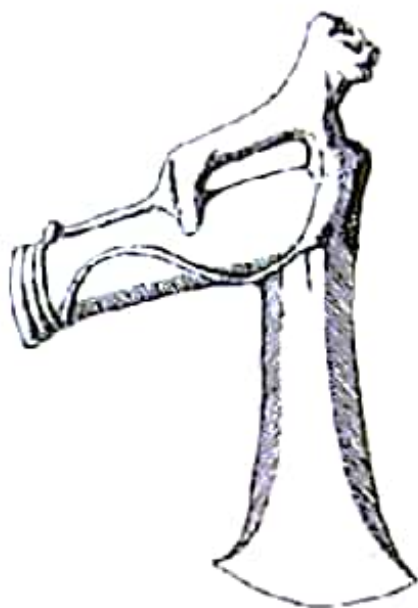
خنجرها، شمشیرها و دسته‌های سنگ سنباده

خنجرها و شمشیرهای لرستان متعدد و متنوعند. قابل توجه‌ترین سبک (لوح ۵۲ الف)، یا خنجر معروف اور مقایسه شده است.^{۲۲} مطمئناً اثرات جالبی را می‌توان دید، اما واقعاً تنها دسته آن مشابه است و تیغه کاملاً متفاوت است.

رایج‌ترین نوع دارای دسته‌ای است که با تیغه یکجا قالب‌ریزی شده، با دو پهلوی خالی برای جاگذاری لته‌های چوبی، شاخی، استخوانی، یا حتی سنگی (لوح ۵۴ ب). نوعی با قبه‌ای پهن (لوح ۵۲ ث) از ماورای قفقاز وام گرفته شده است. دسته شمشیری در مجموعه آفای دیوید - ویل دارای قبه تختی است که به صورت یک شبری می‌انجامد که در زیر دارای صورتک‌های انسان و صورتک‌های یک جفت شیر دیگر، درست در بالای جادسته است (لوح ۵۲ ب). تیغه معمولاً تخت و نازک است اما گاهی در وسط پهن شده (لوح ۵۲ ب) یا به ندرت تراش دار است (لوح ۵۲ ث). شمشیرهایی هم هست که تماماً آهنی است یا تیغه آهنی و دسته مغرغی دارد. استثنائاً دسته‌های ظریف خنجر گاهی به گرد خود شکل‌های حاتوران دارند (لوح ۵۹ الف، ب) و شیر

درازی، که به شکلی جالب شیوه بافته (لوح ۲۷ ث)، ممکن است دسته یا دنباله قطعه باشد. دسته‌های سنگ سنباده با ظرافت و تخیلی غنی آواسته شده است. برخی سر سده‌ای از حاتور (لوح ۵۳ ث)، دیگران بخش پیشین یک بزکوهی (لوح ۵۳ پ) یا شیر و بزکوهی (لوح ۵۳ ج)،^{۲۳} یا یک جفت صورتک شیر (لوح ۵۳ ث) یا غزال و پرند، دارند. در بهترین نمونه‌ها، پاهای یک بزکوهی نیم‌حیز کاملاً در سطح زیرین شش، بخشی با کنده‌کاری و بخشی اندکی برجسته، نمایانده شده است. بسیاری از این‌ها سبک واقع‌گرا دارند، گرچه برخی شاخ‌های بسیار بزرگ دارند تا قوس آرایشی بیشتری به دست دهد. گاهی سر دو یا حتی سه بزکوهی،

مجموعه آقای دیوید - ویل (لوح ۵۲ پ) و دیگری که از همدان به دست آمده و در موزه بریتانیایی است، شیری ممتاز را نشان می‌دهد که برای به دندان کشیدن طعمه‌اش برگشته است. این تبرها را متفقاً به دوره ماد نسبت داده‌اند. تبری که به نظر می‌آید الگر باشد، با دو شیر رویه‌رو در گوری از نیمه دوم هزاره دوم پم در تل برتیب، کنار فرات، پیدا شده است.

شکل ۵۸. تبر، مفرغ، هزاره‌های دوم - اول پم، مجموعه پروفسور سی. گ. زلیگمان، بلندا ۱۲ سانتیمتر.

نوع دیگری با سبکی آشوری همان است. تنها دو تا از این‌ها در لرستان کشف شده که یکی در مجموعه خاتم کریستین ر. هولمز است (لوح ۵۲ الف).^{۱۰} تمام لبه پایینی تیغه که از بدن شیری کامل و سر و دهانی کاملاً گشوده تشکیل شده است، پیچیده و جای دسته شکل گرفته است. شکل غیرعادی دیگری، تیغه‌ای بلند و راست، نسبتاً باریک با مقطعی پهن در بالا است که به جای برآمدگی‌ها دارای پستی قوس‌دار و گرد است (لوح ۴۸ پ، ۵۱ پ). برجستگی‌ها گاهی به شکل بازمانده‌ای از له‌ها هستند. پنج دسته‌تایی از هر یکی پشت تیغ را بسیار کلفت کرده است. تیغه ناکارآمدی در مجموعه آقای دیوید - ویل به شکل هلال است. در بالای آن سراسبی است و به جای برجستگی‌های پشت جادسته، تیغه باریک دومی با قوس دوگانه

(لوح ۴۹ الف). تیغه‌ای بسیار شبیه این در کاخ هنر لیون است که در یک طرف آن سر یک بزکوهی قرار دارد. سر تبر کوچکی در مجموعه پروفسور سی. گ. زلیگمان تیغه‌ای راست دارد که به لبه بُرنده هلالی شکل تبدیل می‌شود که به جادسته بلند راستی پیوسته و در پشت آن شیری ایستاده است (شکل ۵۸). حیوان به طور ساده و مختصر طراحی شده و جای چشم‌هایش ظاهراً برای خانم و نگین خالی است. در پایین و در دو طرف جای دسته مار نابدار برجسته‌ای است.

شکل ۵۹. سرنیزه یا خنجر، مفرغ، نیمه هزاره نخست پم، موزه ملی ایران.

همچنین دو نوع تبر و نیشه وجود دارد: یکی با تیغه‌ای نازک و تیز، گرد یا چندگوشه، بی آرایه (لوح ۵۱ پ) و دیگری با تیغه‌ای پهن و صاف و تزئین شیری چمان و به غایت دراز شده و تمام‌نما بر پشت جادسته (لوح ۵۱ ث).^{۱۱} بلی با تیغه‌ای پهن، و تخت و سرپهن در مجموعه آقای دیوید - ویل در دهان شیری ظریف و تلخیص‌یافته و با سبکی غیرمعمول وجود دارد و دارای برآمدگی‌هایی به شکل سر چند آهو است (لوح ۵۱ الف).

نوعی از تبر نیزه هم هست که بیش از آن‌که واقعاً کارساز باشد، آرایشی به نظر می‌آید. یکی دارای تیغه‌ای دراز و گروهی از جانوران در بالای آن است و به وضعی نه چندان خوب به جادسته‌ای که شش

برجستگی دارد، پیوسته است (لوح ۵۲ ث). قطعه دیگری از این دسته تیغه‌ای جمع‌تر دارد و جادسته آن شبیه آن‌هایی است که بر تبرها است (لوح ۵۰ پ). روی برخی به جای برجستگی‌های پشت جادسته، جانوری قرار دارد

ابزارمندی ماهرانه و هم از جهت ترکیب مؤثرش، قابل توجه است. دو صحنه مختلف، هر کدام در دو مرحله، به نمایش درآمده است: طرف چپ صحنه شکار است و شکار جانوری است ممتاز، سنگین و فشرده. در نخستین مرحله رویداد، شکارچی یک زانو به زمین زده، کمانش را به سوی گرازِ نشانه رفته که به سگ تازی به او حمله کرده‌اند. شکارچی پیراهن کوناهی پوشیده که محکم به دور کمر بسته شده و جامه‌ای است آشوری. در دومین مرحله، جانور یا دو تیر زخمی شده و شکارچی کمان خود را به کناری نهاده تا ضربه نهایی را بزند. حرکت شکار شبیه به نمونه برجسته کاری شده‌ای است که اخیراً در حلب کشف شده و بایستی تقریباً از همان تاریخ، یعنی سده نهم پیش از مسیح، باشد.^{۲۵}

دومین صحنه در محلی اتفاق می‌افتد که از نظر شکار غنی است - گاوی کوهی، گوزنی، شیری، غزال و در بالا روباهی و خرگوشی. در طرف چپ، شکارچی یک زانو به زمین، به گاو کوهی تیر می‌اندازد. مرحله دوم این بخش در طرف راست است: گاو کوهی پای خود را بر زمین می‌کشد و شکارچی از پشت می‌آید تا با نیزه‌ای شکافنده شریان ران جانور را قطع کند. شیر در انتظار است که شکارچی شکار را رها کند تا بلکه خود را روی آن بیفکند و بدزد. در منتهی‌الیه راست کمر بند، جای کمی خالی مانده بود. پس حکاک آن را با پرنده‌ای که دم خرگوشی را گرفته، پر می‌کند. تنها در یک قطعه دیگر، بخشی از یک ساغر کار قابل قیاسی را از نظر ظرافت ارائه می‌دهد.^{۲۶}

دو قطعه همانند دیگر هم پیدا شده است. یک قلاب کمر با همان اسلوب برجسته کاری و جزئیات حکاکی شده دو گاو کوهی را نشان می‌دهد که مورد حمله گربه سانان قرار گرفته‌اند، در حالی که قطعه‌ای از یک نوار گیلگمش را (شکل ۶۱) در حالت دست بردعا نشان می‌دهد که شیرهای چنگ گشوده در طرفین او در پایین، و در بالا دو پرنده نمایان‌اند.

انواع مختلف بازو بند (لوح ۵۷ پ نا، ۵۸ پ)، گوشواره، انگشتر و تعویذها و حوزهای گوناگون (نک: صص ۳۴۱-۳۴۲) نیز به دست آمده است.^{۲۷} چند نا از دست‌ها دایره‌های کامل‌اند، با شکل‌های مختلف آوایشی، اما اغلب آن‌ها باز هستند با فاصله از ۱/۲ تا ۲ سانتیمتر و دو انتها یا سر جانوران. سر بزه‌های کوهی در بهترین نمونه‌ها کلاً واقع گریانه و به‌ویژه در ساخت ظریف است. یک دستبند نازک در مجموعه آقای دبیرد - ویل، پایانه‌هایی با سر ظریف بزرگوهی دارد. از سویی دیگر سر گربه سانان شکل‌های ساده‌شده جالبی را نشان می‌دهد. در برخی نمونه‌ها تجریدگرایی به اندازه‌ای است که نالوتیه جینی را القا می‌کند (لوح ۵۶ ت، ۵۷ ج)، به‌ویژه روی یک بازو بند پهن زورسن (لوح ۵۸ پ)، مرغابی‌ها، چه تنها چه جفت، معمولاً سر به عقب برگشته، از نگاره‌های رایجند (نیز نک: صص ۳۰۶ - ۳۰۸).

نوعی از خلخال بسیار سنگین، از دو نوار پهن و بخشی از یک لوله درست شده که با چاکی به هم متصل شده‌اند، با سوراخ‌هایی برای تسمه یا سیم‌هایی که آن‌ها را کنار هم نگه دارد. در طرف خارجی آن، که پهن‌تر است، سه گبره سنگین وجود دارد. دو نمونه از این نوع خلخال با صورنگ‌های برجسته

الف

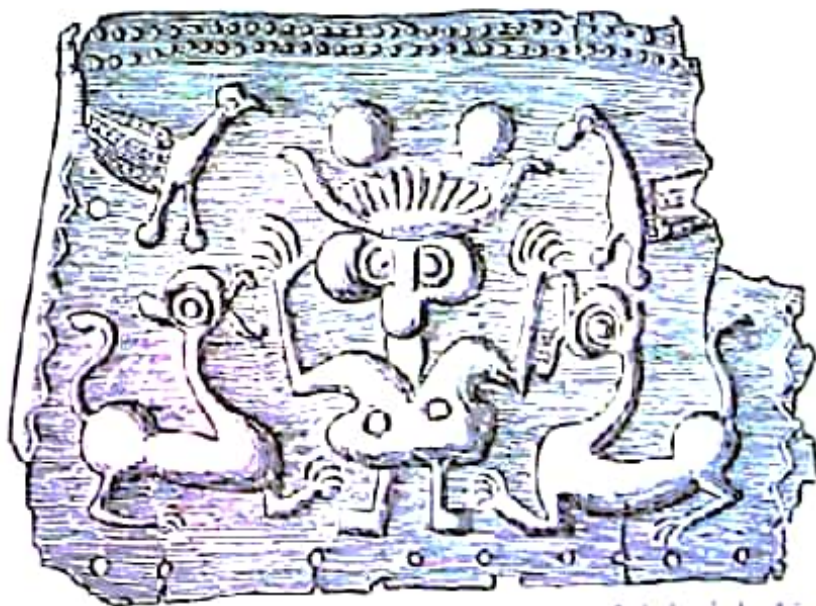
ب

شکل ۶۲ الف و ب. انگشترهای مفرغی و حکاکی شده، هزاره نخست پ.م. الف. متعلق به اینجوجیان!
ب. محمده عه اکرم - یوبد.

هر یک در پشت و بالای دیگری، ترکیب شده است. لب (لوح ۵۳ ب) و حتی مادیانی با گرهش هم به کار رفته است (لوح ۵۳ الف). قطعات بسیاری همراه سنگ نباده که هنوز سر جای خود است، یافته‌اند (لوح ۵۳ ت). همچنین قطعات پراکنده بسیاری هست که کاربردشان مشخص نیست. سر شیر بسیار قدرتمندی کاملاً تمام‌نما در مجموعه آقای دیوید - ویل داری چشمخانه خالی است که گویا جای نگین بوده است. نمونه منفردی که متعلق به آقای هنری مک‌ایلنی است، سر گوازی است از مفرغی بسیار جلادار که قوی و ساده، ولی بسیار ظریف ساخته شده است. دیگری در مجموعه آقای دیوید - ویل است به شکل بزکوهی ایستاده و جالب، به این خاطر که گوش‌ها و ریشش انسانی است، با اتصال‌های سیمی که چون آویزها یا زنجیرهای متصل به آن کار گذاشته شده است (لوح ۵۹ ت). آقای ر. هاسه، اهل پاریس، سوارکار کوچکی دارد (لوح ۲۶ الف) که تمام‌نما ولی ابتدایی و با حلقه‌ای در پشت ساخته شده است.

آرایه‌ها، ظروف

هنرمندان لرستان چنان شور و عشق برای آرایش داشتند که انواع و اقسام لوح‌ها و لته‌های تزئینی را برای مقصودهای گوناگون ساختند. یک لوح گرد از گل سخت، که صاف است و برش داده شده (لوح ۵۷ ب)، از این جهت نامتعارف است که به جای سبک تقریباً ثابت و بی‌تغییر جانورنگاری، ترکیبی از عناصر هندسی و گیاهی، به‌خصوص دایره‌ای از انارهای آشوری را نمودار می‌کند. از سوی دیگر، لوحه‌ای مفرغی در مجموعه دیوید - ویل است که مضمون‌های عادی‌تر را مصور می‌سازد: قهرمانی در بالا که با شیرهای راست قامت محاصره شده؛ و پایین، شیری بال‌دار و بزهای کوهی بال‌دار (لوح ۵۶ ت).^{۲۲} صنعتگری که این لته را ساخته، نخست طرح خود را با نقطه‌هایی و به وسیله انزای نوک‌تیز کشیده و پس از آن، آن را برجسته درآورده است.

شکل ۶۱ بخشی از لوحه مفرغی برجسته. هزاره نخست پ.م. در اختیار لاهیجانی، بلندا ۸/۸ سانتیمتر.

اما زیباترین آرایه‌ای که تاکنون از لرستان به دست آمده، کمربندی است (لوح ۵۶ الف) که قبلاً در مجموعه ویلفرد باکلی فبند بود و اکنون در موزه لوور است - قطعه‌ای است نازک از مفرغ که می‌بایست به نوآوری جرمی دوخته شده باشد، دارای صحنه نقش برجسته‌ای از شکار، که به طور یکسان، هم به لحاظ

شکل ۶۲ جزئیات یک لیوان، مغرغ، قلمزده، نیمه هزاره نخست ب.م، قبلاً در مالکیت رینو.

در موزه کلبولند (شکل ۵۶ پ) یک جفت شیر دهان باز را بر بالای عقاب شیوه یافته ای نشان می دهد.^{۲۹}

همین ویژگی در آرایش های جانوری، روی برخی از جام ها و لیوان ها هم دیده می شود که اشکال بسیار گوناگون دارند. جام زیبایی در مجموعه اسکار رافائل، قطعه منفردی است و شیری دارد که سر خود را از لبه جام برآورده است (لوح ۶۷ پ). بزرگترین ظرف یافته در لرستان، که در نوع خود بی نظیر است،

جامی است در مجموعه خانم کریستین آر. هولمز که آرایه های آن ریختگی است، اما شکل آن به وجه مؤثری نیرومند است (لوح ۶۶) و نمونه باشکوهی از یک سبک حماسی است که در هنر ایران اساسی و پایدار است.

گروه کوچکی از لیوان های دهانه فراخ، آرایه های ظریف و متنوعی را نشان می دهند. یکی از آن ها در مجموعه خانم کریستین آر. هولمز روی نوار پهن گردی غزال های در حال چرا و در بخش میانی گل سرخ هایی دارد که سادگی شکرهمند و نیرومندش با طبیعت گرایی کاملاً متناسبی تلفیق گشته است؛ و همه نقوش اندکی برجسته از کار درآمده است (لوح ۶۸ پ). دومی، که بسیار کوچک تر است و قبلاً در مالکیت رینو بوده، نوار برجسته همسانی از غازهای پرند همراه دسته هایی از سه گوی به هم چسبیده دارد که احتمالاً نمودگار اجرام فلکی اند (شکل ۶۴). نمونه ای که بسیار ظریف تر ساخته شده، در مجموعه آقای دیوید - ویل (لوح ۶۹ ت) دارای حاشیه ای به نقش گیس یافت روی لبه و پایه است. در حاشیه زیرین ردیفی از برگ های بادبازی از شاخه ای پرآویز آویخته که از نظر خصلت کاملاً آشوری است.

تعدادی قنجان به شکل ساغر،^{۵۰} اما بدون دسته، دیده شده است. این ها با طرح های برجسته آراسته شده و اغلب آن ها با آشور ارتباط دارد. چنین است که روی یکی از آن ها، در مجموعه مک ایلنی (لوح ۶۹ الف و ب) نخل مقدسی، که برگرفته از نقشامیه های برگنخلی آشوری است، در گلدانی کروی قرار گرفته که از آن دو نهر آب جریان می یابد.^{۵۱} و جنیان بالدار کله عقابی، که روبه روی هم ایستاده اند، آن را بارور یا تطهیر می کنند. همین درخت روی قطعه دیگری در موزه هنرهای زیبای بوستن با دو بز ترکیب شده است (لوح ۷۰ ب، ت) و حال آن که دیگری، در مالکیت اینجوجیان، همان گلدان را، ولی بدون نخل، با دو نهر آب که از بالا جریان می یابد نشان می دهد. در دو طرف، سفینکس هایی نو و ماده قرار دارند که دستان برخاسته آن ها به هم می رسد (لوح ۶۹ پ).

در نمونه های دیگر، صحنه های شکار دیده می شود، که یکی در مجموعه آقای کارل هولمز قابل توجه است و منقش به شکارچی ریش داری است که با نیزه خود بزی کوهی را نشانه رفته است (لوح ۷۱ الف، ب). شکارچی همان جامه، همان کلاه و ریش کونا و همان وضع و حالت را دارد؛ خلاصه همان هینتی که شکارچی روی کمر بند باکلی دارد (نک: صص ۳۳۴-۳۳۵). جانور به عقب برگشته، اما در همین وضع نیزه دیگری به چشم راست او خورده است. زیر پای بزکوهی زمین ناهموار نشان داده شده

در هر دو روی گیره‌ها آراسته شده که در یکی صورتک‌های شیر و در دیگری انسان است. سومی که مفرغی است، بین گیره‌ها یک حفت صورتک شیر، به غایت ساده‌شده و شیوه‌یافته دارد که پنجه‌های حلویس آن‌ها در دو طرف سراسر است و صورتک‌های انسان‌ها بیرون گیره‌ها است (لوح ۵۷ ج و ح). این سه، همه در مجموعه آقای دیوید - ویل به دسته شمیری در همان مجموعه مربوط است و هر چهار قطعه تا حدی از نظر سبک از هم متمایزند.

گوشواره‌ها همه ساده‌اند، گوی‌های کوچکی که محکم به هم و در یکی همراه با حلقه‌ای قالب‌ریزی شده است (نک: ص ۳۰۸). دو نوع گردنبند مفرغی دیده شده است: یکی با به هم پیچیدن یک جفت نوار پیچ، که یک طرف آن باز است و انتهای آن‌ها به حلقه‌های کوچکی تبدیل شده که گویا آویزه‌هایی داشته است (لوح ۵۷ الف)؛ و همچنین مهره‌های ساده سگنی به شکل‌های گوناگون داشته است (نیز نک: ص ۳۰۸).

دو نوع حلقه هم یافته‌اند: حلقه‌های مفتولی و پهن که ممکن است حلقه‌های کمان باشند. و حلقه‌های کوچک‌تر که فقط تزیینی است. نوع اول معمولاً مسطح است، گرچه یکی که در مالکیت ربنو است چند بزرگ‌تری دارد که ساده حکاکی شده، ولی بسیار باروح است. دومی طرح‌های فلم‌زده دارد که برخی از آن‌ها ممکن است معنی دار باشد. مثلاً یکی، آن هم در مالکیت ربنو، دارای نقش شمیری مهاجم و چیزی شبیه محراب است، و دیگری، متعلق به اینجوجیان، با گاوسانان مهاجم که به درختی روی آورده‌اند (شکل ۶۲ الف). گاهی چهره‌های انسان هم دیده می‌شود، مثلاً سواری در حال ناحت (شکل ۶۲ ب) یا سربازی قهرمان (۴) و پیاده (شکل ۵۱ و نک: ص ۳۰۸).

درحالی‌که در اروپا، از آغاز عصر آهن، سنجاق قفلی جای سنجاق را برای بستن جامه گرفت، در شرق، به‌ویژه در مناطق به دور از مدیترانه، استفاده از سنجاق ادامه یافت، و در لرستان انواع سرسنجاق پیدا شده است (لوح ۶۰). اغلب این‌ها تقویرش جانوری دارد: برخی

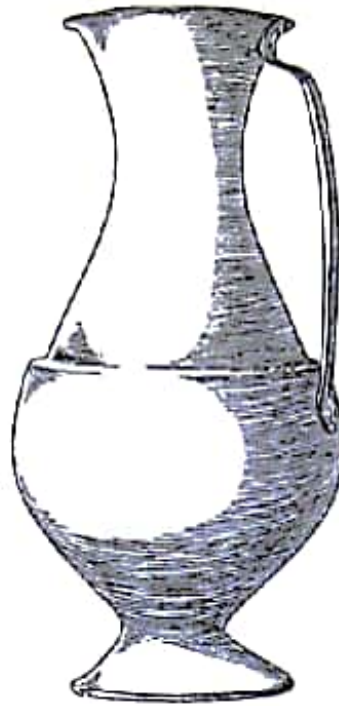
شکل ۶۲ نکته مج‌پیچ (۴)، مفرغ، هراره تخت پ.م، مجموعه اکرمین - بوپ، بلندا ۴/۱ سانتیمتر.

به دو طوماری شبیه شاخ گاو کوهی متپس می‌شود؛ برخی به مرغابی‌ها، بزهای کوهی سربرگشته، شیرهای حمله‌ور؛ یا شمیری که خود را بر بزرگ‌تری افکنده، و سر گاوهای کوهی. همچنین نوعی هست با لوحه درشت گرد و آرایش فلم‌زده، از این جمله است یک قطعه زیبای استثنائی در موزه هنرهای زیبای بوستن (لوح

۶۰ ج) که لوحه بسیار نازکی است با نقش چهار پرندۀ آبی پادراز، احتمالاً فلامینگو، به طرز جالبی ساده شده، با برجستگی الذک ولی بسیار ظریف. سنجاق ظریفی در همان موزه دارای سری از گوی کوچک عقیق است. نوع سنگین‌تری از سرسنجاق‌ها اغلب شعاع‌هایی از مرکز دارد (لوح ۶۰ پ)، و حال آن‌که روی نمونه پرکارتری در مجموعه آقای دیوید - ویل این شعاع‌ها در هر گوشه به سر برجسته گاو‌ها می‌پیوندند (لوح ۶۰ ث).^{۲۸} چند بازوی خمیده‌ای است که به منت بسته‌ای که سنجاق در خود می‌گیرد، پایان می‌پذیرد. شمیری لمیده (شکل ۶۳) شکائی در پشت دارد، چنان‌که گویی آراهه‌ای بنددار بوده است. بزهای کوهی، با پا بدون شیر و نیز گاو برای آرایش درفش (لوح ۴۷ الف، ث، ج) و برخی از وسایل منزل به کار رفته است. نوعی قبه‌دار یک کرسی

ب

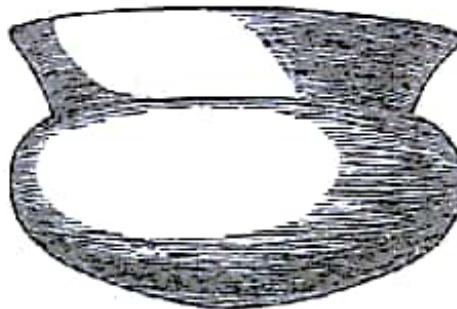
ب

الف

ب

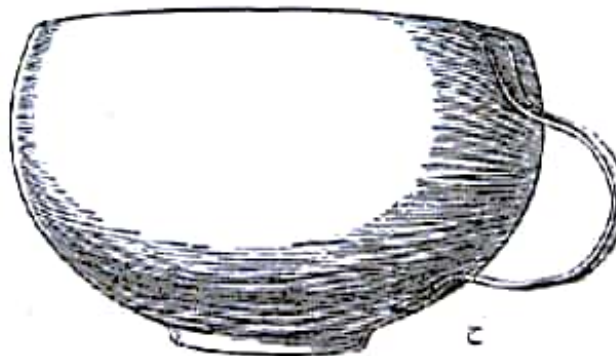
ث

ب

ب

ج

ب

د

د

شکل ۶۵. ظروف، مفرغ، هزاره نخست پ.م.

- الف. موزه دولتی برلین، بلندا ۸/۶ سانتیمتر؛ ب. مجموعه اکرمین - پوپ، بلندا ۲۱ سانتیمتر؛
 پ. مجموعه اکرمین - پوپ، بلندا ۸/۹ سانتیمتر؛ ت. مجموعه اکرمین - پوپ، بلندا ۱۱/۴ سانتیمتر؛
 ث. مجموعه اکرمین - پوپ، قطر ۱۱/۴ سانتیمتر؛ ج. مجموعه اکرمین - پوپ، بلندا ۱۰/۷ سانتیمتر؛
 چ. قبلا در بازار پاریس؛ ح. مجموعه اکرمین - پوپ، قطر ۱۴/۶ سانتیمتر؛
 خ. موزه دولتی برلین، بلندا ۱۰ سانتیمتر؛ د. قبلا در بازار پاریس؛ ذ. موزه دولتی برلین، ژرفا ۱۵/۴ سانتیمتر.

است. در بالا همان نقش گیس یافت، که نقش رایج آشوری است و کار حاشیه را روی کمر بند می‌کند و روی عده‌ای از مفرغ‌های لرستان نیز هست، دیده می‌شود. در صحنه شکار دیگری روی یک ساغر در مجموعه خاتم کرستین آر. هولمز، قربانی یک شتر مرغ است (لوح ۷۱ پ، ت). شتر مرغ غالباً به همان حالت در هنر آشوری نمایان است.^{۵۲}

ساغرهایی هم دیده شده که آنچه نشان می‌دهند آشکارا شخصیتی شاهانه است که خدمتکاران در حضور او هستند. روی یکی، که در مجموعه آقای دیوید - ویل است (لوح ۷۲ الف، ب)، شاه در لباس رسمی با کلاه و ریشی آشوری، جامی در دست راست دارد و خدمتکار، که ریش ندارد و ممکن است خواجه‌ای را بنماید، مگس پران را تکان می‌دهد. پشت سر او سبوی بزرگی است با لوله‌ای دراز، که نشان می‌دهد در لرستان هم از رسم کهن نوشیدن از لوله پیروی می‌شده است.

جام دومی در کاخ هنرهای لیون (لوح ۷۲ پ، ت)، شخصی را در همان موقعیت نشان می‌دهد ولی با کلامی به سبک کاسی و ریش کوتاه. جلوی او میز سه پایه‌ای که روی آن میوه چیده‌اند، دیده می‌شود. در این جا هم خدمتکار مگس پران دارد و همان ظرف لوله بلند پشت سر او است؛ به علاوه، نوازنده‌ای هم سهار می‌نوازد.

برخی از این ساغرها - خصوصاً نمونه‌ای که در موزه دولتی برلین محفوظ است و منقش به دو گاو سینه به سینه است (لوح ۷۰ پ) - هم از نظر ساخت و هم طراحی ممتازاند. اما از حیث چهره بردازی، جالب‌تر از همه ساغری است در مجموعه خاتم ویلیام اج. مور، که کتیبه‌ای هم به خط میخی دارد (نک: ص ۳۵۱). امتیاز این نمونه به حکم آن است که بخش مدور زیرین به شکل صورتک شیری است که شباهتی سخت گبرا به نقش تانوتیه چینی (لوح ۷۰ الف) دارد.

ظرفی با شکلی بسیار غیرعادی بدنه‌ای کم و بیش کروی و لوله‌ای بیش از اندازه دراز دارد. این نوع در سیلک هم یافته شده است.^{۵۳} گفته‌اند که این‌ها «دارودان»^{۵۴} بوده - ظرفی که برای خوراندن دارو به اسب به کار می‌رفت. لوله، که بلند است، معمولاً متصل به یک برآمدگی بزرگ است که در گودی پشت آن مایع ذخیره می‌شود و نتیجه آن جریان پیوسته و یکنواخت مایع است. این ظروف خیلی به دقت طراحی شده است. متناسب بودن آن‌ها با دست، آشکارا، نتیجه طراحی دقیق و آزموده است. اغلب دور این لوله و برآمدگی را حلقه‌ای از لوله‌های کوچک گرفته که شبیه سرمیخ‌های درشت است (لوح ۶۲ پ، ۶۳، ۶۴ الف، ب).

یکی از این ظروف در موزه لوور (لوح ۶۳، ۶۴ الف) برجسته‌کاری ویژه‌ای دارد از شخصی بالدار، چنان‌که در آشور هم دیده می‌شود. روی اشکال دیگری از این ظروف برجستگی‌های همسانی به کار رفته است (لوح ۶۲ ب)، حال آن‌که دیگر نمونه‌ها با طرح‌های از پشت کوبیده همراه هستند. یکی که روی بدنه‌اش کنده‌کاری دارد، ممکن است سبک ابتدایی‌تری از «دارودان» باشد (لوح ۶۲ الف).

برخی از پیاله‌ها، جام‌ها و کوزه‌های پهن (لوح ۶۱ پ، ت، ث و شکل‌های ۶۵ الف - ذ) نیم‌رخ بسیار باشکوه دارند. مثلاً بدنه ممکن است قوسی تخت، شانه‌ای کاملاً برجسته، گردنی با گودی اندک به ارتفاع گوناگون، و لبه‌ای تخت داشته باشد. پایین بدنه یکی دالبردار است. جام باریکی در مجموعه آقای دیوید - ویل

سپاه بودند، مطمئن شوند، و احتمالاً خنجرهای کتیبه‌دار به عنوان پاداش خدمت نظامی داده شده است. شش قطعه از این خنجرها تا به حال پیدا شده (نک: صص ۳۴۹ - ۳۵۱) که یکی، از نمونه‌های شاخص در موزه لوور است (لوح ۵۵ ب) که کیه‌ای با نام نینورته - نادین - شومی دارد (۱۱۵۲ تا ۱۱۶۷ پم) و یکی، در موزه بریتانیایی (لوح ۵۵ ب) که دارای نام مردوک - نادین - اعه (۱۱۱۶ تا ۱۱۰۱ پم) است.^{۶۱} همه این‌ها متعلق به نوعی است که دسته و تیغه‌اش یک تکه قالب‌گیری شده است با دو پهلوی گودرفته، که لوحه‌های کوچکی در آن‌ها نشانده شده، و در لرستان و نیز نهاوند، و حتی مصر، متداول بوده است. نمونه‌های تاریخ‌دار از سده‌های سیزدهم تا دوازدهم پم در رأس شمره در شمال تیغیه پیدا شده است.^{۶۲}

حلقه‌های دهنه (لوح ۲۶ ب و پ) نیز قدمت دارند. خنجری دسته‌دار، که نسبتی دارد با خنجر باستانی اور، (لوح ۵۴ الف) جدیدتر است، اما با این همه کهن است. تیغه‌ای نسبتاً پهن و به شکل برگ و برش گود دوگانه‌ای دارد. به این ترتیب اشیائی داریم از گورهای لرستان هزاره دوم پم؛ اما بیشتر مفرغ‌ها مطمئناً جدیدتر و تاریخشان از عصر مفرغ و عصر آهن نا دوره آشور است. هیچ نشانه‌ای از اثر یونانی در آن‌ها نیست.

مقایسه برخی از نقش‌های معمول در مفرغ‌های لرستان با اشکالی از تل حلف، مثل تیراندازی که به زمین زانو زده،^{۶۳} یا شیردال بال‌داری با سر انسان و ناجی از شاخ جانوران،^{۶۴} یا ترجیح جانوران ایستاده بر دو پا، این تاریخ‌گذاری را تأیید می‌کند. باز هم شخصیت ریش‌داری که روی زمین زانو زده و دو جانور را گرفته است (لوح ۳۰ الف)، در زنجیرلی پیدا می‌شود.^{۶۵} شکل‌های قابل مقایسه در تل حلف، همراه کتیبه‌هایی با نام شاه کاپارا وجود دارد که می‌توان آن‌ها را به ۱۱۰۰ پم نسبت داد.

کاسه‌ای در مجموعه خانم کریستین آر. هولمز با نام مأمور ابدیلی (لوح ۶۸ الف)، براساس کتیبه احتمالاً از سده نهم پیش از مسیح است (نک: صص ۳۵۱-۳۵۲). در این جا هم نقش گیس‌بافت، که در لرستان بسیار رایج است، دوباره پیدا می‌شود.

گنجینه کازیک قفقاز، که تعلق آن به نیمه اول نخستین هزاره (۱۰۰۰ - ۵۵۰ پم) کاملاً پذیرفته شده،^{۶۶} نکات تعیین‌کننده‌ای را برای مقایسه یا جدیدترین قطعات لرستان ارائه می‌دهد که نقطه‌نهایی را در ۵۵۰ پم قرار می‌دهد. سبک جانورنگاری خاصی که در آن دوره معمول بود، در این جا هم پیدا می‌شود، حتی مشخصات

مشابهی وجود دارد که نشان می‌دهد تجارت تا چه حد گسترده بوده؛ مثلاً سنجاقی با سری که از پنج برآمدگی به هم رسیده،^{۶۷} خنجرهای همانند ولی نه قرینه به هم، و سنجاق قفلی‌های قوس‌دار.^{۶۸} کته‌ها و لوحه‌ها، کمرنده‌ها و اشیاء مفرغی با همان قبه‌های از پشت کوبیده گرد، محصور در دایره‌ای از نقطه‌ها، آرایش شده‌اند.^{۶۹}

شکل ۶۷: تعویذ مفرغی. هزاره نخست پم. مجموعه اکرمس - یوبه بلخا ۲/۸ - سانبستر.

تعویذهایی که متشکل از انسانی آویخته به زنجیر است (بیشتر با آلت تناسلی مرد و کشکک زانو)^{۷۰} حتی برای تاریخ‌گذاری مهم‌ترند، زیرا این نوع

در دوره هالشتات در ایتالیا هم دیده می‌شود (۹۰۰ - ۵۰۰ پم) که در آن جا در دوره لاتن بسیار رایج شد (پس از ۵۰۰ پم). تعویذهایی به شکل دست باز،^{۷۱} که در گورهای لرستان فراوان بود، در دوره هالشتات هم پیدا می‌شود، و افزون بر آن‌ها دیگر شکل‌های حیوانی و آویزهای ساده، به ویژه به شکل سه دایره (لوح ۵۹ ج).^{۷۲}

شکل ۶۶ ماهی، سنگ سبز،
مجموعه باکلی.

(لوح ۶۵)، به ویژه خوش ترکیب است. نوعی از ظرف های کم عمق،
ابر بر باز، تخت و گشاد روی سه پایه ای است که معمولاً با پرند
تزیین شده است (لوح ۶۱ الف) و همین پرند روی دسته نوعی از
فنجان کوچک نشسته - درست به شکلی که در فنجان امروزی وجود
دارد (لوح ۶۱ ب).

سه شیء سنگی به دست آمده در گورهای لرستان جالب است.^{۵۵}

از نظر هنری همه کیفیت خوبی دارند. نخست آن ها، که از سنگ صابون سیاه است، خرس نشسته ای را می نماید
که دستان خود را می مکد و فشرده، پرنیرو، بی پیرایه و با حالتی شگفت و مضحک که ممکن است عمده ای باشد
(لوح ۵۹ ت) است. شکافی در پشت آن نشان می دهد که آرایه کمر بند بوده است. ظاهری کاملاً چینی دارد.
دومی، از سنگ سیاه با رگه سفید، پرندۀ کوچکی است که اندامش با جزئیات نشان داده شده است (لوح ۵۹
الف) و مروارید کوچکی در بدن او جا گذاشته شده است. هر دوی این قطعات که متعلق به موزه هنرهای
زیبای یوستون است، با نخستین مجموعه بزرگی که از لرستان در سال ۱۹۳۰ آمد، به اروپا رسید، به طوری که
دلیلی برای شک در آن محل نداریم. محل کشف سومی، که در مجموعه ویلفرد باکلی است، کمتر مورد اطمینان
است، اگرچه دلیل خاصی برای تردید در این که متعلق به لرستان باشد، نداریم. ماهی کوچکی است از سنگ
سبز با حفره ای گود در وسط، شبه حفره ای که مروارید روی پرندۀ نشاندۀ شده است (شکل ۶۶).

تاریخ گذاری

از آن جا که اطلاعی در دست نیست که نشان دهد کدام یک از اشیاء با هم پیدا شده اند، تنها ممکن است قطعات
مشخصی را در مقایسه با قطعانی از تمدن های همایه تاریخ گذاری کنیم. کاسه مفرغی موزه دانشگاه، فیلا دلفیا
(لوح ۲۵ الف)، اگر در لرستان پیدا شده باشد، دارای بالاترین اهمیت است، زیرا دارای کتیبه ای است بدین
شرح: شریک شری، پادشاه آگاه، شکمی یلی، خدمتگار تو (نک: ص ۳۲۷).^{۵۶}

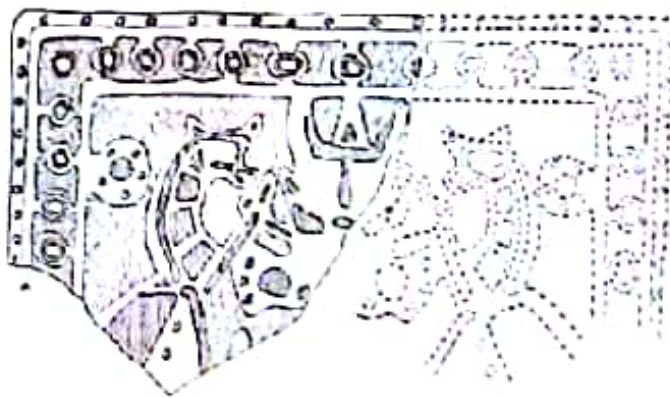
لگنی آبریزدار در مالکیت لینان^{۵۷} در تهران به همین اندازه از نظر تاریخی جالب است (لوح ۲۵ ب).
روی این لگن نامی کنده شده که آن را با تاریخ کهنی پیوند می دهد (۲۱۹۹ - ۲۱۱۰ پم) (نک: ص ۳۴۹).^{۵۸}
همین را در مورد سر تبری می توان گفت که در مجموعه آقای دیوید - ویل است و نام آذپکسور را بر خود
دارد (لوح ۲۹ ب).^{۵۹} که مطمئناً بایستی از شوش به دست آمده باشد؛ اما سر تیر نیمه مدوری که جادسته و
دو سوراخ گرد دارد (لوح ۵۰ ت)، باید از سوریه باستانی آمده باشد، زیرا تبری نوعاً سوری از هزاره دوم پم
است. احتمالاً سربیزه بلند نوک داری که در مجموعه خانم کریستین آر. هولمز و دارای نام پوزور شوشیناک
است (لوح ۲۵ ب)^{۶۰} هم وارداتی است، و نمی توانسته است در زمانی که ساخته شده به لرستان برده شده
باشد. پوزور شوشیک در حدود سده بیست و دوم پم کارگزار (پانسی) شوش بوده است (نک: ص ۳۴۹).
اما نمی توان عجرهایی را که نام شاهان پسر از ۱۱۸۲ پم را دارند، به این شکل توجیه و تشریح کرد.
به نظر می آید شاهان بابل هیچ کوششی نکردند تا از وفاداری مردمان زاگرس که خدمتگزار آنان، به ویژه در

پس از این که تعدادی از مفرغ‌های لرستان به اروپا رسید، گروهی از قطعات عجیب و غریب (لوح‌های ۷۳) به بازار آمد که در بررسی‌ها روشن شد که در دُملنی^{۸۲} نزدیک پایروند، در حدود هشت کیلومتری شمال طاق بستان، یافت شده است. این‌ها آشکارا اشیای نذری و محصول هنری نامتعارفند که نمی‌توان براساس سبک آن‌ها را تاریخ‌گذاری کرد، اما محتمل به نظر می‌رسد که با جدیدترین مفرغ‌های لرستان هم‌زمان باشند. پیکر کوچک الهه‌ای (لوح ۷۳ ت) دارای برخی جزئیات است، مانند ران‌هایی که نمودی همچون پایین‌تنه جانوران به پایستاده دارد که روی طلسم‌های لرستان هم دیده می‌شود، یا کشکک پراغراق زانو که تاریخ نسبتاً جدیدی را بروز می‌دهد. خدای جنگنده (لوح ۷۳ ث) شاید قدیمی‌ترین نوع در این دسته باشد. خدایان، شاخ‌هایی، اغلب پیچ‌دار، راست بالای سر دارند. صورتکی گرد (لوح ۷۳ ب) که گوشواره دارد، دقیق‌تر از همه ساخته و خوب قالب‌ریزی شده است.

رایج‌ترین تعویذهای جانوری لرستان شامل یک بزکوهی کوچک و تمام‌نما است، ولی خروس‌های متعددی هم هست (لوح ۵۹ خ) بسیاری از این‌ها به صورتی زمخت درست شده‌اند. از جانب دیگر، تعویذهایی با سر گاو، که گاه بسیار قوی و ظریف شکل داده شده‌اند، و خود گاو (شکل ۶۷) و آویزهایی با شاخ گاو (لوح ۵۹ ب) هم پیدا می‌شود. یک تعویذ منفرد قورباغه، در موزه هنرهای زیبای بوستن (لوح ۵۹ ب) دارای طرحی بسیار تزیینی و پرداختی ظریف است. قورباغه‌ای سفالینه پیدا شده (لوح ۵۹ ج) که اشاره می‌کند که در آن‌جا، چون فرهنگ‌های دیگر، قورباغه ارزشی ضد اهریمنی داشته است.

چندین عینک ساخته شده از حلقه‌های مارپیچ مفتول‌های گرد شفاف وجود دارد. این‌ها شبیه شیشه عینک‌های ساده به نظر می‌آیند. هر شکل بیضی از یک مفتول بیج‌بیج با فاصله‌ای خالی در وسط شکل گرفته است. این تعویذهای جفتی بیج‌بیج بار هم در گورهای دوره آهن در ماورای قفقاز و منطقه دانوب پیدا شده است.^{۷۳} موارد دیگری از همانندی بین اشیای یافته‌شده از لرستان و کوبان^{۷۴} و تالش در کنار خزر، به ویژه با کمربندها^{۷۵} و گردنبند‌های آراسته پشت‌کوب، وجود دارد. این‌که مس در لرستان استخراج می‌شده را هنوز نمی‌دانیم، اما تالش، در ساحل جنوب غربی دریای خزر، منبع مناسبی برای تأمین مس لرستان بوده است.^{۷۶} بیشتر مفرغ‌ها زنگار‌فام‌اند، یا صاف یا تجزیه شده، اما تعدادی به رنگ تباکویی روشن‌اند و یا اندکی پوسیدگی دارند و یا هیچ. علاوه بر این، فلزی آینه‌مانند، سیاه و بسیار جلادار و برق، و چند قطعه‌ای با فلزی سمع‌موجود است که نه تار است و نه پوسیده (نک: ص ۲۴۴ - ۳۴۵).

شایسته توجه است که برخی سلاح‌های لرستان از آهن است. تیرزینی هست با تیغه آهنی و جادسته

شکل ۶۸ اسیر آجر لعاب‌دار، شوش، دوره باملی جدید

مفرغی که در پشت جادسته برجستگی‌های شاخص لرستان را دارد.^{۷۷} در حالی که تیرزینی با تیغه آهنی هلالی شکل ویزه، جادسته‌ای مفرغی دارد با گره‌سانی در پشت. پس این سلاح‌ها از عصر آهن‌اند و جدیدتر از تیرهایی با برجستگی‌های زمخت که بسیاری از آن‌ها در نهاوند یافت شده است.^{۷۸}

روی تعدادی از قطعات هم، به ویژه ساغر‌ها، نقش‌ها و شکل‌هایی تحت تأثیر هنر آشوری نمودار است. در مواردی اندک، نزدیکی این ارتباط بسیار چشمگیر است که مضمناً گویای تأثیری مستقیم و هم‌زمان است. سرانجام، مقایسه‌ای بین لثه یک دهنی با نقش گیلگمش که شیردل‌های این‌شده را گرفته است (لوح ۲۹ الف) و همان نقش در آجر لعاب‌دار شوش، که از دوره بابل جدید است (شکل ۶۸)،^{۷۹} روشن می‌کند که مفرغ لرستان کهن‌تر است. گرده اشیای یافته‌شده در زال - آب، در شمال کرمانشاه، آشکارا از دوره آشوری است.^{۸۰} به این ترتیب، هنر لرستان، که از تمدن بزرگ بین‌النهرین الهام گرفته بود، اما از پیوندهای گسترده‌ای برخوردار است و اصالت نقش فاطمی که در تحول هنر جانورنگاری دارد نمایان است، در پایان عصر مفرغ آغاز شد و در دوره‌های آشوری و باملی جدید گسترش یافت و در نهایت، به دوره ایرانی رسید.^{۸۱}

هیچ یک از این نمونه‌ها دارای آنتیموان نیست. به استثنای گوشواره نقره (شماره ۸) که آشکارا از فلز همان محل ساخته شده، بقیه مفرغ‌هایی با نسبت‌های گوناگون قلع هستند.^{۸۳} شماره ۵ فلز مرکب سفیدی است (اصلاً فلز آینه است) در حالی که شکل حیوانی (شماره ۶) فقط به اندازه‌ای قلع دارد که قالب‌ریزی درستی را به دست دهد. در اشیاء شماره ۲ و ۵ سنجاق‌های آهنی گنجانده شده است. این‌ها هنوز سالم است و اکسیده نشده‌اند. شیء شماره ۵ به‌ویژه جالب است. وقتی از بالا نگاه کنیم، محل اتصال آهن و مفرغ دیده می‌شود. توده مرکزی از آهن است و با عملیات مستقیم، یعنی گداختن سنگ فلز در درجه پایین و در حالت گداز، ساخته شده است. نوار تیره‌ای از پوسیدگی دور آن است، و بخش سفید نشان‌دهنده مفرغ است و شامل سوراخ‌های ریز دمیدن است و دور آن قسمتی نازک به رنگ خاکستری است که بخش خارجی را شکل می‌دهد. وقتی که مفرغ این شیء را خط می‌اندازیم، ثابت می‌شود که دارای ساختار عادی مفرغ‌های قلع‌دار است. در حالی که قسمت پوسیده دقیقاً همان ساختار را با خطوط سیاه و پوسیده‌ای که از بین رفته نشان می‌دهد، به طوری که بدون خط‌انداختن آشکار است. این نمونه دارای زنگار سیاه نازک و درخشانی است که احتمالاً گورد کردن و خط‌اندازی آن با استفاده از ماده شیمیایی خاصی انجام گرفته که زاپنی‌ها برای سیاه‌قلم کردن برخی از فلزات مرکب خود به کار می‌برند. شیء شماره ۲، که تا حدی ساختار مشابهی دارد، زنگار سبز لعاب‌مانندی دارد، اما از مفرغی ساخته شده که قلع کمتری دارد و رنگ آن به جای سفید، زرد است.

ب. آزمایش‌های فلزشناسی

نوشته: سیبیل ا.ج. دیش

ترجمه: علی حصوری

نمونه‌های آزمایش‌شده

- ۱- سرسجاق (مشابه شکل ۵۰ ر)، با زنگار سبز خشن پوشیده.
- ۲- دسته، زنگار سبز درخشان اصلی.
- ۳- بخشی از میله طلسم با پایه بطری شکل، پوشیده.
- ۴- جادسته علم، جهره‌های کوچک چهارتایی، زنگار اصلی قهوه‌ای روشن، پوشیده.
- ۵- دسته، با زنگار سیاه درخشان اصلی.
- ۶- نعویذ، به شکل چارپا (نک: لوح ۵۹ خ)، زنگار سبز، پوشیده.
- ۷- بخشی از ظرف سبزرنگ، پوشیده.
- ۸- گوشواره هلالی شکل (شبیه به نوع نورنگ‌تپه، نک: ص ۲۰۴).

تجزیه و تحلیل

شماره	درصد مس	درصد فلز	درصد نیکل	درصد سرب
۱	۸۸/۷	۱۱/۳	۰	اثر ناچیز
۲	۷۴/۵	۱۹/۷	نشانه	۵/۸
۳	۹۰/۱	۸/۸	۱/۱	اثر ناچیز
۴	۸۵	۱۱/۷	۰	۳/۳
۵	۷۱	۲۵/۲	۰	اثر ناچیز
۶	۹۸/۸	۱/۲	اثر اندک	اثر ناچیز
۷	۸۶/۳	۱۳/۷	اثر ناچیز	۸
۸	۹۶/۹۰ نقره، ۰/۴۲ طلا	۱/۵۸ مس	۱/۰۹ آهن	اثر ناچیز سرب

- VII - خنجر،^{۸۹} هدیه شده به نوکد نصر یکم، نیمه سده دوازدهم پم، موزه ملی ایران.
- VIII - خنجر،^{۹۰} تقدیم شده به مردوک - نادین - ایه، اواخر سده دوازدهم پم، در مجموعه خانم کریستین آر. هولمز.
- IX - خنجری^{۹۱} با همان کتیبه شماره VIII، موزه بریتانیایی.
- X - خنجر،^{۹۲} هدیه شده به همان شاه، مشابه شماره های VIII و IX، موزه لوور.
- XI - خنجر،^{۹۳} هدیه شده به یک مأمور شاه در بابل یا آشور، حدود سده دوازدهم پم، موزه بریتانیایی.
- XII - سرنیزه،^{۹۴} هدیه شده به شاهی از بابل، اواخر سده دوازدهم پم، در مالکیت م. ژ. شاپه.
- XIII - ساغر،^{۹۵} هدیه شده به پسر شاه بابل، نیمه سده دهم پم، در مجموعه خانم ویلیام اچ. مونتر.
- XIV - کاسه هدیه شده به یکی از مقامات پادشاهی آرامی در بابل، نیمه سده نهم پم، در مجموعه خانم کریستین آر. هولمز.
- XIV - کاسه ای بیضی شکل،^{۹۶} دارای جمله ای احترام آمیز، از دوره داریوش (۴۸۶ - ۵۲۱ پم)، در مالکیت دکتر اسماعیل محبوبیان، تهران.

۱- (لوح ۲۵ الف)

کتیبه روی این کاسه خوانده می شود:

(1). Shar-ga-li- shar(lugal)-ni	(2). Shar (lugal)	(3). Ā- ga - de- ki
(4). Sha-ki-be-li	(5). arad-ka(zu)	

«(به) شرگلی - شری، پادشاه آگاده، شکی - پلی خدمتگذار تو اهدا کرده است.»

شرگلی - شری، «شاه همه، شاه من است» پسر نرسمین^{۹۷} و نتیجه سارگن است. او پنجمین و آخرین شاه سلسله سارگن بود و از ۲۶۲۴ تا ۲۶۰۳ پم پادشاهی کرد.^{۹۸} این و شماره II کهن ترین کتیبه های هستند که روی اشیاء لرستان تاکنون پیدا شده است.

نام شخصی که این کاسه را به شرگلی - شری هدیه کرده است، شکی - پلی «عالی مقام سرور من» و به خوبی اکدی است. براساس این ظرف نمی توان ثابت کرد که لرستان، که احتمالاً از ایالات امپراتوری سارگن، به نام لولوبی بوده، تعلق به امپراتوری شرگلی - شری داشته است. ممکن است مهاجمان این سرزمین مغرغ را از بابل خارج کرده باشند. اما اگر فرض کنیم که شکی - پلی حاکم سرزمین لرستان بوده است، کتیبه ثابت می کند که امپراتوری سارگنی آگاده هنوز ایالات شرق کوه های زاگرس را در اختیار داشته است. جنگ های شرگلی - شری با گوتیوم و عیلام در سال شمار حکومت او ذکر شده است. به نظر می آید نامه ای^{۹۹} به این مسئله اشاره دارد که گوتی ها، که بابل را در سلطنت شرگلی - شری غارت می کردند، احتمالاً این ظرف را در آن زمان به گوتیوم برده باشند.^{۱۰۰}

مفرغهای لرستان

نوشته: پروفیسور. ل. واندنبرگ

ترجمہ: سرہنگ یحییٰ شہیدی
مجلہ بررسی های تاریخی_ سال ۱۳۴۹

مفرغهای لرستان

نوشته: پروفیسور. ل. واندنبرگ

Prof. L. Vanden Berghe

ترجمہ :

سرہنگ یحییٰ شہیدی

یادداشت مجله

مقاله زیر، سخنرانی محققانه ایست که آقای ل. واندن برگ L. Vanden Berghe باستانشناس بلژیکی در دومین کنگره تاریخ و فرهنگ ایران در آبادانماه ۱۳۴۸ در تهران ایراد کرده است.

درباره هنر فلرکاری ناحیه غرب ایران که زیر عنوان «مفرغهای لرستان» در جهان شناخته شده است. محققان آثار باستانی عربک نتایج بررسی و تحقیق خود را در کتابها و مقالاتی مفصل منتشر کرده اند. ولی در این سخنرانی، آقای واندن برگ ضمن معرفی و یادآوری نظریات آنان، شخصاً نیز موضوع را با نظریات جدید تجزیه و تحلیل نموده است.

مجله بررسیهای تاریخی چون مقاله مزبور را مفید و کاملاً نویافت. لازم دانست از نظر اهمیت که این مبحث در رشته هنر و تمدن ایران باستان دارد به ترجمه و چاپ آن مبادرت شود و از این رو از سرکار فرهنگ دوم یحیی شهیدی تقاضا شد متن مزبور را ترجمه نمایند. اینک ترجمه مقاله مزبور را ضمن سپاسگزاری از مترجم فاضل آن از نظر خوانندگان محترم میگذرانیم.

نبرسی ای تاریخی

مفرغهای لرستان

قسمت اول - مقدمه

نوشته

پروفسور ل. واندن برگ

ترجمه :

سرهنگ دوم یحیی شمیدی
(فوق لیسانسیه در جغرافی)

یکی از مسائلی که در باستانشناسی ایران زیاد مورد بحث و گفتگو قرار گرفته است، مسأله پیدایش و تاریخگذاری اشیاء مفرغی لرستان میباشد که برای اولین بار در سال ۱۳۰۷ شمسی (۱۹۲۸ میلادی) در بازارهای عتیقه فروشی تهران، لندن و پاریس به خریداران عرضه گردید. این اشیاء هنری که تصاویر حیوانات بطرزی طبیعی، جالب و سحرانگیز بر روی آنها منقوش و متجسم شده است بسرعت در موزه ها و مجموعه های خصوصی راد یافت. بدیع و بی سابقه بودن این مفرغها سبب شد که مشتاقان آثار باستانی در گردآوری آنها

(۱)

تردیدی بخود راه ندهند، زیرا زیبایی و ظرافت ناشناخته این اشیاء، توازن کامل، معنویت و تازگی اشکال روی آنها هر بیننده را به تفکر وادار میکند، هیچکدام از این اشیاء بر اثر کاوش روی اصول صحیح باستانشناسی بدست نیامده است و بهمین جهت اطلاع دقیق و صریحی از زمان پیدایش آنها در دست نیست. اختلاف فاحش این وسائل باهم، گوناگونی زیاد آنها در هر دسته و نیز ملیت های مختلفی که از این اشیاء استفاده کرده و آنها را بکار میبردند «عیلامیها، آشوریها، طالشی ها و هیتی ها» خود الهام بخش طرق مختلف تحقیق برای محققین آثار باستانی میباشد.

مشکل کلی تاریخ پیدایش، منشاء اصلی و هویت ملت هائی است که آنها را ساخته اند و همین مشکلات مباحث علمی و قابل بحث زنده ای را برای مشتاقان آثار باستانی ایجاد کرده و میکنند.

در کتاب باستانشناسی ایران قدیم که در سال ۱۹۵۹ منتشر کردیم لیستی حاوی ۱۰۴ نوع از مفرغهای لرستان را ذکر نمودیم ولی امروز تعداد انواع آن به ۱۸۰ رسیده است.

قسمت دوم - توصیف مفرغهای لرستان

الف- بی مورد نیست که در وهله اول عبارت «مفرغهای لرستان» را مورد تفسیر بیشتری قرار دهیم، باید باین موضوع توجه داشت که کلمه لرستان بعنوان مکان و سرچشمه اصلی پیدایش برای نامگذاری این اشیاء بکار رفته است و حتی تعداد زیادی از مفرغهائی که از نواحی لرستان بدست نیامده است بهمین نام خوانده میشوند.

اختلاف نظر هائیکه راجع به زمان پیدایش این وسائل در نزد باستانشناسان بوجود آمده است موجب تفسیرهای مختلفی در مورد شناختن «مفرغهای لرستان» گردیده، بنابراین لازم است که بحث روشنی درباره «مفرغهای لرستان» و «مفرغهای شبه لرستان» انجام گیرد.

چنانچه عنوان «مفرغهای لرستان» را بمعنی وسیعتر کلمه مورد تفسیر قرار دهیم مشخص نیست که این عنوان بکدام يك از اشیاء مفرغی که از هزاره سوم تا دوره جدید در لرستان بدست آمده است اطلاق میشود. در بین این مفرغها نمونه‌هایی بنظر مجسم میگردد که تصور می‌رود در لرستان ساخته نشده بلکه بعلل جنگها، پیشکشها و یا بصورت داد و ستد وارد منطقه لرستان شده باشد. مثلاً میتوان پنداشت مفرغهایی که تحت عنوان «لرستان قدیم» جمع آوری کرده‌اند وسائل و مخصوصاً اسلحه‌های مختلفی است که مبداء اصلی آنها کشورهای همجوار میباشد و محتملاً بر اثر داد و ستد و یا جنگ و غارت به این منطقه آورده‌اند. بی‌مناسبت نیست که تعدادی از اسامی اشیاء مختلف را که در لرستان پیدا کرده‌اند در اینجا ذکر کنیم :

(الف اسلحه‌ها)

يك- خنجرها:

(۱) خنجرهایی که دسته آنها شیار داشته و از چوب یا استخوان ساخته

شده‌اند و انتهای قبضه آنها صورت هلالی دارد. (عکس شماره ۱)

(۲) خنجرهایی که دسته آنها سربك انسان و یا سار حیوان را به شیوه

مخصوص هنری ادوار باستانی نشان میدهند (عکس‌های شماره ۲ و ۳)

دو- شمشیرها:

(۱) شمشیر طولیل و ساده

(۲) شمشیر طولیلی که دسته آن مزین به تصویر يك انسان یا سربك حیوان

به شیوه مخصوص هنری عهد باستانی است

سه- تبرها:

(۱) تبرهای مشبك

(۲) تبرهای ساده (عکس شماره ۱)

(۳) تبرهایی که پشت دسته آن مجهز به چند شاخه گرز (انگشت مانند)

است. (عکس شماره ۴، و عکس شماره ۲۲)

(۳)

(۴) تبرهائی که تیغه آن از دهان باز حیوانی خارج میشود. (عکس شماره ۵ و عکس شماره ۱)

(۵) تبرهای دسته بلند (که بر سر نیزه جای داشت)

چهار- سر نیزه: (عکس شماره ۶)

پنج- نوک پیکان: (عکس شماره ۷)

شش- سر گرز: سر گرزهای صاف- سر گرزهای گره دار- سر گرزهای مزین به اشکال حیوانات.

هفت- سپرها (عکس شماره ۸)

هشت- تیردانها (عکس شماره ۹)

نه- سنگهای نوک تیز.

(ب) - قطعات زین و برنگ

یک- لگامهای اسب

(۱) لگام ساده (منکسر یا میله دار)

(۲) لگامهای مشبك عالی وزینتی که بشکل حیوانات (اسب- بز کوهی-

لاشخور- پروانه) ساخته شده اند (عکس های شماره ۱۰ و ۱۱)

دو- چنبره لگام

سه- مهار

چهار- زنگوله و سنگ

پنج- آویزه های مخصوص لگام

شش- سرتخته مال بند

(پ) - اشیاء زینتی

۱- کردن بندها

۲- آویزه های گلابی شکل

۳- گوشواره های مختلف (عکس شماره ۱۲) ۴- گردن بند شکل مخصوص

(عکس شماره ۱۳)

(۴)

۵- انگشترها ۶- دستبندها (عکس شماره ۱۴)

۷- حلقه‌های پرده ۸- کمربندهای فلزی

۹- قز نقفلی

۱۰- سنجاق‌هایی که سر آنها بشکل صفحه‌ای منقوش و یا بشکل سر حیوانات ساخته شده است (عکس شماره‌های ۱۵ و ۱۶)

۱۱- آئینه‌ها

(ت) - اشیاء نذری

یك - طلسم‌های کوچکی که بشکل حیوانات ساخته شده‌اند (مثل بز - کوهی - اسب - پرنده) عکس شماره ۱۷

دوم - اشیاء مقدس و مورد پرستش (بت‌ها) عکس شماره ۱۸
سه - لوحه‌های مختلف

(۱) بت‌هایی که حیوانات را در مقابل هم نشان می‌دهند.

(۲) بت‌هایی که تصویر روی آن از دو شخصیت متفاوت تشکیل شده و با دست‌های دوغولیکه او را احاطه کرده‌اند نگه‌داشته است (عکس شماره ۱۹)
چهار - سنجاق‌هایی که سر آنها بشکل حیوانات‌اند.

پنج - سنجاق‌هایی که انتهای آنها مسطح و تزیین شده‌اند.

(ث) - ظروف مختلف

۱- ساغر‌ها

۲- ظروف (عکس شماره ۲۰)

۳- ظروف قوری‌شکل

۴- آب‌خوری‌ها

۵ - لیوان‌های مخصوص Situles (عکس شماره ۲۱)

ب - تفسیر مجدد عبارت مفرغهای لرستان در يك معنی محدودتر متوجه مفرغ‌هایی می‌گردد که در لرستان ساخته شده‌اند با این وصف این تفسیر هنوز کامل نیست زیرا اشیاء مشابه یا نمونه‌های مختلفی از مفرغ‌های ساخته شده در

(۵)

لرستان در سایر نواحی ایران مانند خوزستان، آذربایجان، طالش، قفقاز و مازندران نیز پیدا شده‌اند.

کاوشهای خوررین، تپه سیلک، تپه گیان و در سالهای اخیر در املش (بعلاوه در ملک تپه) نمونه‌های چشم گیری به مفرغهای مشابهی که در لرستان بدست آمده‌اند می‌افزاید.

۳- در سومین توصیف عبارت «مفرغهای لرستان» در معنای کاملاً محدود و دقیق، به مفرغهایی اطلاق میشود که مشابه آنها در هیچ جانیست و فقط اختصاص به لرستان دارد این اشیاء با توجه باینکه شباهت آنها بایکدیگر خیلی کم است تنها مفرغهای حقیقی لرستان و منحصر بفرد بشمار میروند.

(۱) تبرهای چند تیغه

(۲) تعدادی سرگز

(۳) تعدادی تیردان

(۴) دهنه‌هایی که بطور کامل زینت شده‌اند.

(۵) تعدادی حلقه افسار و گردونه

(۶) قلاب کمر بند

(۷) مجسمه‌های نیایش (الوهیت)

(۸) لوحه‌ها یا بت‌ها

(۹) سنجاقهای نذری

(۱۰) لیوانها یا ساغرها

قسمت سوم - نکات شایسته بحث:

مفرغهای لرستان طرح نکاتی را ایجاب میکند که قبلاً هم بدانها اشاره شد. نکته اصلی تاریخ پیدایش این مفرغها و همچنین هویت مردمیکه آنها را ساخته‌اند میباشد. از بین این نکات مهمترین آنها را ذکر میکنیم.

(۶)

۱ - تاریخگذاری

آیا این مفرغها در طی چندین دهه شناخته شده یا مراحل مختلف و تکامل آنها چندین سده بطول انجامیده است؟
در نمونه‌هایی که دارای علامت مشخص است (همچون لگام اسبها - بت‌ها تبرها) از هر نوع چندین نمونه مشاهده می‌شود. دانستن این موضوع مهم است که آیا تنوع نمونه‌های اصلی مفرغهای لرستان مدیون تحول تدریجی است (چیزی که بیشتر احتمال می‌رود) یا اینکه این تنوع نمونه‌ها، نواحی مختلف جغرافیائی را که دارای سبکهای مختلف و هنری بوده است ظاهر و آشکار می‌سازد.

نظریات باستانشناسان در مورد تاریخ پیدایش مفرغهای لرستان متفاوت بوده و از هزار سوم تا قرن چهارده پیش از میلاد متغیر است.
تعبیرات مختلفی که در مورد سوابق تاریخی مفرغهای لرستان ابراز گردیده؛ بطوریکه گذشت، از یکطرف به حدسیات باستانشناسان مربوط می‌شود و از طرف دیگر به نمونه‌های موجود در مجموعه‌های شخصی.
برای مامقدور نیست که در این گزارش مختصر، تاریخهای مختلفی را که محققین برای پیدایش مفرغهای لرستان تعیین نموده‌اند بشماریم و فقط به ذکر چندتائی از آنها اکتفا میکنیم.

۱ - پ - کالمیر	P. Cahmeyer	از ۳۰۰۰ الی ۶۰۰ پیش از میلاد
۲ - ژ - کونتنو	G. Contenau.	= ۱۲۰۰ = ۶۰۰ =
۳ - ر - دوسو	R. Dussaud.	= ۱۲۰۰ = ۶۰۰ =
۴ - ر - ج - دای سون	R. H. Dyson.	= ۸۰۰ = ۷۰۰ =
۵ - ر - گیرشمن	R. Ghirshman.	= ۸۰۰ = ۶۰۰ =
۶ - آ - گدار	A. Godard.	= ۱۱۵۰ = ۷۰۰ =
۷ - ف - هانکار	F. Hancar.	= ۷۰۰ = ۶۰۰ =
۸ - ا - هر تسلفد	E. Herzfeld.	= ۱۴۰۰ = ۱۱۰۰ =

(۷)

۷۰۰ = ۴۰۰ پیش از میلاد	L. Legrain.	۹- ل - لوگرن
۶۰۰ = ۳۰۰ =	A. Moortgat.	۱۰- آ - مورتگات
۱۲۰۰ = ۶۰۰ =	A. Parrot.	۱۱- آ - پارو
۱۴۰۰ = ۱۱۰۰ =	A. U. pope.	۱۲- آ - او - پوپ
۱۲۰۰ = ۷۰۰ =	E. Porada.	۱۳- ا - پورادا
۱۲۰۰ = ۶۰۰ =	H. Potratz.	۱۴- ح - پوتراتز
۱۲۵۰ = ۶۰۰ =	S. Przeworski.	۱۵- س - پرزه وورسکی
۴۰۰۰ = ۱۰۰۰ =	M. Rostovtzeff.	۱۶- م - روستووتزف
۲۵۰۰ = ۸۰۰ =	CL. Schaeffer.	۱۷- ک ال - شفر
۱۲۰۰ = ۷۵۰ =	L. Vanden Berghe	۱۸- ل - واندنبرگ

نظریات آقایان ت - ل شفر - ر . گیرشمن و بانوان ی ملکی و ا . پورادا از نظر تاریخگذاری مفرغهای لرستان خیلی اهمیت دارد.
آقای ت - ل شفر اولین کسی است که مفرغهای لرستان را بطور منظم مطالعه کرده و آنها را با سایر اشیائیکه در صحنه‌های جنگی بین‌النهرین - سوریه - فلسطین و آسیای صغیر بدست آمده مقایسه نموده است.
او چهار تقسیم‌بندی زیر را درباره تاریخگذاری مفرغهای لرستان پیشنهاد نموده است :

- ۱- مفرغهاییکه بین ۲۵۰۰-۲۱۰۰ پیش از میلاد ساخته شده اند ، این مفرغها و مخصوصاً اسلحه‌ها از نمونه‌های اختصاصی بین‌النهرین بوده و دوره مربوط به آنها را دوره لرستان باستانی نامیده است.
- ۲- مفرغهایی که در سالهای ۲۱۰۰-۱۷۰۰ پیش از میلاد ساخته شده و قسمت اعظم آنها تیر است - سازندگان این مفرغها از هنرمندان سازنده دوره پیشین الهام گرفته‌اند - این دوره را دوره لرستان جدید خوانده است .
- ۳- مفرغهاییکه بین سالهای ۱۵۰۰ تا ۱۲۰۰ پیش از میلاد ساخته شده‌اند و قسمت اعظم آنها را بت‌ها ، دهنه‌های اسب و تیرهای چند تیغه و زینت شده تشکیل می‌دهند.

۴- مفرغهایی که در سالهای ۸۰۰-۱۰۰۰ پیش از میلاد ساخته شده و عبارت از لیوانهای حکاکی شده (Situles Gravées) و کمر بند میباشند. خانم ی - ملکی که من هنگام کاوش در گورستان چشمه‌ماهی بالیشان همکاری داشتم، ضمن بررسیهای متعدد خود نشان داده‌اند که نخستین مفرغهای نوع مفرغ لرستان در اواخر دوران تفوق کاسی‌ها در بین‌النهرین توسعه یافته است (یعنی در سده ۱۲ پیش از میلاد) تعدادی از این مفرغها باظروف سه‌پایه از نمونه‌های مکشوفه در طبقه‌های ۳ و ۲ تپه گیان (تهانود) همزمان میباشند.

آقای ر- گیرشمن تاریخ پیدایش مفرغهای لرستان را قرون هفتم تا هشتم پیش از میلاد میداند.

خانم ا- پورادا ضمن مطالعه عمیق و دقیق تصاویر و همچنین مقایسه نمونه‌هایی از مهرهای استوانه‌ای که در لرستان بدست آمده بود با مهرهای استوانه‌ای که در عیلام پیدا شده است به این نتیجه رسید که تاریخ پیدایش مفرغهای لرستان بین سالهای ۷۰۰ تا ۱۲۰۰ پیش از میلاد می‌باشد، و این تاریخ را به سه دوره تقسیم نموده و هر دوره را جدا گانه بررسی کرده است.

۱- دوره سالهای ۱۰۰۰ تا ۱۲۰۰ پیش از میلاد که عبارت از دوره باستانی بانفوذ کامل کاسی‌ها و ساکنین بین‌النهرین شمالی و میتانی‌ها باشد علامت مشخصه برای این دوره عبارت از مفرغهایی است که از خارج به لرستان آورده‌اند مانند خنجرهایی که روی آنها اسامی پادشاهان بابلی و ایلامی که در سده‌های ۱۲ و ۱۳ پیش از میلاد سلطنت می‌کرده‌اند نقش شده است.

۲- دوره دوم مربوط به سالهای ۸۰۰-۱۰۰۰ پیش از میلاد. بیشتر مفرغهای لرستان به این دوره و دوره بعدی تعلق دارد در این دوره مفرغهای لرستان از نظر تزئینی رونق و گسترش کامل یافته و زمینه آثار هنری عیلام بر آنها پدیدار است.

لوچه‌هاییکه نقش روی آنها را دو بز کوهی و یا شیرهاییکه در مقابل هم قرار دارند تشکیل میدهد نمونه‌های مشخص این دوره است که در عین حال ساده و تا حد زیادی نزدیک به واقعیت است.

۳- دوره سوم مربوط به سالهای ۸۰۰ - ۶۰۰ پیش از میلاد. این دوره بواسطه سبک بسیار رایج و فراوان مخصوص بخود تجلی میکند و آثار آن مشتمل بر نمونه‌هایی است که هیئت اهریمن‌مانندی در وسط قرار دارد و سرهای دو غول را در دست گرفته است و با چنین ترکیبی تصویر پتهای ترکیبی و لگامهای اسب را ساخته و پرداخته‌اند.

۴- موضوع تقسیمات جغرافیائی و تشخیص هویت مردمانی که مفرغهای لرستان را ساخته‌اند.

بررسی مفرغهای لرستان از لحاظ تقسیم‌بندی جغرافیائی، محل ساخت آنها بخودی خود اهمیتی بسزا دارد، توجه باین نکته مناسب بنظر میرسد که اشیاء مکشوف در ارتفاعات لرستان با اشیائی که در دره‌ها پیدا شده‌اند تا چه اندازه شباهت و همانندی دارند. ضمناً این موضوع که آیا همه مفرغهای لرستان به مردم صحرائشین تعلق دارند یا اینکه قسمتی از آنها به زندگی ساکنین آبادیها و مردم شهر نشین ارتباط پیدا میکنند و اجد اهمیت است.

بعبارت دیگر آیا وسائل چادر نشینان و چوپانان و پرورش دهندگان اسب که در ارتفاعات زندگی میکردند همانند وسایلی است که دهقانان و کشاورزان ساکن آبادیها و روستاهای دشتهای لرستان دارا بوده‌اند؟ همچنین لازم است مشخص گردد که این مفرغها، مصنوع ملتی واحد یا حاصل دست ملل مختلفی است که بی‌درپی به این مناطق آمده و مهاجرت کرده‌اند؟

عقاید محققین باستانشناس در مورد ملت‌هایی که این مفرغها را ساخته‌اند و همچنین مبنای پیدایش آنها متفاوت است که عقیده چند نفر آنها در اینجا ذکر میشود.

بعقیده آندره گدار اقوام کاسی که ساکن رشته کوهستانهای زاگرس بودند پس از بازگشتشان از تصرف بابل (۱۶۵۰ - ۱۱۵۰ پیش از میلاد) این مفرغها را ساخته‌اند.

عقیده آقای رحمان گیرشمن R.Ghirshman مخالف عقیده فوق است او مفرغهای لرستان را به سیمیریها نسبت میدهد و آقای زان - دهه J.Deshayes هنر مفرغ لرستان را مربوط با اقوام هوری می‌شناسد.

۳- تفوذه‌ها :

بموازات تشخیص تاریخ مفرغهای لرستان و تقسیم‌بندی جغرافیائی محل ساخت آنها مسأله نفوذ ملل مختلف که در هنر لرستان کم و بیش تأثیر بخشیده است پیش می‌آید - بهمین مناسبت بررسی و مشخص کردن سهم عناصر بومی غیر ایرانی که در جوار عناصر ایرانی و عیلامی و آشوری و سوریه هیتی و آرامی و دیگر مردمی که همزمان با یکدیگر زندگی کرده و هنر لرستان را در خلال قرن‌ها بوجود آورده‌اند مفید خواهد بود.

۴- موضوع سکونت:

آنچه تا امروز دریافته‌اند تمام اشیاء مفرغی لرستان از قبرها بدست آمده است و هنوز کسی کوچکترین نشانه‌ای از استقرار انسانهایی که بطور یقین با سازندگان مفرغهای لرستان وابسته باشند پیدا نکرده است. آیا این ترتیب بعلت فقدان مسکن بوده است که نتیجه جادر نشینی مردمان آنزمان باشد و پس از تغییر محل انری از محل سکونی آنها باقی نمی‌ماند؛ و آیا باید چنین پنداشت که قبرستانها همچنانکه در نزد ایرانیان قدیم معمول بوده همیشه دورتر از محل سکونی احداث میشده است؟

۵- مراکز مذهبی :

اشیائی را که در معابد ، مابند معبد سرخ دم، پیدا شده است به چه مردمی میتوان منسوب دانست ؟

۶- نقوش روی مفرغها :

معنای نقوش روی مفرغها مخصوصاً ، نقوش لوحه ها - لگام اسبان صفحات و سنجاقهای نذری هنوز نامشخص مانده است.

قسمت چهارم

راه حلها

کاوشهای علمی :

با وجود بررسیهای قابل تحسین دانشمندان که محققاً کمک مهمی به آشنائی تمدن مفرغهای لرستان نموده است (و ما مهمترین آنان را ذکر کردیم) کاوشهای علمی متعدد در محلهای مختلف نیز از چندین نقطه نظر تعیین راه حل مشخصی را در مراحل آخر برای حماسه هنر لرستان امکان پذیر ساخته است. تا کنون تعداد کمی از هیئت‌های باستانشناسی روی هنر لرستان مطالعه کرده‌اند. علاوه بر هیئت باستانشناسی سراورل. آ. استین Sir Aurel Stein در ۱۳۱۵ (۱۹۳۶ میلادی) و مخصوصاً هیئت « هولمز لرستان » که از طرف مؤسسه هنر و باستانشناسی ایران در امریکا اعزام شدند و بریاست دانشمند فقید و کتر اریک اشمیت E.F. Schmidt در معبد سرخ دم در ۱۹۳۸ کشفیات مهم و مؤثری کردند باید بخصوص به کشفیات هیئت باستانشناس دانمارکی که به رهبری آقایان ز. ملدگارد J. Meldgaard و ه. تران H. thrane در سالهای ۱۳۴۲ و ۱۳۴۳ (۱۹۶۳ و ۱۹۶۴ میلادی) در جلگه هایلان و ترخان (پیشکوه) انجام پذیرفته و همچنین از تجسسات هیئت بلژیکی که در قسمت عیلام (پشت کوه لرستان) در پائیز ۱۳۴۴ (۱۳۶۵ میلادی) صورت گرفته است اشاره کنیم، هیئت باستانشناسی بلژیکی که همکاری نزدیکی با اداره باستانشناسی ایران داشت مرکب بود از پروفیسور لوئی واندن برگ L. Vanden Berghe (نویسنده و ایراد کننده متن اصلی فرانسه مقاله حاضر) که سرپرستی هیئت را به عهده داشت بانو یولاندملکی Mme . y. Maleki معاون هیئت ، بانو .

د. دو کلاک فوب Mme. D. de Clercq-Fobe دستیار باستانشناسی، آقای ر. دو. و. س. M. R. de Vos مهندس نقشه کش و آقای شهیدزاده بازرگانی اداره باستانشناسی ایران، مامخصوصاً در اینجا مقامات امور دولت شاهنشاهی ایران برای همکاری و کمک مؤثری که بما کرده اند اظهار تشکر مینمائیم.

بررسیها و کاوشهای باستانشناسی روی دو تپه انجام گرفت. یکی تپه کل ولی Kal Wali و دیگری تپه وور کبود Warkahud. تپه کل ولی، قبرستان مردم کم بضاعت بود و تاریخ آن به سده هفتم پیش از میلاد میرسید و غیر از اشیاء سفالی و آهنی چیز دیگری از آنجا بدست نیامد.

ولی کاوشهایی که در تپه وور کبود صورت گرفت بسیاری از اشیاء مهمی را که برای شناسائی تمدن مفرغهای لرستان سودمند بود پدیدار کرد. در اینجا مهمترین اینگونه اشیاء را ذکر مینمائیم.

قبرستان وور کبود در انتهای دامنه کوهسار نزدیک رودخانه کشکان و بمساحت قریب ۲۰ کیلومتری شمال غربی عیلام قرار دارد. هیئت باستانشناسان در یک گودال قائمی که بدرازی ۲۶ و پهنی ۱۱ متر حفر کردند چهل و سه قبر کشف نمود که در عمق ۱/۳۰ تا ۱/۶۰ قرار داشت. تعدادی از این قبرها با قلموه سنگهای بزرگ و تعدادی نیز با تخته سنگهای تراش نامنظم پوشیده شده بودند؛ قلموه سنگهای بزرگی هم در جوانب قبرها چیده بودند که سقف قبرها بهتر استوار بماند.

محل دفن اجساد بصورت گودالی ساده در زمین محکم و یا سردابی که اطراف آنرا سنگ چیده باشند ترتیب یافته بود هر دو نوع مقبره از نظر اندازه تقریباً مساوی و جنس اشیاء بدست آمده از این دو نوع مقبره یکسان است، استخوانها کاملاً پوسیده شده بودند و بسختی امکان داشت طرح اولیه را در روی خاک تشخیص داد. جسد را بوضع خمیده در روی خاک قرار داده و آنرا بالباس کامل دفن کرده بودند. دلیل دفن جسد بالباس اینست که شخص متوفی را با اشیاء زینتی و یا اسلحه که هنگام حیات با خود داشت بخاک سپرده بودند.

آنچه همراه جنازه دفن شده بود مشتمل بر اشیاء سفالی و فلزی بود. جنس سفال ضخیم و شکننده برنگهای قهوه‌ای روشن که خوب پخته نشده و زود شکسته میشد و فاقد نقوش بود و آنها را بوسیله دست و یا بر روی صفحه متحرکی ساخته بودند. برخی نمونه‌ها که منقوش بودند نقوشی داشتند که بر بدنه ظرف نقر کرده بودند. شکل ظروف عموماً ساده و تعدادی از آنها بزرگ بودند و بدنه کروی شکل داشتند که دو برجستگی یا دو فرورفتگی در قسمت بالای آن تعبیه شده بود. برای کوزه‌های بزرگتر دو دسته در طرفین آن قرار داده بودند.

ظروف تنگ مانند یا شبیه قوری که لوله‌ای ناودانی یا همچون قیف داشتند و دارای دسته در کنار و یا دسته‌های کوچک چسبیده به بدنه آن بودند که در کاوشهای مورد ذکر بدست آمده است.

در میان اشیائی که کمتر آسیب دیده بودند ظروف کوچک خاکستری با شکمی گرد یا مربع و ظروفی با اشکال ابتدائی دیده میشد.

اشیاء فلزی مکشوف در محل نامبرده از مفرغ یا آهن و به مقدار مساوی از هر کدام بوده‌اند.

اختصاص قبرستان باستانی ورکبود پیدایش آهن و مفرغ در آنجاست که آهن فقط برای ساختن اسلحه و مفرغ منحصراً برای ساختن اشیاء با ارزش زینتی بکار رفته است. آهن در زمان کمی جای خود را باز کرد و استعمال آن رونق گرفت و توانست جای مفرغ را بگیرد و مفرغ برای اشیاء تزینتی و مذهبی مورد استفاده درجه اول قرار گرفت و بهمین مصرف پایدار ماند. در این کاوشها تا کنون اسلحه‌ای که از مفرغ ساخته شده باشد حتی يك نوك پیکان در قبرستان نامبرده بدست نیامده است. فقط برای ساختن گرزها که احتمالاً اسلحه تشریفاتی بود از مفرغ استفاده کرده‌اند.

همچنین در قبرهای مورد ذکر ظروفی از مفرغ بدست آمده که فرم آنها شبیه اشیائی است که در نمرود Nimrud بدست آورده‌اند.

شایستگی دارد بظرف بس جالبی توجه کنیم که تزئینات بدنه خارجی آن مشتمل بر نقش چهار دژ از نوع دژهای آشوری و بین دژها به تناوب نقش چهار حیوان افسانه‌ای نموده شده است که سر آنها همچون سرانسان، تنه و بالهای آنها مانند پرندگان و پنجه آنها شبیه پنجه عقاب و بالاخره دم آنها چون دم عقرب میباشد. مابین سایر اشیاء مفرغی مکشوف در ورکبود از تیردان زیبائی نام می‌بریم که روی آن با علامتی شبیه حروف f و s ستاره‌هائی برجسته بطور منظم تزئین گشته است.

بمجموع این اشیاء که علامت مشخصه مرحله آخر تمدن لرستان بشمار میرود میبایستی لیوانهای استوانه‌ای شکل مفرغی را نیز اضافه نمود که ما نوع سفالی آنرا نیز که بشکل سیتول میباشد پیدا کرده ایم.

مقدار زیادی اشیاء زینتی از مفرغ شامل انگشترهای مختلف و دستبندها و زنگارها (حلقه‌های پا) و سنجاقهای لباس و گوشواره‌ها هم بدست آمده است. آهن فقط برای ساختن اسلحه اختصاص داشته است مانند، انواع خنجر شمشیر، نیزه‌های مجوف، سرهای تیرو تبر، مشاهده طول بعضی از اسلحه‌ها صنعت پیش رفته‌ای را برای بکار بردن آهن روشن میکند.

دسته‌های خنجر و جلد آن‌ها با دگمه‌ها و یامیخهای مفرغی تزئین شده و در انتها الیه دسته خنجر اغلب دگمه‌ای از مفرغ نصب گشته است؛ همچنین از گردن بندهای مرکب از مهره‌های عقیق و گوشواره‌های نقره که پیدا شده است مناسبت دارد یاد کنیم.

تاریخ آثار مکشوف در قبرستان ورکبود مربوط به اواخر سده هشتم پیش از میلاد و آغاز سده هفتم پیش از میلاد میگردد. بین سفالهایی که مربوط به ۷۰۰ سال پیش از میلاد بوده و از قبرستان شماره ۱ دهکده اوان دوره هخامنشی درشوش بدست آمده است با چند قطعه از سفالهایی که در قبرهای بالای تپه شماره ۱ گیان یافته‌اند و آثار مکشوف در حسنلو (۳ ب) شباهت‌هایی وجود دارد که میرساند آثار نامبرده متعلق بدوره تی کلات پیله سر سوم (۷۲۷-۷۴۵) و سارگن دوم (۷۰۵-۷۲۲) فرمانروایان آشوری است.

تاریخ‌گذاری مورد ذکر، با توجه به اشیاء مشابهی که از آشور بدست آورده‌اند (مثل تیردان‌ها - گرزها - جام‌های مزیّن بطرح‌های برجسته شبیه برک، ظروف گوناگون، نقوش انسان‌هایی که دمی شبیه عقرب دارند) صورت گرفته و یا متکی به شباهت اشیاء مشابهی است که در نواحی مربوط به تمدن سوریّه و هیتی و آرامی پیدا می‌کند (مخصوصاً بدلیل نقوش مختلف مخلوط از انسان و عقرب و بعضی جزئیات نقش گیسوان و چهره او یا مثل وجود نوشته های آرامی بر روی جام‌های مشابهی که در لرستان پیدا شده است).

با این توضیحات قبرستان و رکبود میبایستی جدیدتر از قبرستان تپه سیلک ۴ب (۱۰۰۰-۸۰۰-۷۵۰ پیش از میلاد) باشد که در آن زمان هنوز اسلحه و تجهیزات را از مفرغ یا مس و یاندر تا از آهن میساختند.

کاوش‌های دامنه دارتر در قبرستان و رکبود موجب خواهد شد که بتوان تاریخ طبقات مختلف آثار مدفون در آنرا تعیین کرد و بطور خلاصه از آنچه تا کنون در حین کاوش‌های علمی قبرستان و رکبود War Kabud حاصل گردیده است میتوانیم تعدادی از مسائل مشکل موجود در باره تمدن لرستان را حل کنیم:

(۱) کاوش‌های علمی این اطمینان را برای ما ایجاد کرده است که تمدن مفرغ‌های لرستان به يك دوره خاصی تعلق ندارد. بلکه به چندین دوره ارتباط و گسترش پیدا میکند، بعلاوه تعداد بسیار قبرها و وسعت قابل توجه آنها، مسلم میدارد که مفرغ‌های لرستان میبایستی به چندین نسل تعلق داشته باشد.

(۲) کاوش‌های باستان‌شناسان ثابت کرده است که تمدن مفرغ‌های لرستان تابعبوجه بکار بردن آهن وجود داشته است. در حقیقت کاوش‌های قبرستان و رکبود منبع سرشاری برای مشخص کردن آخرین دوره تمدن مفرغ‌های لرستان در اختیار محققین قرار داده است و بر اثر این کاوشها اطلاعات و نتایجی چند حاصل گردیده است.

این کاوش‌ها در حقیقت روشن میکند که صنعت سفال سازی با وجود اینکه قوس نزولی را طی میکند اما هنوز هنری ابتکاری است.

سلاح‌های آهنی - جام‌های مختلف - ظروف متنوع با نقوش مخصوص بخود لیوان‌ها - تیردان‌ها - گرزهای گره دار مزیّن به ستاره و غیره - از مفرغ بدست

آمده که از نظر شکل وزینت با هنر دوره آسور جدید (تیگلات پیله سوم - Tiglatpileser III) و همچنین سوریه شمالی و آرامیه ارتباط دارد - این مفرغها از هنر مخصوص زمان هخامنشی خبر میدهد.

باین ترتیب هیئت های باستانشناسی آخرین مرحله تمدن مفرغهای لرستان را کشف نمودند، همانکه آقای ر - دوسود R. Dussaud در سی سال پیش نوشته است «توسعه روزافزون مصرف آهن سبب از بین رفتن هنر لرستان گردیده است».

(۳) کاوشهای باستانشناسی ثابت کرده است که بطور تحقیق يك يا چند دوره قبل اسلحه های مفرغی همراه سایر وسایل مفرغی که بدست آورده اند وجود داشته است و اشیاء مفرغی آن دوره ها مشتمل بر لگام اسب و بت ها یا لوحه هایی که روی آنها تصویر دو حیوان در مقابل یکدیگر در طرفین شاخه درختی که در وسط لوحه قرار گرفته حک گردیده است و تبرهای مجهز به چند شاخه گرزمانند یا تبرهایی به شکل حیوانات ساخته می شده است. روستائیان محل با مشاهده عکسهایی که از اینگونه اشیاء بایشان ارائه دادیم می گفتند هرگز چنین چیزهایی نیافته اند.

فقدان نمونه هایی از این اشیاء ثابت میکند، وسائلی که از تبه مورد عمل مابدست آمده است میبایستی بدوره ای تعلق داشته باشد که در آن دوره اسلحه از مفرغ ساخته میشد و باید در هر حال جلوتر از قرن هشتم پیش از میلاد تاریخگذاری شود.

این موضوع واضح است که قبرستان هائی که دیرتر بوجود آمده اند هیچگونه رابطه ای با قبرستان دوره مفرغ ندارند.

امیدوارم در بررسیهای آینده، باستانشناسان در ناحیه پشت کوه بتوانند سایر مجهولات مربوط به تمدن درخشان مفرغهای لرستان را حل نمایند.

مجموعه انتشاراتی درباره مفرغهای لرستان :

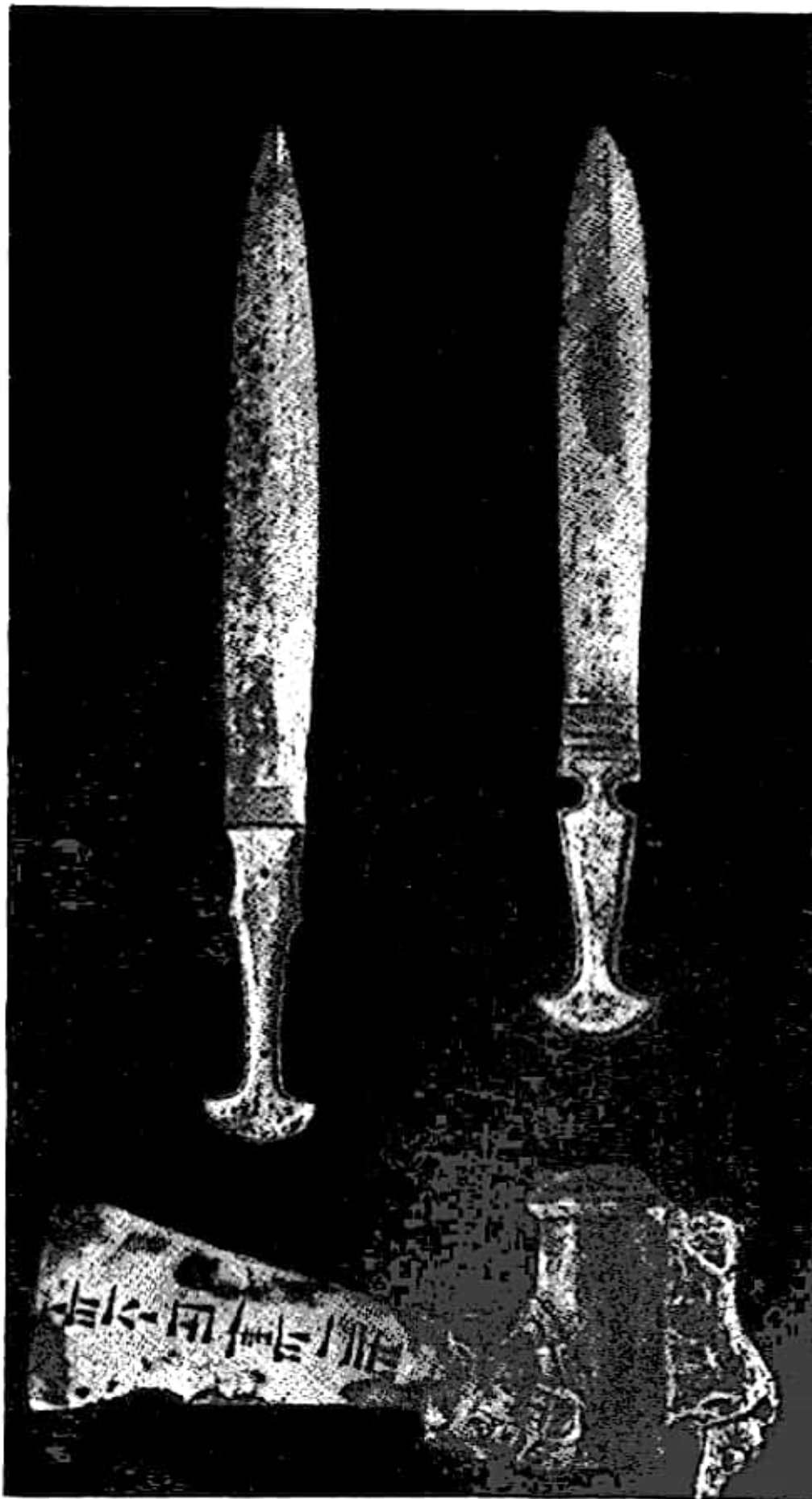
چنانچه کاوشهایی که در نواحی مختلف لرستان انجام گرفته است، بتواند

نتایج قاطعی در مورد حل مسائل مجهول مفرغهای لرستان به ما بدهد. مع الوصف يك وظیفه دیگر باقی میماند و آن عبارت از بررسی و مطالعه صدها مفرغ موجود در موزه ها و مجموعه های خصوصی میباشد. برای اجرای این وظیفه که مورد توجه تعدادی از علمای باستانشناسی میباشد باید مجموعه ای بنام مفرغهای لرستان تألیف نمود. فکر تألیف چنین مجموعه ها تا کنون توسط سایر دانشمندان نیز ابراز شده است (در متن فرانسه سخنرانی اشاره بنام دانشمندانی که چنین اندیشه ای را قبلاً اظهار نموده اند شده است که ذکر آن بفارسی ضروری بنظر فرسید).

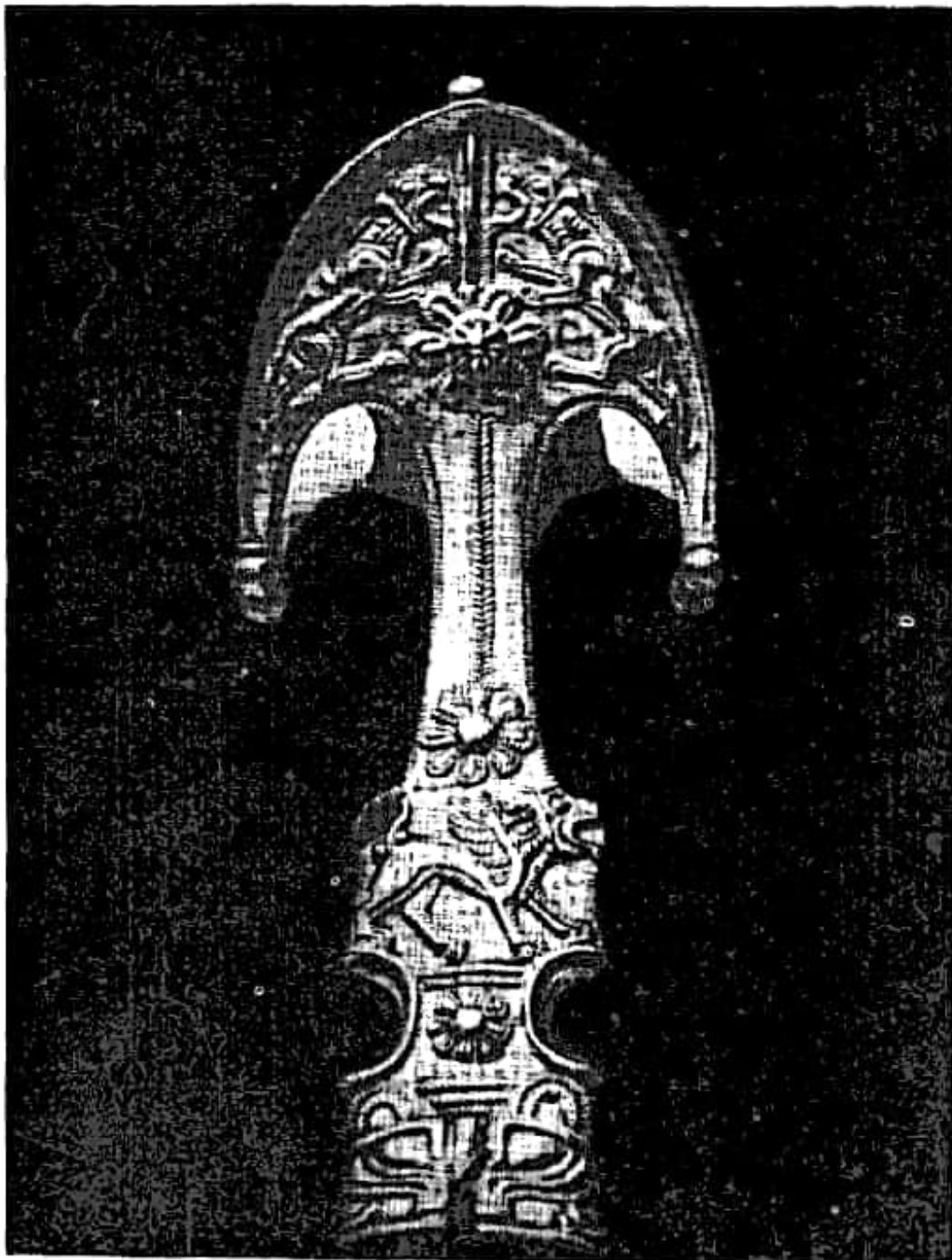
در این مجموعه انواع مختلف مفرغها مانند لگامها - بتها - تیرها و غیره به شیوه و روش نمونه شناسی بانظار هیئتی از کارشناسان کار آزموده و ورزیده بصورت طبقه بندی ثابت تقسیم بندی شود. باتسکدوین و چاپ چنین مجموعه انتشاراتی امر مقایسه و تجزیه و تحلیل مفرغها را بایکدیگر میتوان انجام داد و همچنین تحقیق و نگارش درباره هر يك از انواع مفرغها را به نحو شایسته ای اجرا نمود.

مقایسه صحیح نمونه های مختلف موجود در این مجموعه انتشارات، بما فرصت خواهد داد که برای هر يك از نمونه ها و انواع آن تاریخ پیوسته و دقیقی تدوین نمائیم و در مورد مفرغهای لرستان انقلابی تاریخی بوجود آوریم.

پایان

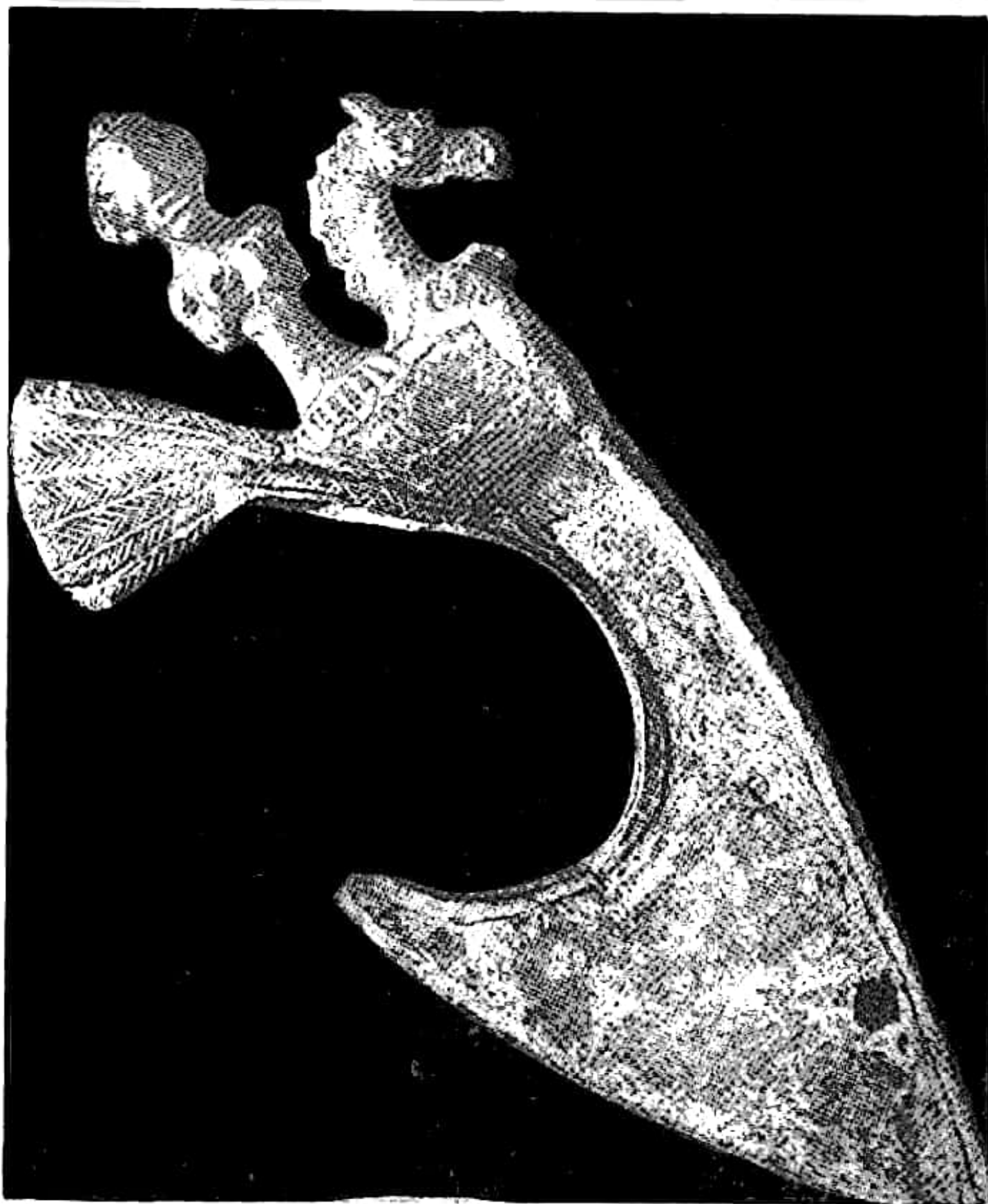
عکس شماره ۱ - دو خنجر مربوط به سده دوم پیش از میلاد

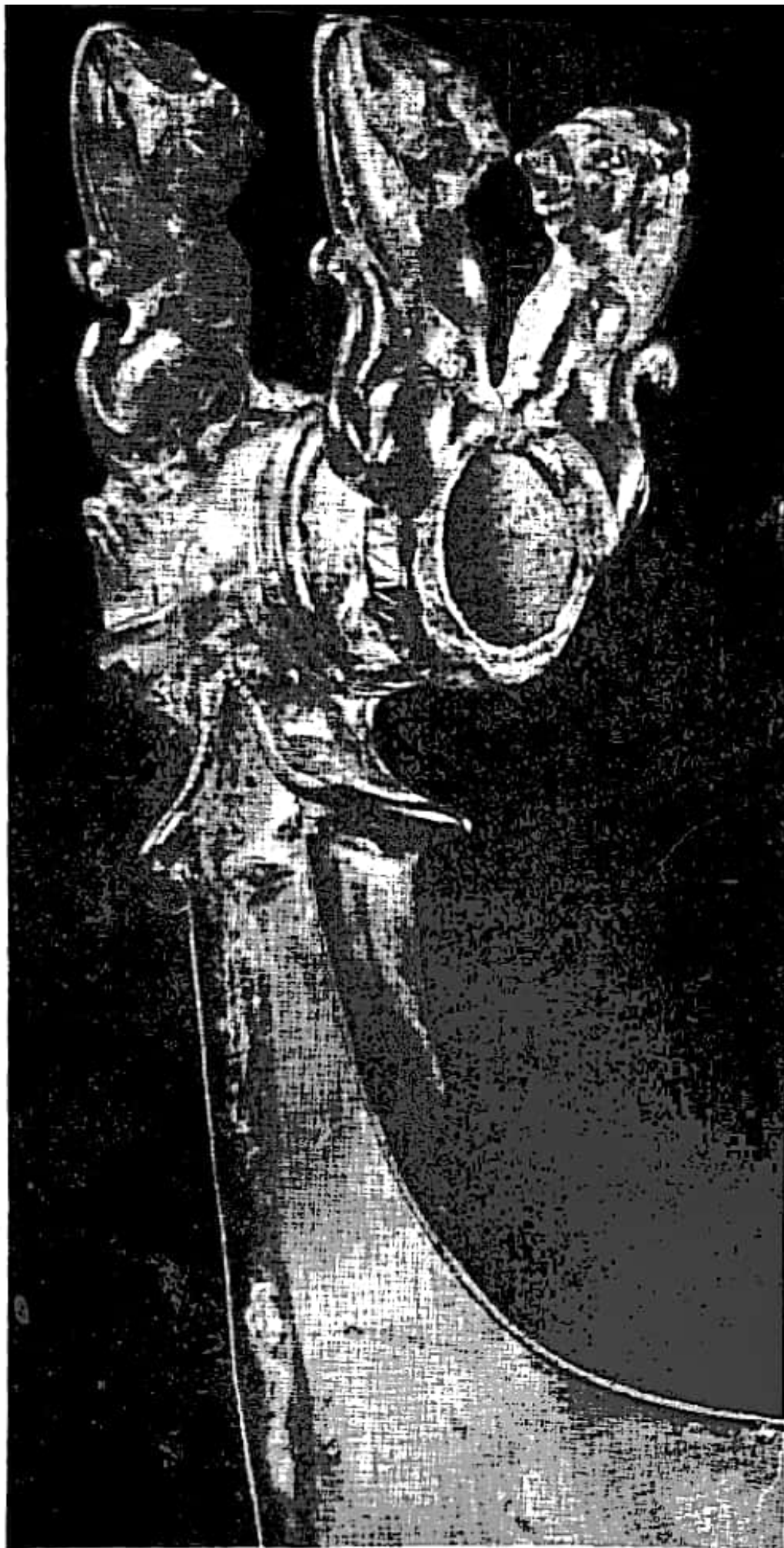
عکس شماره ۲ - دسته خنجر مربوط به سده ۷-۸ پیش از میلاد (موزه بریتانیا)

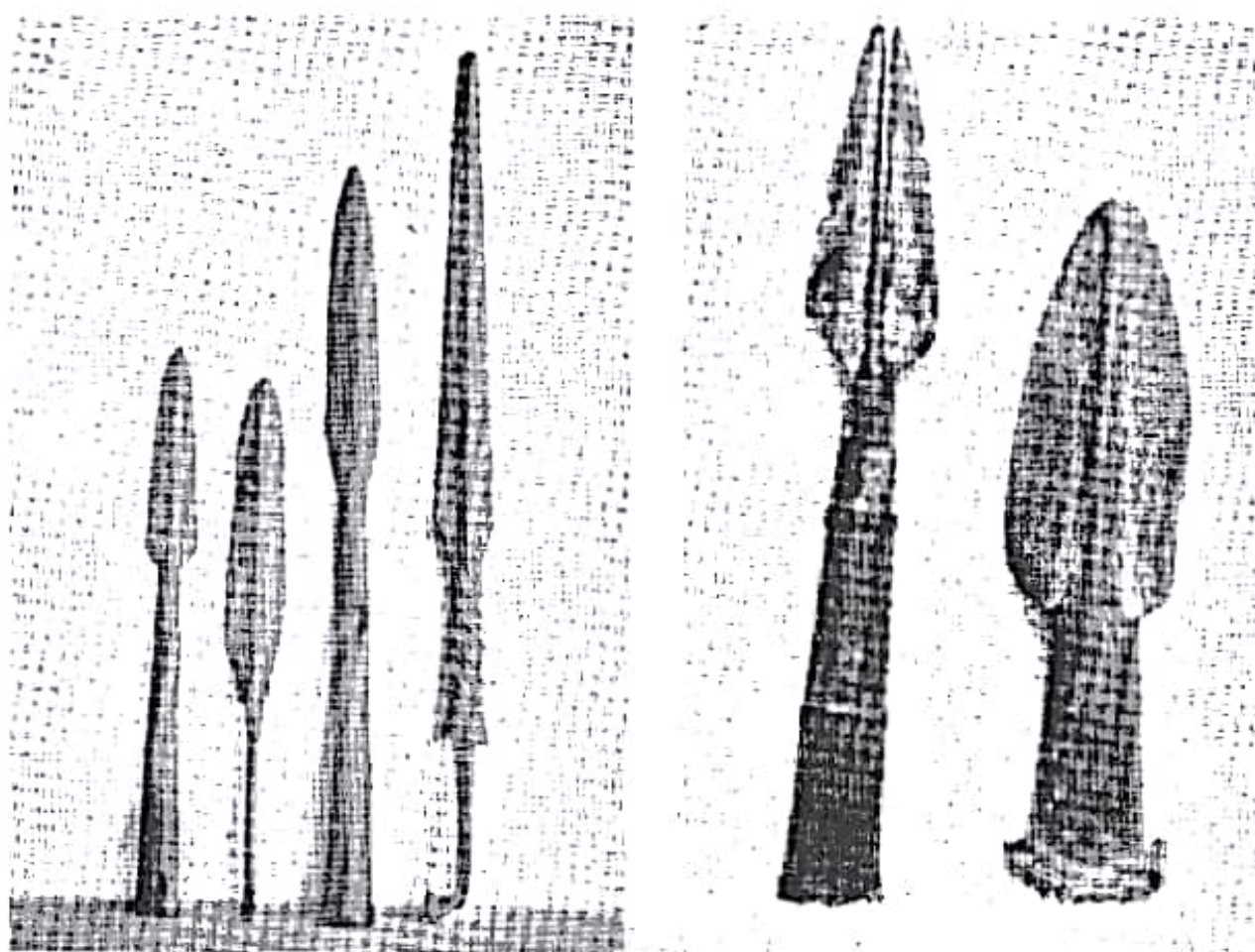
عکس شماره ۳ - قسمتی از تیغه خنجر مفرغی مربوط به سده ۹-۱۰ پیش از میلاد
موزه لوور - پاریس
مجموعه کوفارد

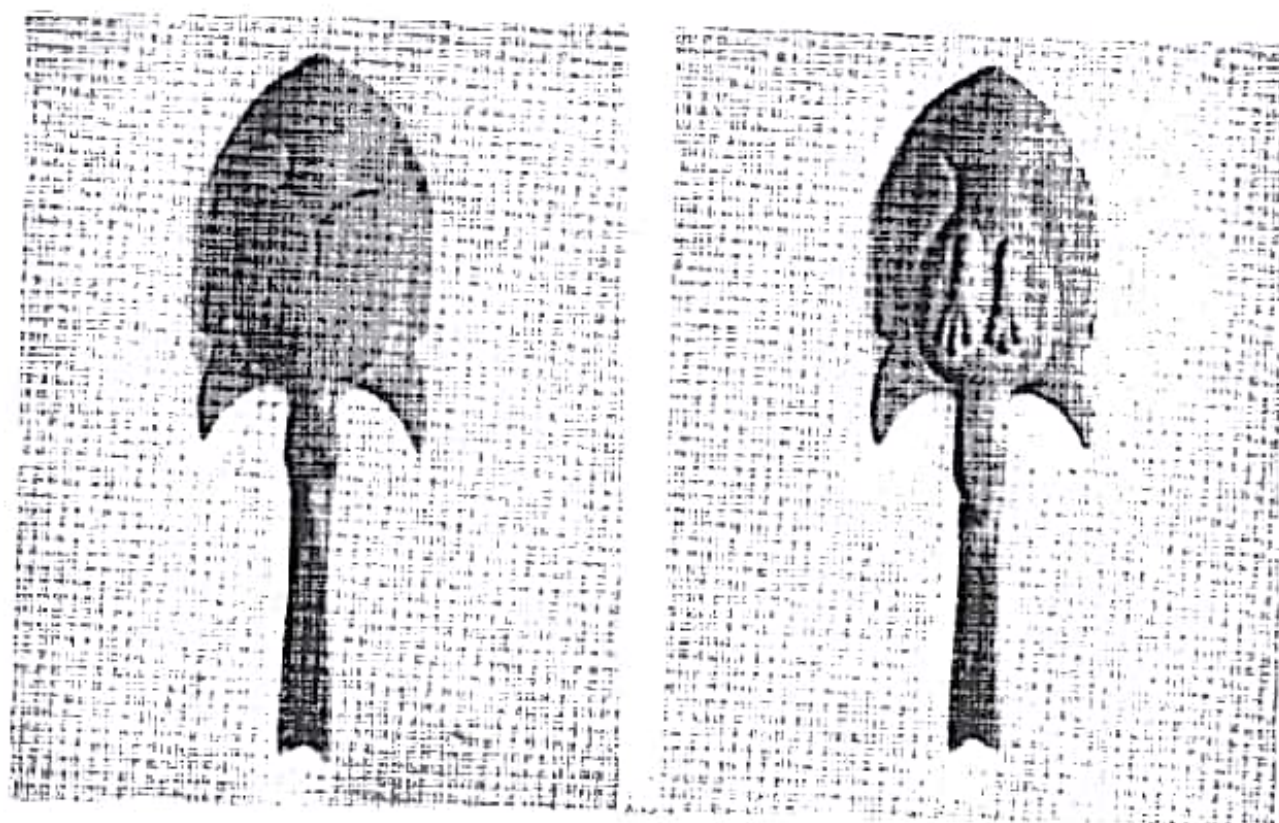
عکس شماره ۴ - تبر دسته‌دار برنزی (سپهه ۷-۸ پ ۰ م)

عکس شماره ۵ - تیر مفرغی مربوط به سده ۷-۸ پیش از میلاد
مجموعه خصوصی - تهران

عکس شماره ۶ - سر نیزه مغربی پیدا شده در لرستان

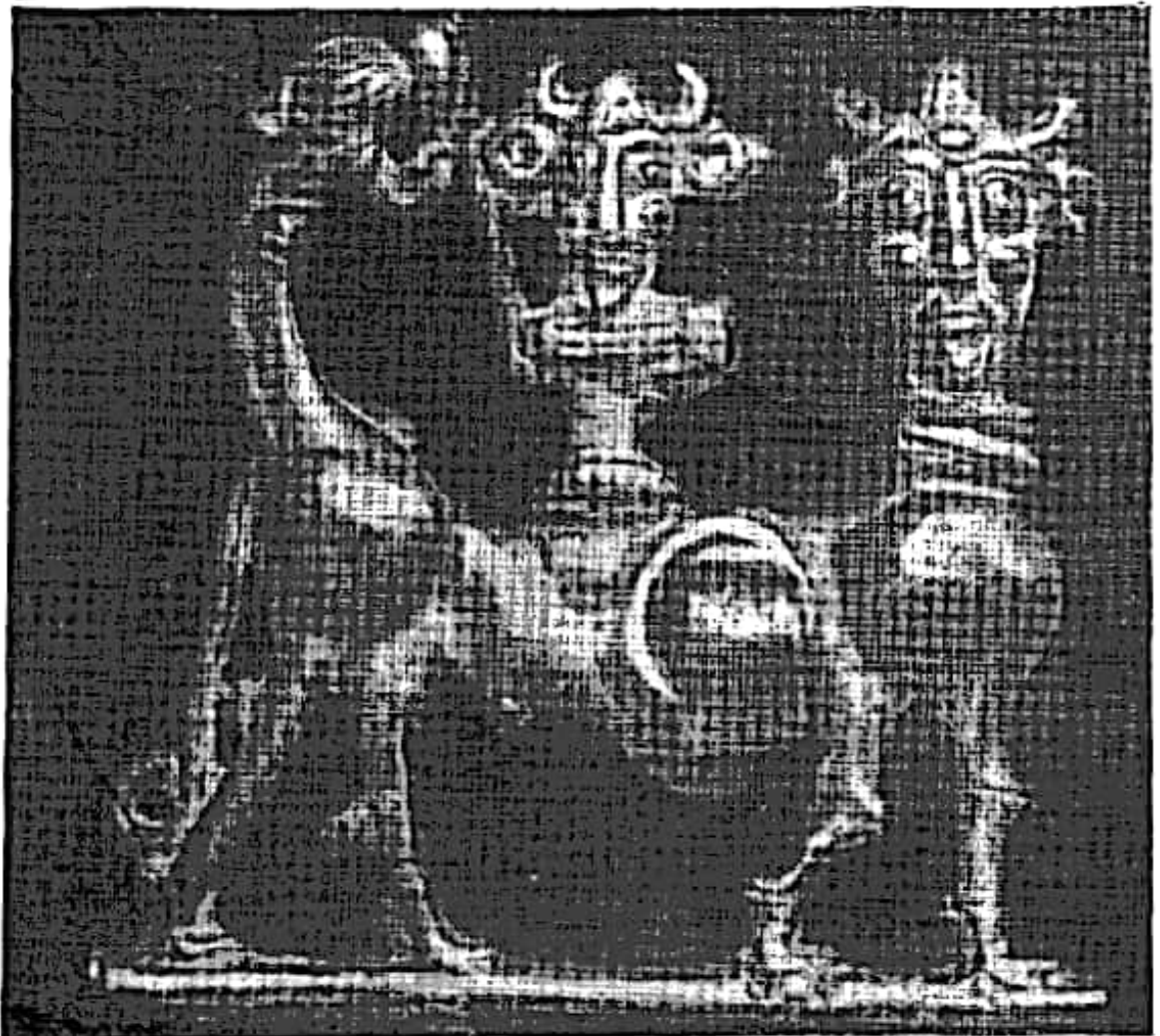
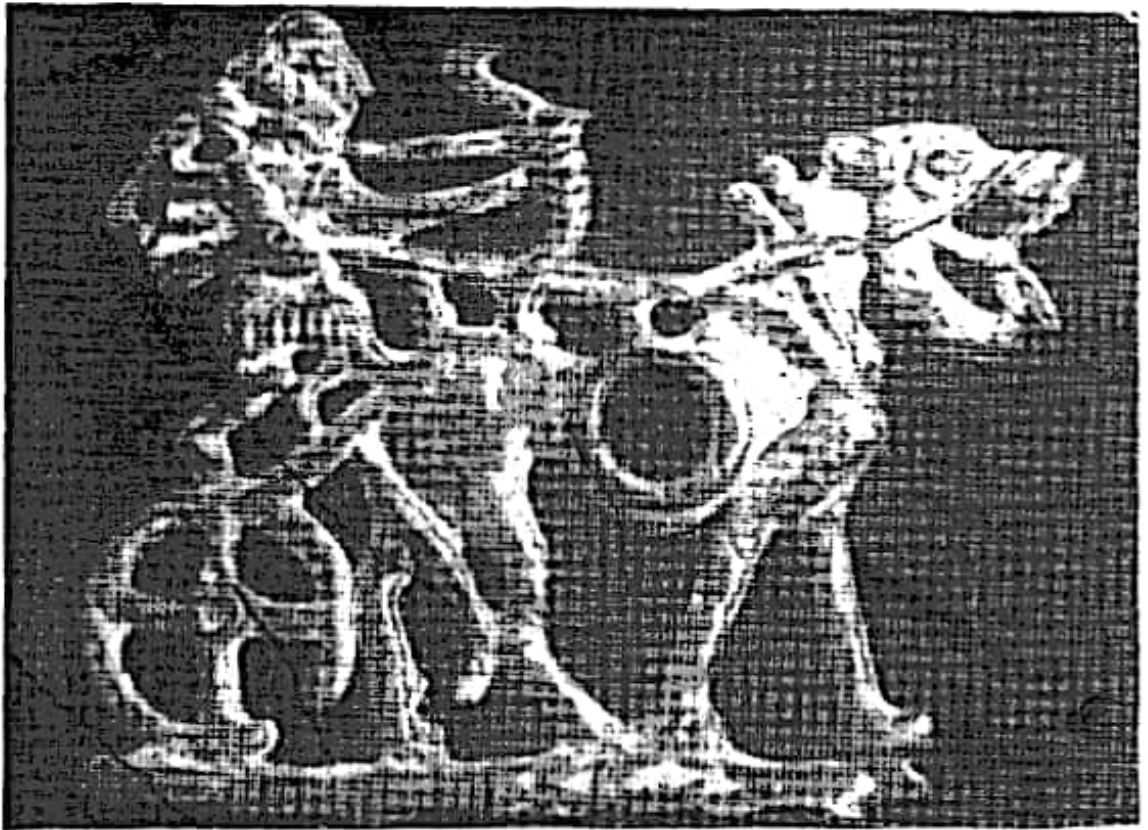
عكس شماره ۷ - نوک پیکان - نذری - موزه تهران

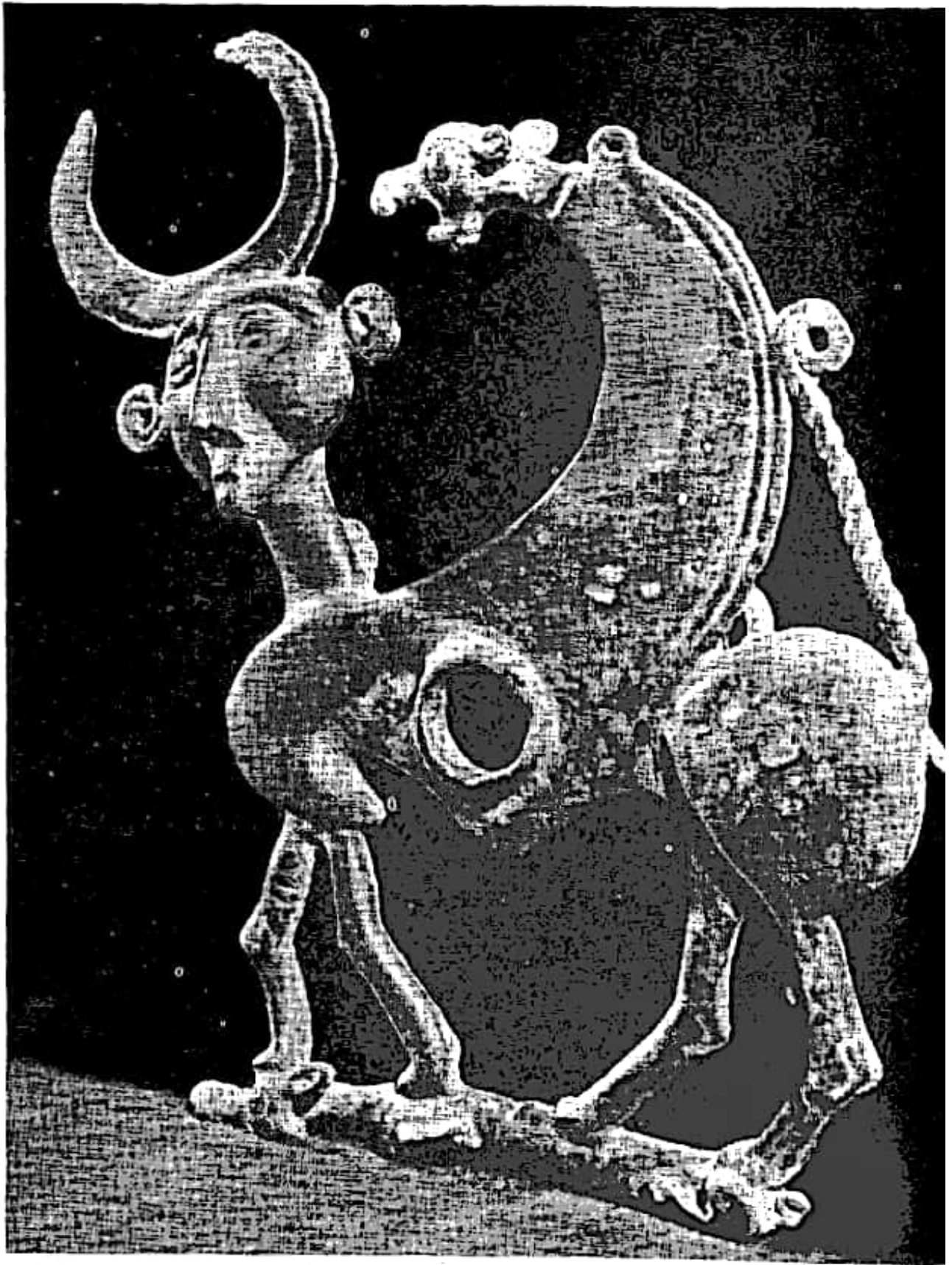
عکس شماره ۸ - قسمت وسط سپر مربوط به سده ۷-۸ پیش از میلاد
که اصل آن در مجموعه خصوصی شهرتال سویس موجود است

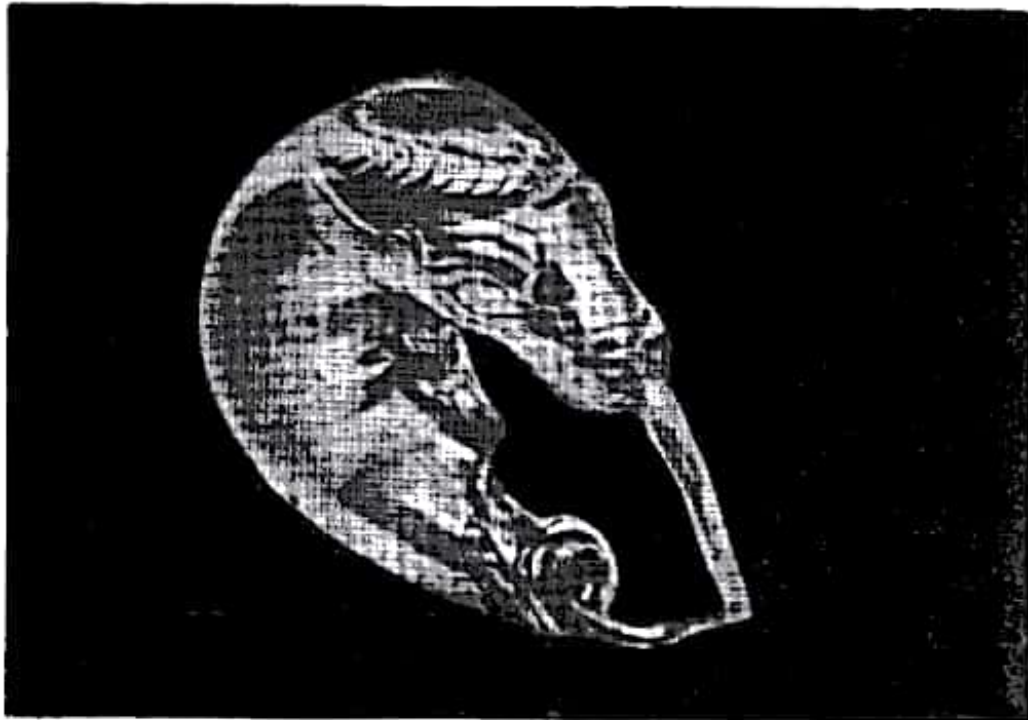
عکس شماره ۹- لوحه
مربوط به ترکش دان
سده ۷-۸ پیش از میلاد
موزه متروپولیتن
نیویورک

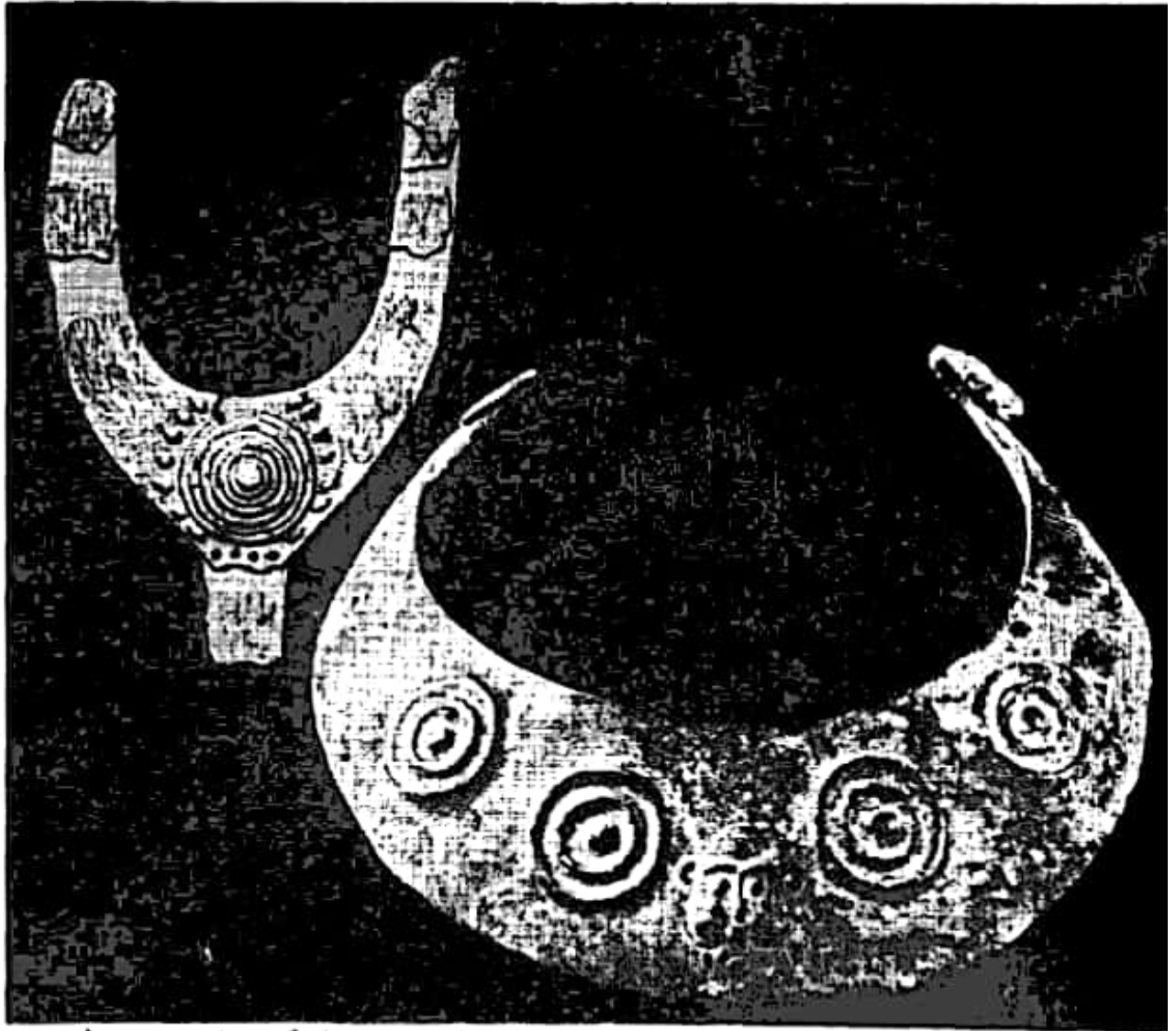
عکس شماره ۱۰ - دولکام مفرغی اسب مربوط به قرن ۸-۷ پیش از میلاد
بالائی موزه لوور - پائینی موزه بریتانیا

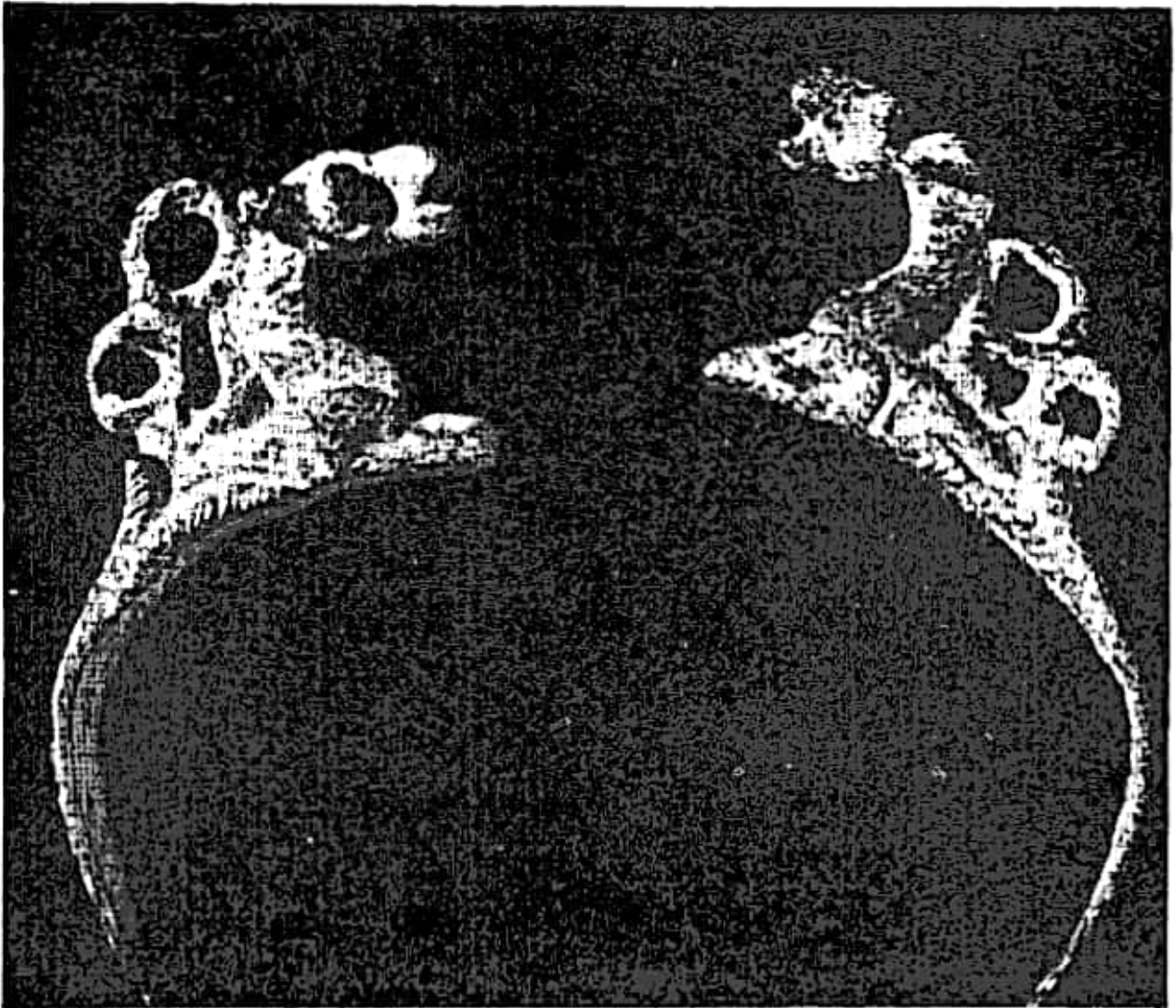
عکس شماره ۱۱ - طرف چپ لگام مفرغی اسب ۱۲۰۰ - ۱۰۰۰ پیش از میلاد
مجموعه کوافر - موزه لوور - پاریس

عکس شماره ۱۲ - گوشواره مفرغی سده ۷-۸ پیش از میلاد - مجموعه خصوصی - تهران

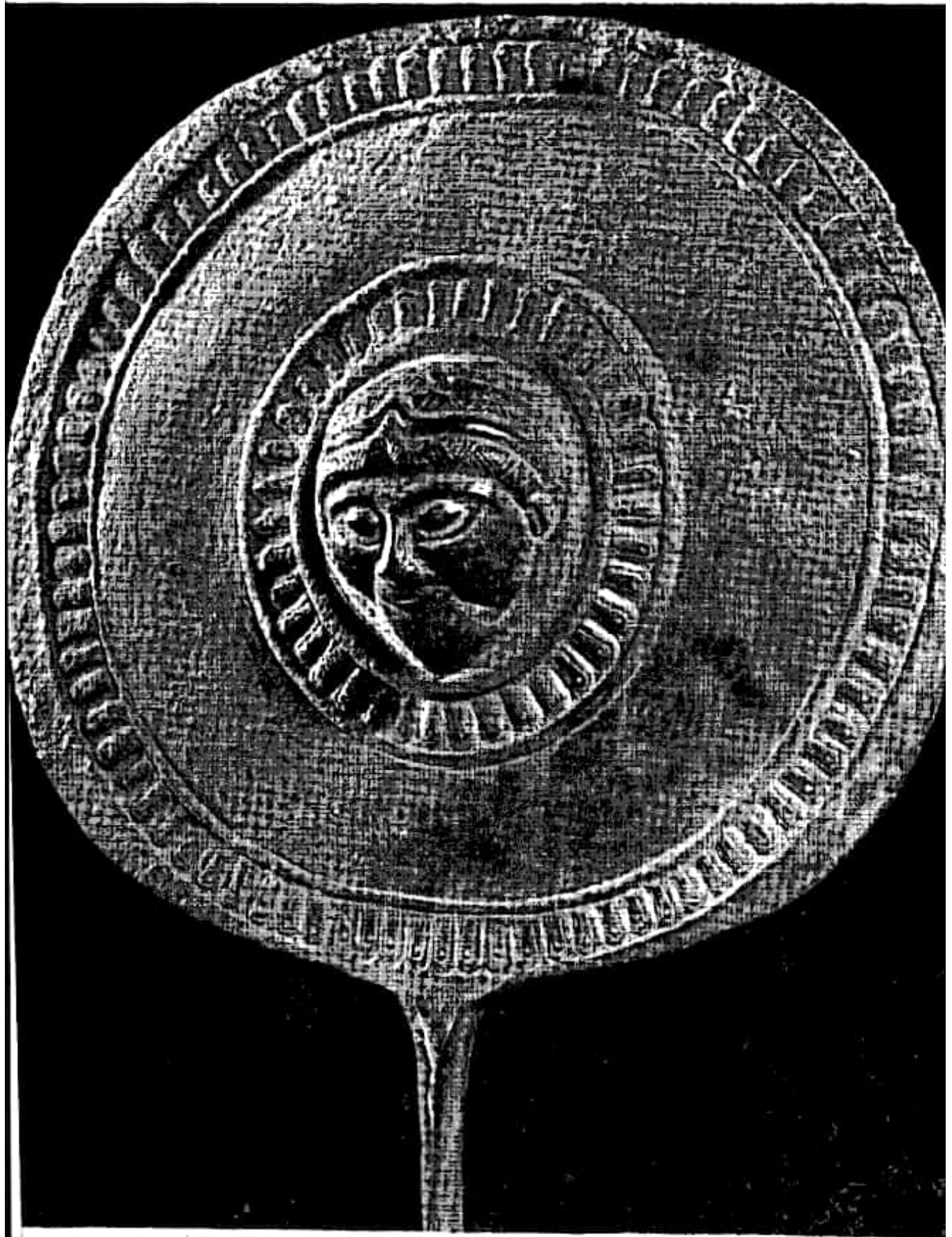
عکس شماره ۱۳ - سینه بند سده ۷-۸ پیش از میلاد موزه پیاتیکورسک و مجموعه
خصوصی تهران

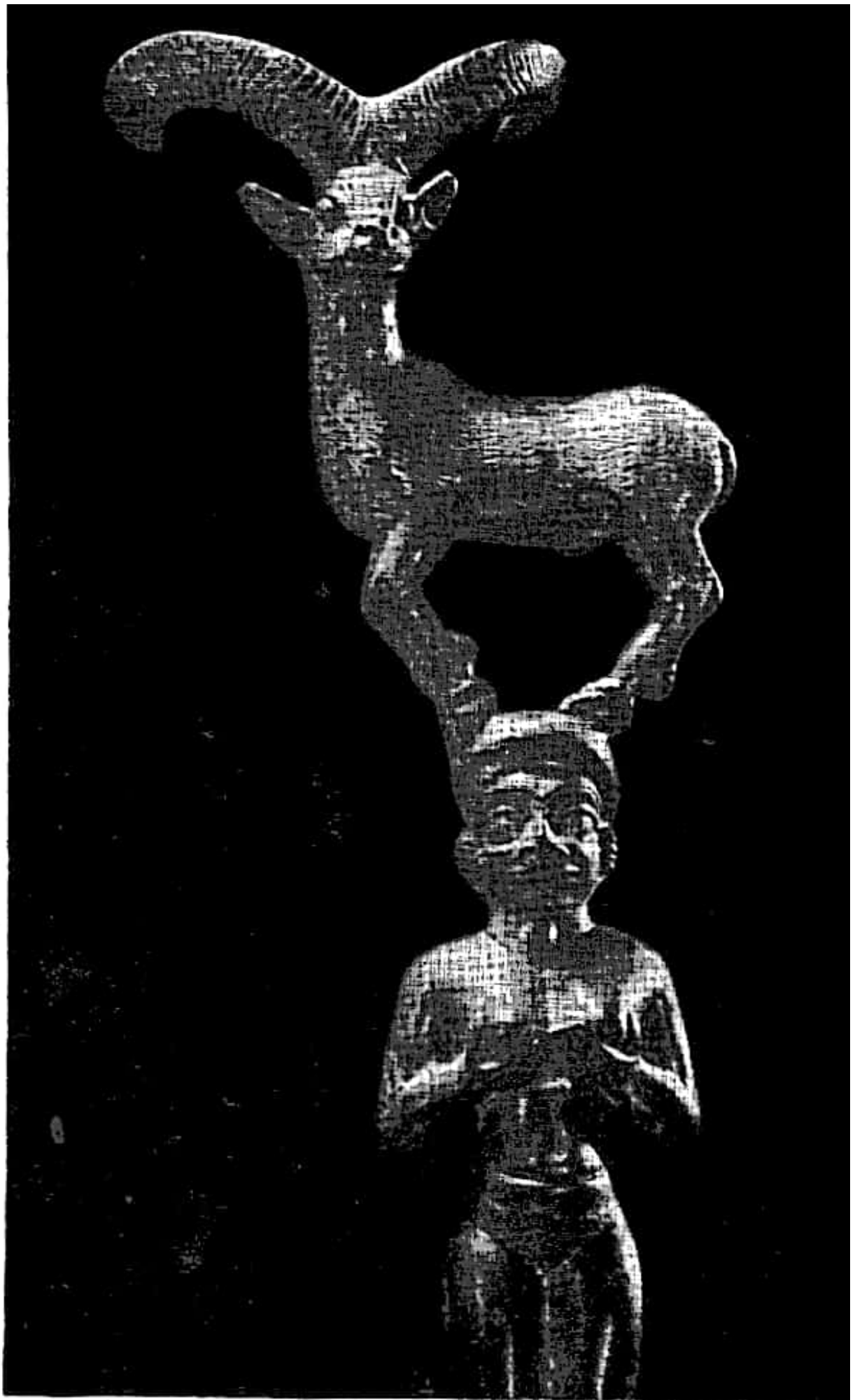
عکس شماره ۱۴ - دستبند مفرغی سده ۸-۷ پیش از میلاد موزه تهران

عکس شماره ۱۵ - بخشی از ته سنجاق مفرغی سده ۱۲۰۰ - ۱۰۰۰ پیش از میلاد
مجموعه کوافر Coiffard موزه لوور پاریس

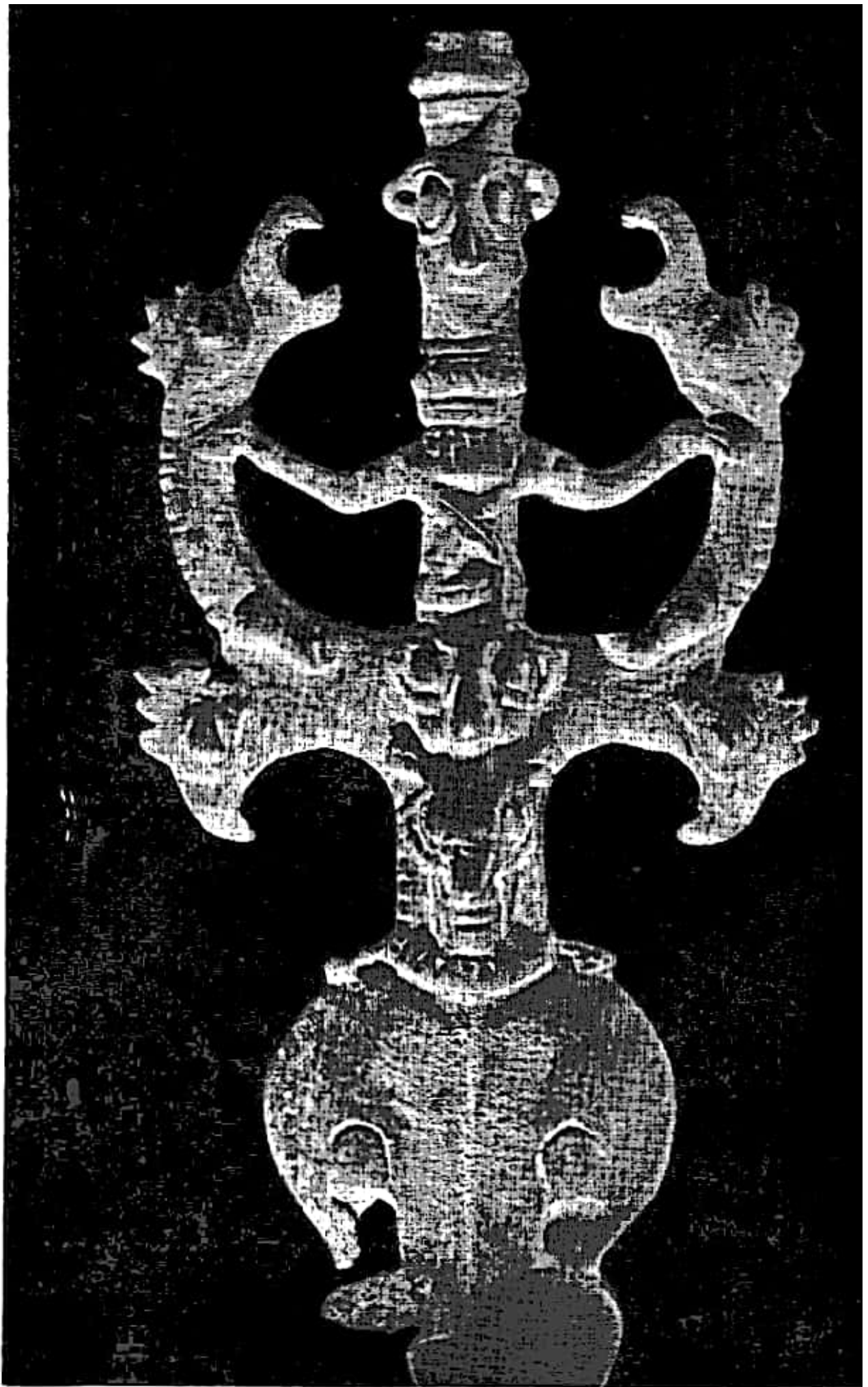
عکس شماره ۱۶ - ته سنجاق مفرغی - مربوط به اواخر هزاره دوم پیش از میلاد
مجموعه کوافر Coifford موزه لوور - پاریس

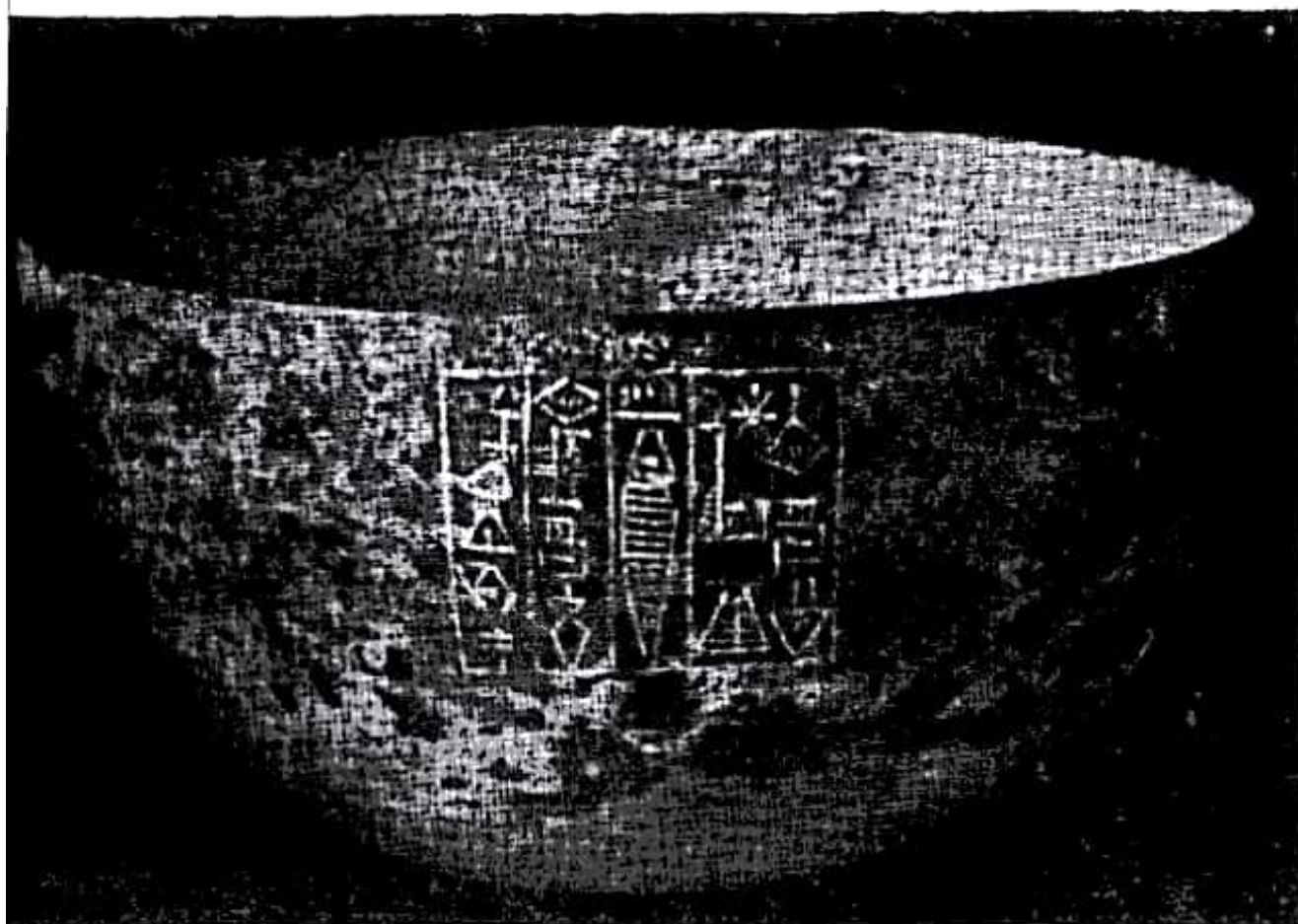
عکس شماره ۱۷ - ربة النوع برهنه - روی سراو يك بزکوهی ایستاده
مربوط به قرن ۸-۷ پیش از میلاد - مجموعه خصوصی - تهران

عکس شماره ۱۸ - مجسمه مفرغی مربوط به سده ۹-۷ پیش از میلاد
موزه ایران باستان

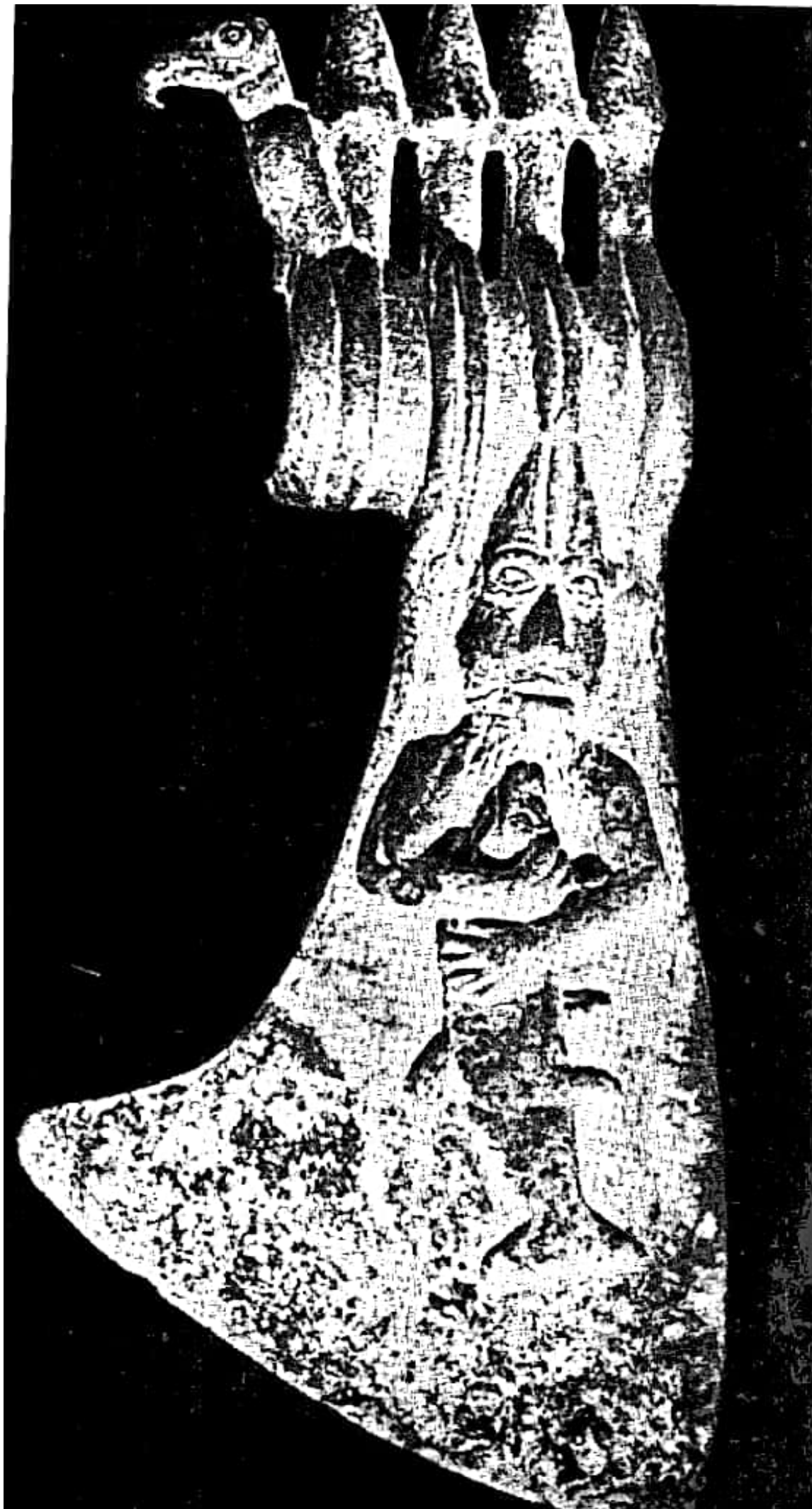
عکس شماره ۱۹ - بت مفرغی ۱۰۰۰ - ۹۰۰ پیش از میلاد

عکس شماره ۲۰ - ظرف مفرغی

عکس شماره ۲۱ - ساغر مفرغی Situle

س شماره ۲۲
مفرغی مربوط
سده ۷-۸ پیش
میلاد - موزه
تهران

گونه شناسی و نمادشناسی زیورهای لرستان در دوران مفرغ و آهن

صدرالدین طاهری^{۱*}، آیتا همتی^۲

^۱ استادیار گروه موزه داری، دانشکده جهانگردی و کارآفرینی هنر، دانشگاه هنر اصفهان، اصفهان، ایران.

^۲ کارشناس گنجینه موزه ملی ایران، تهران، ایران.

(تاریخ دریافت مقاله: ۹۱/۱۰/۲۷، تاریخ پذیرش نهایی: ۹۲/۲/۱۵)

چکیده

این نوشتار تلاش دارد با نگاهی بر زیورهای بازمانده از لرستان باستان، به گونه شناسی و نمادشناسی این هنر ارزشمند بپردازد. مهم‌ترین اهداف این پژوهش، بررسی تکنیک‌های ساخت و تزیین زیورهای لرستان و دسته بندی زیورهای لرستان برپایه شکل، جنس، کاربرد و نقشمایه‌ها است. پژوهشگران، این دست ساخته‌ها را حاصل هنر بومی منطقه می‌دانند که در فرآیندی دراز و با درآمیختن تجربه محلی با هنر فرهنگ‌های همجوار (آشور، بابل، ایلام، میتانی و اورارتو) و هنر اقوام مهاجری چون کاسیان، گوتیان، لولوبیان، هوریان و سکاها شکل گرفته است. زیورهای بررسی شده، دستکم دوازده جنس گوناگون دارند: مفرغ، آهن، شیشه، عقیق، لاجورد، صدف، سنگ‌های گوناگون، خمیرشیشه، عاج، استخوان، طلا و نقره. در بررسی این زیورها از دید فرم و کاربرد دستکم به دوازده گونه متفاوت برمی‌خوریم: سنجاق سر، دستبند، گردنبند، گوشواره، آویز، بازوبند یا پای آدین، انگشتر و مهر، پیشانی بند، سنجاق قفلی، دکمه، آینه و موبند. گستره تاریخی آثار موزه‌ای بررسی شده، دوران برنز و آهن در ایران (هزاره سوم تا هزاره نخست پ.م) را دربرمی‌گیرد. داده‌های پژوهش در یک بررسی کتابخانه‌ای و موزه‌ای گردآوری شده‌اند. روش پژوهش، مقایسه تطبیقی ساختار زیورها و گونه شناسی و دسته‌بندی آنها بوده است.

واژه‌های کلیدی

زیورسازی، هنر لرستان، دوره مفرغ، دوره آهن.

مقدمه

بوستون، کلیولند و زوریخ و مجموعه‌های خصوصی چون داوید-ویل، اکرم - پوپ، استورا، موزا و... نگهداری می‌شوند. در میان آنها اشیای بی‌شمار مفرغی در طیف گسترده‌ای از فرم، آذین و تکنیک وجود دارد که با نام «مفرغ لرستان» در جهان شناخته شده است. انگیزه ساخت این آثار را می‌توان نیاز به باروری و پیروزی بر دشمن، رازآلودگی زندگی پس از مرگ، یادور کردن و آرام کردن ارواح شر دانست. الگوهای هنری بسیاری بر این دست ساخته‌ها دیده می‌شوند، چون: ایزدها و ایزدبانوان، جانوران گوناگون گاه در قامت انسانی، شکار، گیاهان و انسان که گاه بسیار ظریف و واقع‌گرا و گاه به شیوه انتزاعی و رازگونه طرح شده‌اند. می‌توان تاثیر سرزمین‌های همجوار چون ایلام، آشور و بابل را همراه با سبک ویژه و ریشه‌دار بومی در این آثار دید.

سرزمینی که هنر باستانی لرستان در آن پا گرفت، امروزه گستره استان لرستان و بخشی از ایلام و کرمانشاه را در بر می‌گیرد. این خطه کوهستانی، به گونه‌ای است که بخش هموار آن تنها از چند دره آبرفتی و دشت کوچک شکل گرفته است. زیورهای بررسی شده در این نوشتار به بازه زمانی هزاره سوم تا هزاره نخست پ.م بر می‌گردند. این آثار از کاوش‌ها و بررسی‌های علمی و غیرعلمی به دست آمده‌اند که طی دهه‌های گذشته در مکان‌های باستانی چون کلماکره، ورکبود، کل ولی، سرخ‌دم، کمترلان (کفتزلان)، چغاسبز، میرولی، دم آویزه، بدآور، چمن، بردبال، شورآبه، پیراوند، پای گل و کتل کل در لرستان، ایلام و کرمانشاه انجام شده است. آثار هنری لرستان باستان در موزه ملی ایران، موزه رضاعی و فلک الافلاک و برخی موزه‌های بزرگ جهان چون لوور، متروپولیتن،

۱- دوره‌های مفرغ و آهن در ایران

۱-۱- دوره مفرغ در ایران

هنگامی که انسان به روش آمیختن دو فلز مس و قلع پی برد، عصر مفرغ را آغاز کرد (لینتون، ۱۳۳۷، ۱۰۲). در این دوره، از آلیاژ مس با فلزات دیگری چون آرسنیک، سرب، روی، نیکل و آنتیمون نیز برای تهیه مفرغ استفاده شده است. این فلزات در آمیزش با مس که پیشتر شناخته شده بود، ترکیب سخت تر و پایدارتری را پدید آوردند. عصر مفرغ در ایران از ۳۰۰۰ تا ۱۵۰۰ پ.م را در بر می‌گیرد که به سه دوره مفرغ کهن (۳۰۰۰ تا ۲۵۰۰ پ.م)، مفرغ میانی (۲۵۰۰ تا ۲۰۰۰ پ.م) و مفرغ نو (۲۰۰۰ تا ۱۵۰۰ پ.م) بخش می‌گردد. بررسی‌های آزمایشگاهی بر روی اشیای مفرغی ایران و میانروان نشان می‌دهد که از هزاره سوم پ.م به طور آگاهانه از آلیاژ قلع و مس به منظور تولید اشیای مفرغی که برتری‌های زیادی نسبت به تولیدات مسی دارند، استفاده شده است (طلایی، ۱۳۸۵، ۴۵). این فلزات هنگام ذوب مس را سیال تر می‌کنند و در نتیجه ریخته‌گری آسان تر انجام می‌شود. از سوی دیگر کالای ساخته شده را سخت تر می‌کنند. ترکیب مس با این فلزات همچنین پایداری بیشتری در برابر خوردگی تدریجی دارد.

۱-۲- دوره آهن در ایران

این دوره مهم در تاریخ و باستان‌شناسی ایران، بازه زمانی ۱۵۰۰ تا ۵۵۰ پ.م را در بر می‌گیرد. در این دوره، ساختار فرهنگی، دینی و معیشتی مردمان ایران دگرگون گشت و شالوده تمدن آینده این سرزمین بزرگ ریخته شد. در آغاز این دوران با کشف روش ذوب آهن و استفاده گسترده از آن، تغییرات اقتصادی چشمگیری در زندگی مردم فلات ایران به وجود آمد.

عصر آهن به سه دوره آهن I (۱۵۰۰ تا ۱۲۰۰ پ.م)، آهن II (۱۲۰۰ تا ۸۰۰ پ.م) و آهن III (۸۰۰ تا ۵۵۰ پ.م) بخش می‌شود.

طبقه بندی عصر آهن، برپایه گونه شناسی سفال‌های این دوره انجام گرفته است نه بر اساس اشیای فلزی (طلایی، ۱۳۸۱، ۵۵). این دوره در باستان‌شناسی ایران جایگاه بس مهمی دارد، چرا که با دگرگونی‌های بزرگ فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی و سیاسی در ایران، ظهور سفال‌های جدید و افزایش یافتن اشیای آهنی، تغییر در معماری و فرم گورها، تحول ساختار فرهنگی جامعه، ظهور قدرت‌های تازه و... همراه شده است. مردمان دوره آهن به سختی آهن و فراوانی آن پی برده‌اند و آن را در کشاورزی و معماری و ساخت ابزار جنگی و لوازم زندگی به کار برده‌اند (احسانی، ۱۳۶۸، ۶۷).

علاوه بر سنگ‌های آسمانی آهن (آهن خالص)، که به ندرت در طبیعت یافت می‌شود و سنگ‌های معدنی آهن که فراوان هستند، آهن به صورت ناخالصی نیز در اکثر کانسنگ‌های مس و سرب وجود دارد - به ویژه در سنگ معدنی هماتیت - و در فرآیندهای احیا و ذوب سنگ‌های معدنی مس و سرب نقش ماده گدازآور را بازی کرده در نتیجه به صورت سرباره از فلز اصلی بیرون می‌آمده است (Wertime, 1973, 885). پس فلزگر باستانی با آهن آشنایی داشته، چون آهن یکی از محصولات فرعی مس و سرب بوده است.

شاید در دوره مفرغ به سبب سختی‌هایی که احیا و ذوب سنگ آهن داشته و تکنیک پایین فلزگری، دست از آن کشیده و به مس و آلیاژهای آن قانع شده‌اند (Read, 1934, 384).

برای احیا و ذوب کانسنگ‌های آهن، نیاز به درجه حرارت بالا در حدود 1536°C است و برای انسان آن دوران تأمین این درجه حرارت ممکن نبوده چون حرارت کوره‌های مس و سرب بیش از 1200°C نبوده است (احسانی، ۱۳۶۸، ۶۷). به جز حرارت، عمل مهم دیگری که هنگام احیای سنگ‌های معدنی آهن به آن نیاز بوده، استفاده از کربن است چون فلز آهن به آسانی با

نمودند. هوریان در هزاره نخست پ.م ناپود شدند (گیرشمن، ۱۳۸۱، ۴۹). زبان هوریان نه هند و اروپایی و نه سامی بوده است، اما شاید با زبان‌های گرجی و قفقازی هم‌ریشه باشد (راوندی، ۱۳۴۰، ۱۶۰).

۳- بررسی‌های باستان شناختی در لرستان

تاکنون بیش از ۲۵۰ بار بررسی‌ها و پژوهش‌های پرتیری توسط دانشمندان کشورهای گوناگون از جمله استین، گدار، شیفر، گیرشمن، پرادا، دمورگان، هایش و بسیاری دیگر در این ناحیه انجام گرفته است. در این میان، چندین گروه باستان‌شناسی نیز در لرستان به کاوش دست زده‌اند. کاوش‌های استین در سال ۱۹۳۶ م، اریک اشمیت در ناحیه سرخمد کوه‌دشت، رومشگاه، سیمره و دلفان در سال‌های ۱۹۳۱ و ۱۹۳۴ م، گروه دانمارکی به سرپرستی ملدگارد و مورتسن در نواحی هلیلان و طرحان در سال‌های ۱۹۶۳ و ۱۹۶۴ م، و نتایج ارزشمندی داشته است.

گروه بلژیکی به ریاست لویی واندنبرگ نیز در دهه ۷۰ و ۸۰ م. کاوش‌ها و بررسی‌هایی در لرستان و پشتکوه انجام داده‌اند. گروه مشترک ایران و انگلیس به ریاست خانم کلرگافهم از ۱۹۶۶ تا ۱۹۶۹ در تپه باباجان نورآباد به کاوش پرداخته‌اند.

گدار، کاسیان را برپاکنندگان هنر لرستان می‌داند (Godard, 1965, 30). برخی از پژوهشگران روسی ریشه‌ای سکایی برای مفرغ‌های لرستان در نظر گرفته‌اند.

گیرشمن به نفوذ هنر بابل، آشور، ایلام و اورارتو در این سبک اشاره دارد (گیرشمن، ۱۳۴۶، ۸۱). هرتسفلد پس از بررسی گسترده هنر منطقه، با اشاره به بهره‌گیری استادانه از فلزات و روش‌های گوناگون، هنر لرستان را پیامد تجربه دیرین هنرمندان بومی فلات ایران می‌داند (Herzfeld, 1976, 174).

پرادا پس از پذیرش بومی بودن هنر لرستان و تأکید بر نیاز به دست‌بندی‌های کوچک‌تر محلی و جغرافیایی برای آن، به تأثیر هنر میان‌رودانی، کاسی و میتانی بر این سبک اشاره دارد (Porada, 1962, 158).

۴- روش ساخت زیورهای لرستان

شیوه‌وفن‌آوری ساخت این مفرغ‌ها را می‌توان به دو گروه تقسیم کرد:

۴-۱- ریخته‌گری (قالب‌گیری)

الف. قالب‌گیری با قالب‌های ساده سنگی و گلی باز یا بسته: این روش برای آثاری به کار رفته که ساختار فضایی پیچیده‌ای ندارند. در گنجینه موزه ملی ایران، قالب‌هایی نگهداری می‌شوند که از کاوش علمی به دست نیامده اما با بررسی آنها می‌توان به روش ساخت بسیاری از آثار مفرغی لرستان پی برد (تصویر ۱).

ب. قالب‌گیری با موم گمشده: در روش موم گمشده که دیرتر رایج شد، نخست نمونه اولیه را از موم می‌ساختند، سپس گرداگردش را با گل پوشانده، مفرغ مذاب را که در بوت‌های سفالی ذوب کرده بودند، درون این پوسته گلین جاری می‌ساختند که سبب آب شدن موم می‌شد

اکسیژن در آمیزش بوده و برای به دست آوردن آهن فلزی باید اکسیژن موجود در سنگ آهن را از بین برد (حایری، ۱۳۴۵، ۲۴۰).

۲- اقوام باستانی حوزه زاگرس

۲-۱- کاسی‌ها

واژه‌ی کاسی در اسناد تاریخی به اشکال گوناگون نوشته شده است. در متون و زبان آشوری به صورت کاشو یا کاشی نوشته شده است. از آنها با نام‌های هیسی، اوکسی، اوکسیان و هوزی یا خوزی نیز یاد شده است. نام کهن شهر کنونی همدان پیش از ورود مادها آکسیان بوده است. (سهرابی، ۱۳۷۶، ۸۸). نام شهر کاشان را نیز می‌توان وابسته به آنان دانست.

کاسی‌هایس از برانداختن حکومت بابل به رهبری «گاندش»، چندسده (۱۷۵۰ تا ۱۲۵۰ پ.م) در بابل فرمانروایی کردند (مورتگات، ۱۳۷۷، ۱۷۴). در اواخر هزاره دوم پ.م، ایشان به تدریج به خاستگاه نخستین خود در کوهستان‌های زاگرس بازگشتند و از این پس هنر مفرغ‌کاری لرستان با نام ایشان پیوند می‌خورد. آنها روش تاریخ‌گذاری تازه‌ای را در بابل بنا نهادند. کودورها و مهرهای استوانه‌ای بسیاری از کاسی‌ها در زمان حکومت ایشان بر بابل به دست آمده است (مجیدزاده، ۱۳۷۶، ۱۷۹).

۲-۲- لولوبی‌ها

نخستین بار، نارام‌سین از شاهان اکد، در سده ۲۳ پ.م در کتیبه‌ای از لولوبی‌ها یاد کرده و شرح پیروزی خود بر آنان را نوشته است (دیاکونوف، ۱۳۴۵، ۱۹۳).

قبایل لولوبی در بخش گسترده‌ای از کوه‌ها و کوهپایه‌ها از قسمت علیای دیاله گرفته تا دریاچه ارومیه ساکن بودند. آنها در کرمانشاه، زور، سلیمانیه و ارومیه مسکن داشتند (سرفراز، ۱۳۸۱، ۹). نامدارترین پادشاه آنان «آنوبانی نی» است که سنگ نگاره‌ای در سرپل ذهاب به جا نهاده است.

۲-۳- گوتی‌ها

گوتی نام مردمانی بوده که در هزاره سوم و دوم پ.م در آذربایجان و کردستان می‌زیسته‌اند (دیاکونوف، ۱۳۴۵، ۱۰۳). بنا بر روایات تاریخی اکدی، نارام‌سین پادشاه اکد در اواخر دوران سلطنت خود، ناگزیر به جنگ با گوتی‌ها شد و در پیکار با آنها از پای در آمد. سپس «نری داپی زیر» پادشاه گوتی‌ها، توانست در بخش جنوبی میان‌رودان نفوذ کند و نیپور، شهر مقدس سومریان را به تصرف در آورد (بهزادی، ۱۳۸۶، ۱۹۲). پس از آن گوتی‌ها، ۱۲۵ سال بر میان‌رودان فرمان راندند (مجیدزاده، ۱۳۷۶، ۱۰۷).

۲-۴- هوری‌ها

در هزاره دوم پ.م، هند و ایرانیان مهاجر از شرق دریای کاسپین به آناتولی پانهاد به هوریان بومی که از اصل آسیایی بودند، آمیختند و پادشاهی میتانی را تشکیل دادند و سلطنت خود را نه تنها در میان‌رودان شمالی توسعه دادند، بلکه آشور را محدود کردند و با الحاق دره‌های زاگرس شمالی که مسکن قوم گوتی بود، نیروی خویش را ثبت

ی. دستبندهای مفتولی با تزیین فنری شکل (تصویر ۲).

۵-۲- گردنبند

الف. گردنبندهای طوقی مفرغی ساده یا نقشدار.
ب. گردنبندهایی از مهره ها و دانه های مفرغی.
ج. گردنبندهایی از عقیق، شیشه، خمیرشیشه، صدف، سفال و سنگ های گوناگون.
نقش گردنبند بر روی پیکره های سفالی انسان: یک پیکره سفالی از لرستان در موزه ملی ایران گردنبندی به گردن دارد. در وسط این گردنبند، آویزی بر جسته روی سینه دیده می شود. همسان این تندیس از سده هفتم پ.م در چغاسبز یافت شده که در موزه متروپولیتن نگهداری می شود.

۵-۳- آویز

آویزها از جنس مفرغ، صدف، طلا و نقره ساخته شده اند. بر روی آویزها، نقش های گوناگونی دیده می شود، چون: دختری با دست های گشوده، چهره انسان، انگشتان پا، چکمه با نوک برگشته، پرنده نشسته، بز ایستاده، انار، گل سه پر، ستاره پنج پر، هرم و...

۵-۴- سنجاقسر

الف. سنجاق با سر جانورانی چون بز ایستاده، قوچ، گاو، شیر، گرگ، اسب خوابیده، بز کوهی و گوزن ایستاده، و نیز جانوران

تصویر ۲- نمونه هایی از دستبندها.
ماخذ: (ردیف نخست: موزه لیون، دیگر آثار: موزه ملی ایران)

و اثر مفرغی به همان شکل قالب مومی درمی آمد. در نهایت عملیات چکش کاری و پرداخت را انجام می دادند (Agrawal, 2000, 15).

۴-۲- چکش کاری

به وسیله چکش کاری های بسیار روی ورقه های فلزی و گرم کردن پی در پی، شکل های برجسته ایجاد می شده اند. بیشتر مفرغ های چکش کاری شده لرستان، به دوره های پایانی این فرهنگ بر می گردند. از جمله ظرف های گوناگون با تزیینات برجسته و قلم زده و کنده کاری شده، لوح ها، کمر بندها، تیردان ها، سنجاق هایی با صفحه گرد و... (قاسمی، ۱۳۸۶، ۱۳۰).

۵- دسته بندی زیورهای لرستان

زیورهای بررسی شده دستکم دوازده جنس گوناگون دارند: مفرغ، آهن، شیشه، عقیق، لاجورد، صدف، سنگ های گوناگون، خمیرشیشه، عاج، استخوان، طلا و نقره. در بررسی این زیورها از دید فرم و کاربرد، دستکم به دوازده گونه متفاوت بر می خوریم.

۵-۱- دستبند

دستبندها بسیار گوناگونند، از جمله:
الف. دستبندهای پهن، کلفت و نسبتاً سنگین از مفرغ. روی برخی از آنها چهره جانوران کنده کاری شده.
ب. دستبندهای مفرغی مفتولی شکل پهن، که دو سر آنها جدا از هم و به شکل دایره چکش کاری و تخت شده است.
ج. دستبندهای ترکیبی از مفرغ با سنگ یا آهن.
د. دستبندهای مفتولی با سر جانورانی چون شیر، مار، گاو، مرغابی، سگ و قوچ.
ه. دستبندهایی با چهره انسان.
و. دستبندهای مفتولی و نواری با سر مثلثی شکل، برخی با چهره یک گریه سان و برخی با خطوط موازی و دایره های ریز آذین شده اند، برخی هم پهن تر و بدون نقش و ساده اند.
ز. دستبندهای مفرغی نواری شکل باریک.
ح. دستبندهای پهن نواری شکل.
ط. دستبندهای پهن عمودی، که رویشان آذین های خطی زیگزاگ یا هاشور و گل های چهارپر کنده شده است.

تصویر ۱- قالب های ریخته گری.
ماخذ: (موزه ملی ایران)

شکل جانورانی چون شیر خوابیده، خرگوش و اسب ساخته شده‌اند و روی آنها نقش‌های گوناگونی دیده می‌شود. میله آنها که از بین رفته شاید آهنی بوده است.

۵-۵- گوشواره

گوشواره‌ها از آهن، مفرغ، طلا و نقره ساخته شده‌اند. بر روی این گوشواره‌ها، نقش‌های گوناگونی چون سر پرندگان و جانوران، چهره انسان، آذین‌های گیاهی و نیز نقش‌های هندسی (قاشقی، هلالی، چهارگوش، دندان‌های، دایره‌های توپر، حلقه‌های مخروطی و...) دیده می‌شود.

تصویر ۵- نمونه‌هایی از آویزها.

ماخذ: (ردیف نخست: مجموعه آکرمن-پوپ، ردیف دوم: موزه بوستون، ردیف سوم: مجموعه داوید-ویل، ردیف چهارم: موزه رضا عباسی، دیگر آثار: موزه ملی ایران)

اساطیری چون گویت و شیردال.
ب. سنجاق میله‌ای با سر گیاهی به شکل برگ‌های باریک، گل چندپر، خشخاش یا انار.
ج. سنجاق میله‌ای با سر کروی شکل و با خطوط کنده کاری شده هندسی.
د. سنجاق با سر چهارگوش که درونش با دایره و خطوط هاشور نقش شده است.

ه. سنجاق هلالی شکل با سری به شکل شاخ یا حلزون.
و. سنجاق میله‌ای با سری که بر آن نقش انسان (پهلوان ایرانی) در میان، و دو جانور (بیشتر شیر یا مار) در دو سو دیده می‌شود.
ز. سنجاق‌هایی نیز از استخوان و عاج یافت شده‌اند که به

تصویر ۳- نمونه‌هایی از گردنبندها.

ماخذ: (ردیف نخست: موزه بوستون، دیگر آثار: موزه ملی ایران)

تصویر ۴- پیکره زنی با گردنبند.

ماخذ: (راست: موزه ملی ایران، چپ: موزه متروپولیتن)

تصویر ۶- نمونه هایی از سنجاق سرها.

ماخذ: (ردیف نخست: موزه بوستون و مجموعه داوید - ویل، ردیف دوم: موزه های لوور، کلیولند و زوریخ، دیگر آثار: موزه ملی ایران)

۵-۸- پیشانی بند

یک پیشانی بند زرین از لرستان در موزه ملی ایران نگهداری می شود که ۴۳/۸ سانتی متر پهنا و ۲ سانتی متر بلندی دارد. این پیشانی بند که ماهرانه با نقش برجسته ردیف گاو در دو سوی درخت زندگی آذین شده است، چهار قلاب در دو سر و نواری زنجیری در بالا و پایین دارد. در میان آثار سیمین کلماکره نیز دو پیشانی بند دیده می شود. یکی با نقش اسب، گیاهان و موجودی اساطیری که کمان به دست دارد و دیگری با نقش مردی سوار بر ارابه و مردانی دیگر در حال شکار. این زیورها به پیشانی بسته می شده اند تا گیسوان را مرتب نگاه دارند.

۵-۹- سنجاق قفلی

گونه ای از این سنجاق ها به شکل کمان است که دو سرش با یک حلقه مارپیچی به هم وصل می شود. نمونه ای دیگر به شکل آرنج با برجستگی های مدور ساخته شده و گیره سنجاق به شکل دست انسان است. یک سنجاق قفلی دیگر سه گوش و انتهایش مارپیچی است که با برجستگی های حلقه ای شکل آذین شده است.

۵-۱۰- دکمه

شماری دکمه مفرغی به دست آمده که به شکل مخروطی در اندازه های گوناگون با حلقه ای کوچک در پشت ساخته شده اند. چند نمونه سیمین بزرگ تر هم از کلماکره یافت شده است.

۵-۱۱- آینه

آینه ها صفحه های صاف و صیقل یافته از مفرغ هستند که گاه دسته ای به آنها وصل می شود.

۵-۱۲- موبند

موبندهای مفرغی، میله های نازک مفتولی و گاه فتر مانند هستند. یک نمونه آن به شکل استوانه ای است که حلقه های فتریش به هم متصل شده است.

تصویر ۹- نمونه هایی از انگشترها و مهرها. (موزه ملی ایران)

۵-۶- بازوبند یا پای آذین

گروهی از حلقه های مفرغی یافت شده را می توان بازوبند یا پای آذین دانست که نسبتاً کلفت هستند. برخی کنده کاری هندسی دارند و بر روی چند نمونه آذین های جانوری یا گیاهی دیده می شود.

۵-۷- انگشتر و مهر

انگشترهایی با نقش کنده کاری شده از جنس مفرغ، مس، آهن، عاج و نقره در لرستان یافت شده اند. برخی از آنها انگشترهای پهن مفرغی هستند که بالایشان بیضی شکل و قطر آنها ۲ تا ۲/۸ سانتی متر است. شاید به عنوان مهر نیز استفاده شده اند. بر روی آنها نقش عقابی با بال های گشوده، دو بز در برابر هم، گل چهار پر، نقش های جانوری نامشخص، انسان رقصنده، خورشید، مرغابی، نقش حلزونی و... دیده می شود. چند انگشتر هم به شکل حلقه های ساده استخوانی در دست است که با خطوط کنده کاری نقطه ای به شکل زیگزاگ تزئین شده اند. مهرهای حلقه ای لرستان به دو شکل هستند: حلقه های نواری و حلقه های قوسی.

تصویر ۷- نمونه هایی از گوشواره ها. (موزه ملی ایران)

تصویر ۸- نمونه هایی از پای آذین ها و دست بندها. (ردیف نخست: مجموعه داوید-ویل و مجموعه موزا، ردیف دوم: موزه ملی ایران)

۶- نقشمایه‌ها و آذین‌ها در زیورسازی لرستان

ساختار گونه‌گون جغرافیایی و آب و هوایی این منطقه که از کوهستان‌های بلند تا کوهپایه‌های سرسبز و دره‌ها و دشت‌های پست را دربرمی‌گیرد، سبب شده، لرستان زادگاه جانوران و گیاهان بسیاری باشد. بیشتر بن‌مایه‌هایی که بر روی زیورهای لرستان نقش شده‌اند را می‌توان بومی دانست که به بررسی کوتاه برخی از مهم‌ترین آنها می‌پردازیم.

۶-۱- نقشمایه‌های انسانی

الف. پهلوان ایرانی (رام‌کننده جانوران): نمادی است که در اندیشه کهن ایرانی وجود داشته و از ۲۷۰۰ پ.م. در هنر جیرفت به شمار بسیار دیده شده است.

این نقش دو ویژگی دارد. یکی اندیشه انسان است و دیگری نیروی شگفت جانوران. هنگامی که این دو با هم ترکیب شوند نقشی بی‌همتا می‌سازند (مهرآفرین، ۱۳۷۵، ۵۹).

ب. رقصندگان: نمایش در شکل رقص، خنیاگری، بازی یا آیین و نیز ابزارهای نمایش چون سیماچه، لباس مبدل جانوران یا گیاهان، سازهایی برای آفرینش ریتم و... دستکم از هزاره ششم پ.م. در ایران شناخته شده و مورد استفاده بوده‌اند (طاهری، ۱۳۹۰، ۴۸). نمونه‌های ارزشمندی از رقص بر روی زیورهای لرستان (به ویژه سنجاق‌ها) دیده می‌شود.

تصویر ۱۰- نمونه‌هایی از پیشانی بندها.
ماخذ: (موزه ملی ایران)

تصویر ۱۱- نمونه‌هایی از سنجاق قفلی‌ها.
ماخذ: (موزه ملی ایران)

تصویر ۱۲- نمونه‌هایی از دکمه‌ها.
ماخذ: (موزه ملی ایران)

۶-۲- نقشمایه‌های جانوری

الف. مار: نمادی کهن و جهانی است که گاه جای خود را به اژدها می‌دهد. پوست‌اندازی او، زندگی جاوید و زایش دوباره را به یاد می‌آورد (Cooper, 1968, 25).

مارها نگهبان راه‌هایی هستند که به بی‌مرگی می‌رسد. آنها فرشتگان نگاهدار چشمه‌های آب و زندگی، باروری و گنجینه‌ها به شمار می‌روند (الیاده، ۱۳۷۲، ۲۰۷).

مار به سبب پنهان شدن در پناهگاه‌هایش، با دنیای زیرزمین پیوند دارد. او را همبسته با آب‌ها و اقیانوس‌های نخستین دانسته‌اند که سرچشمه آفرینشند (میتفورد، ۱۳۸۸، ۶۳). در مصر باستان، «واجت» خدایبانوی پشتیبان مصر سفلی و «زنه‌نوت» نگهبان فرعون‌ها سرمار دارند (هال، ۱۳۸۰، ۹۴). پیکرک‌های زنانه میانروان (دوره عبید) نیز با سرمارگون ساخته شده که اشاره‌ای دیگر به ارتباط مار با خدایبانوان است. شاید ربودن گیاه زندگی در داستان گیلگمش، از دلایلی باشد که مردمان باستان مار را بیمرگ می‌دانسته‌اند. همچنین در اندیشه کهن، بر روی هر گنجی ماری خفته است.

ب. شیر: نمادی از خورشید، خوبی، روشنایی، هوشیاری و نیرو، قانون و دادگری بوده است (Cooper, 1968, 98). شیر در اندیشه مردمان خاور باستان، نماد شهریاری و دلاوری است، چونان که نامش بر بسیاری از شاهان نهاده شده است. نمادی سلطنتی و نشانه‌ای از شجاعت و قدرت. مصریان از سر بزرگداشت، نام‌های هخامنشی را با نگاره شیر می‌نوشته‌اند و شاهنامه اشاره به نشستن شیر بر درفش ایران دارد. سریر ایزدبانوان بر دوشش و تخت شاهان بر پنجه‌اش استوارند. بر در نیایشگاه‌ها به نگاهبانی می‌ایستد و نقش‌کنده شده بر سنگش، چون نیرویی محافظ به گردن آویخته می‌شود. شیر نماد رده چهارم آیین مهر است و در مهرآوه‌ها تندیس خدای رمز آلودی با سر شیر یافت می‌شوند. مصریان نیز خدایبانوی جنگاور شیرسر، «سخت» را می‌پرستیده‌اند (طاهری، ۱۳۹۱، ۹۲). در لرستان، شیر مهم‌ترین نشانه جنگاوری و نیروی مردانه بوده، هنوز هم بر گور دلاوران در گذشته تندیس شیر می‌نهند.

تصویر ۱۳- نمونه‌هایی از آینه‌ها.
ماخذ: (موزه ملی ایران)

تصویر ۱۴- نمونه‌هایی از موبندها.
ماخذ: (موزه ملی ایران)

دامدار و برزگر لرستان باستان، بسیار سودمند بوده است. ک. خروس: خروس نشانه ایزد سروش در دین ایرانی است. یکی از وظایف او این است که با صدای خود پرستندگان را بیدار کند، تا به ادای تشریفات دینی بپردازند (گیرشمن، ۱۳۴۶، ۴۴). تصویر خروس در کنار انسان که در هنر لرستان بسیار دیده می‌شود، از اهمیت یا قداست این جانور در اندیشه آنان حکایت دارد.

ل. مرغابی: مرغابی‌ها و غازهای وحشی، موضوع بسیاری از افسانه‌ها و اساطیر شرق دور هستند (هال، ۱۳۸۰، ۱۰۱). مرغابی در یونان و رم، پرندۀ خورشید، نشان هوشیاری و همبسته با آفرودیت/ ونوس است (میتفورد، ۱۳۸۸، ۶۹).

م. گویت و شیردال: گویت (انگاره ترکیبی شیر، گاو و پرندۀ با سر انسان) و شیردال (انگاره‌ای با بدن شیر و سر شاهین) از بن‌مایه‌های کهن مورد استفاده در هنر خاور باستان از هزاره سوم پ. م. به بعد هستند. شاهین، انسان، شیر و گاو هر کدام دارای نیروی سحرآمیز و فرمانروای قلمرو خویش بودند. هنگامی که در هم آمیخته می‌شدند، برای نیایشگاه‌ها به نگهبانانی شکست‌ناپذیر بدل می‌گشتند. نگاشتن این بن‌مایه در دست ساخته‌های لرستان، حکایت از تأثیر هنر آشوری و نیز هنر شمال مرکزی ایران دارد.

۶-۳- نقش‌مایه‌های گیاهی

الف. نیلوفر: از مهم‌ترین بن‌مایه‌های اساطیری کهن در هنر ایران، میانرودان، مصر و هند است. ریشه نیلوفر در خاک و ساقه‌اش در آب است و برگ‌هایش را رو به آسمان می‌گشاید.

ب. درخت زندگی: درخت در معنای کهن الگویی خود، دلالت دارد بر حیات کیهان، تداوم آن و رشد و تکثیر فرایندهای زایشی و باززایی. درخت نشانه حیات تمام‌نشدنی و بنابراین همسان با فناپذیری است (گرین، ۱۳۷۶، ۱۶۵).

ج. انار: انار نشان باروری دیرپا، برکت خیزی و فراوانی است (Cooper, 1968, 40). در اندیشه ایرانی از مقدس‌ترین درختان است. در آتشکده‌ها چند درخت انار می‌کاشته‌اند که شاخه‌های آن را به عنوان برسم در مراسم در دست می‌گرفتند. پُردانگی انار، نماینده‌ی برکت و باروری است. در فرهنگ ایران، انار به سبب رنگ سبز تند برگ‌هایش و نیز برای رنگ و شکل غنچه و گل آن که شبیه آتشدان است تقدیس می‌شده است (میرمحمدی، ۱۳۸۰، ۱۰۲).

د. شبدر چهارپر: شبدری که بیش از سه برگ داشته باشد در طبیعت بسیار کمیاب است، بنابراین در اندیشه کهن شبدر چهاربرگ را نشانی باشکون و خوش یمن می‌دانسته‌اند (میتفورد، ۱۳۸۸، ۸۳).

۶-۴- نقش‌مایه‌های هندسی

این نقش‌مایه‌ها در هنر لرستان بسیار گوناگونند. گاهی به شکل نقطه‌های بزرگ و کوچک هستند. گاه نقطه‌های دایره‌ای که در میانه طرح جمع شده‌اند. گاهی نقطه‌های گرد که از مرکز شروع شده و به انتها ختم می‌شوند. در برخی از آثار نیز به خط‌های موازی، هاشور یا مارپیچ و ارب بر می‌خوریم. به نظر می‌رسد نقش‌مایه‌های هندسی بیش از آن که بیانگر مفهومی اساطیری باشند، برای آذین به کار رفته‌اند.

ج. بز کوهی: نماد زایش، رویش، سرسبزی، آبادانی و فراوانی است (هال، ۱۳۸۰، ۳۵). به سبب چابکی و میل به بالا رفتن، نماد تلاش برای یافتن حقیقت است (میتفورد، ۱۳۸۸، ۶۵). در میانرودان، این جانور همبسته با «مردوک» و «تین گیرسو» است (Cooper, 1968, 57). بز، از نخستین جانورانی است که یازده هزار سال پیش در کوهپایه‌های زاگرس به دست انسان اهلی گردیده است (Zeder, 2008, 12). از آنجایی که در هنگام پاگرفتن هنر لرستان، بز هنوز پیشرو گله‌ها و از مهم‌ترین جانوران همزیست با انسان در این منطقه بود، حضورش در میان بن‌مایه‌های هنری شگفت نمی‌نماید. د. قوچ: یکی از شکل‌های جانوری وابسته به خدایان زایش و باروری در خاورمیانه، یونان و مصر باستان. «انکی» خدای آب‌سومری عصایی با سر قوچ دارد. در مصر نیز خدایانی چون «خنوم»، «هریشاف» و «گه» «آمون» با سر قوچ تصویر می‌شدند (هال، ۱۳۸۰، ۷۹). قوچ، تجسم مردانگی و نیروی آفرینشگر است. خون قوچ، خاک را بارور می‌کند (میتفورد، ۱۳۸۸، ۶۵). ه. مرال: از خانواده بز که ویژگی‌های شاخ‌های دراز برگشته به عقب است. مرال بر روی مهرهای میانرودانی به عنوان جانور ویژه قربانی دیده می‌شود (هال، ۱۳۸۰، ۱۰۱).

و. گوزن: گوزن در اندیشه کهن به عنوان نماد زمستان فانی و زودگذر به شمار می‌رفته است. نقش گوزن شاید نشانه انقلاب زمستانی باشد (میرمحمدی، ۱۳۸۰، ۹۴). از آنجایی که گوزن بیشتر در سرزمین‌های شمالی لرستان می‌زیسته است، این بن‌مایه را باید حاصل ارتباط هنرمندان لرستانی با اندیشه سکایی یا اورارتویی دانست. ز. شاهین: پرندۀ خورشید و نماد انرژی مردانه طبیعت است. این پرندۀ با نیروی بلند پروازیش نشان از آزادی روح دارد (میتفورد، ۱۳۸۸، ۶۹). بر خورد ابر با خورشید راستیز میان شاهین و مار می‌دانستند (جابر، ۱۳۷۰، ۸۳). شاهین، پرندۀ ای نیرومند و تیز پرواز است و او را فرمانروای آسمان می‌خوانده‌اند. این بن‌مایه را در میان مردمان لرستان می‌توان نشانی از میل به نیرومندی و پرواز دانست.

ح. کرکس: در اسطوره‌های ایران، کرکس تیز پرواز، رهبر و بزرگ مرغان گوشت‌خوار است و زبان مردم را می‌داند و دین مزدیسنا را به «ور» جمشید می‌برد (بهار، ۱۳۶۲، ۱۸۰). او گوشت مردگان را در دخمه‌های فراموشی پالایش می‌کرد (میتفورد، ۱۳۸۸، ۶۹). «نخب»، خدایانویی با سر کرکس و نگهبان مصر علیا بود (هال، ۱۳۸۰، ۸۱). ط. ماهی: براساس یک باور باستانی، زمین بر روی شاخ‌های گاو قرار دارد و این گاو بر پشت یک ماهی ایستاده است. (دهخدا، ۱۳۷۷، ۲۰۵۹). بدین سبب، در ادبیات ما، ماهی تکیه‌گاه زندگی زمینی است. ماهیان چرخان به سبب کارکردی که در حفظ زندگی مینوی از گزند آسیب‌آفرین دارند، از دوران پیش از تاریخ تا امروز همواره جایگاهی استوار بر روی آثار هنری ایرانیان داشته‌اند (طاهری، ۱۳۸۸، ۱۰۰).

ی. گاو: گاو نر، اصلی‌ترین نماد جنس نرینه در طبیعت و نشان نیروی زاینده است. پرستش گاو نر، رسمی مهم در مصر و در خاورمیانه باستان و شرق مدیترانه و هندوستان بوده و به یونان و روم نیز مهاجرت کرده است (هال، ۱۳۸۰، ۸۵). گاو از مهم‌ترین جانورانی است که انسان توانست اهلی کند. نخستین نمونه‌های گاو اهلی، ده هزار سال پیش در شمال میانرودان و اندکی پس از آن در کوهپایه‌های زاگرس پدیدار می‌شوند. همزیستی با گاو برای مردمان

نتیجه

بر این زیورها سه دسته نقشمایه دیده می‌شود: انسانی (نقش رقصندگان و پهلوان ایرانی)، جانوری (مار، شیر، بزکوهی، قوچ، مرال، گوزن، شاهین، کرکس، ماهی، گاو، خروس، مرغابی، گوپت و شیردال) و گیاهی (نیلوفر، درخت زندگی، انار و شبدر چهارپر). پژوهشگران، این دست‌ساخته‌ها را حاصل هنر بومی منطقه می‌دانند که در فرآیندی دراز و با درآمیختن تجربه محلی با هنر فرهنگ‌های همجوار (آشور، بابل، ایلام، میتانی و اورارتو) و هنر اقوام مهاجری چون کاسیان، گوتیان، لولوبیان، هوریان و سکاها شکل گرفته است. دفن این زیورها با صاحبانشان از این باور حکایت دارد که وسایل زندگی این جهانی انسان، در دنیای دیگر هم مورد نیازش خواهد بود. انگیزه ساخت این آثار را می‌توان نیاز به باروری و پیروزی بر دشمن، رازآلودگی زندگی پس از مرگ، یادور کردن و آرام کردن ارواح شر دانست.

زیورهایی که در گورهای زنانه لرستان باستان (لرستان امروزی و بخش‌هایی از ایلام و کرمانشاه) یافت شده، به بازه زمانی هزاره سوم تا هزاره نخست پ.م برمی‌گردند.

این هنر را می‌توان حاصل آمیختن تجربه‌های بومی مردمان منطقه با هنر فرهنگ‌های همجوار دانست. شیوه و فن‌آوری ساخت این مفرغ‌ها را می‌توان به دو گروه قالب‌گیری و چکش‌کاری تقسیم کرد. زیورهای بررسی شده دستکم دوازده جنس گوناگون دارند، شامل: مفرغ، آهن، شیشه، عقیق، لاجورد، صدف، سنگ‌های گوناگون، خمیر شیشه، عاج، استخوان، طلا و نقره.

در بررسی این زیورها از دید فرم و کاربرد، دستکم به دوازده گونه متفاوت بر می‌خوریم: سنجاق سر، دستبند، گردنبند، گوشواره، آویز، بازوبند یا پای آذین، انگشتر و مهر، پیشانی بند، سنجاق قفلی، دکمه، آینه و موبند.

فهرست منابع

لینتون، رالف (۱۳۳۷)، سیر تمدن، پرویز مرزبان، دانشگاه تهران، تهران.
مجیدزاده، یوسف (۱۳۷۶)، تاریخ و تمدن بین‌النهرین، علمی و فرهنگی، تهران.
مورگات، آنتون (۱۳۷۷)، هنر بین‌النهرین باستان، هنر کلاسیک خاور نزدیک، رحیم صراف و زهرا باستی، سمت، تهران.
مهرآفرین، رضا (۱۳۷۵)، بررسی نشانه‌های تمدنی نقوش حیوانی بر روی مهرهای استوانه‌ای ایلام، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت مدرس.
میتفورد، میراندا بروس (۱۳۸۸)، فرهنگ مصور نمادها و نشانه‌ها در جهان، ابوالقاسم دادور، زهرا تاران، دانشگاه الزهراء، تهران.
میرمحمدی تهرانی، نیلوفر (۱۳۸۰)، بررسی و طبقه‌بندی مفرغ‌های لرستان، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت مدرس.
هال، جیمز (۱۳۸۰)، فرهنگ نگاره‌ای نمادها در هنر شرق و غرب، رقیه بهزادی، فرهنگ معاصر، تهران.

Agrawal, D. P. (2000), *Ancient Metal Technology and Archaeology of South Asia*, Aryan Books International, New Delhi.

Cooper, J. C. (1968), *Illustrated Encyclopedia of Traditional Symbols*, Thames and Hudson, London.

Godard, A. (1965), *The art of Iran*, George Allen, London.

Herzfeld, E. (1976), *Iran in the ancient East*, Oxford University Press.

Porada, E. (1962), *The Art of ancient Iran, Pre-Islamic cultures*, Crown Publishers, New York.

Read, Thomas (1934), Metallurgical Fallacies in Archaeological Literature, *American Journal of Archaeology*, Vol. 38, pp 380-392.

Wertime, A. Theodore (1973), Beginnings of Metallurgy: A New Look, *Science*, Vol. 182, pp 881-895.

Zeder, M. A. (2008), *Domestication and early agriculture in the Mediterranean Basin: Origins, diffusion, and impact*, Proceedings of the National Academy of Sciences.

احسانی، محمدتقی (۱۳۶۸)، هفت هزار سال هنر فلزکاری در ایران، علمی و فرهنگی، تهران.
الباده، میرچا (۱۳۷۲)، رساله در تاریخ ادیان، جلال ستاری فر، سروش، تهران.

بهار، مهرداد (۱۳۶۲)، پژوهش در اساطیر ایران، توس، تهران.
بهزادی، رقیه (۱۳۸۶)، قوم‌های کهن در آسیای مرکزی و فلات ایران، طهوری، تهران.

جابر، گرترو (۱۳۷۰)، سمبل‌ها، محمدرضا بقاپور، جهان نما، تهران.
حائری، یگانه (۱۳۴۵)، اصول گداز و استخراج فلزات، دانشگاه تهران، تهران.

دیاکونوف، ایگور (۱۳۴۵)، تاریخ ماد، بنگاه ترجمه و نشر کتاب، تهران.
دهخدا، علی اکبر (۱۳۷۷)، لغت نامه، دانشگاه تهران، تهران.
راوندی، مرتضی (۱۳۴۰)، تاریخ اجتماعی ایران، امیرکبیر، تهران.
سرفراز، علی اکبر و دیگران (۱۳۸۱)، باستان‌شناسی و هنر دوران تاریخی، عفاف، تهران.

سهرابی، محمد (۱۳۷۶)، لرستان و تاریخ قوم کاسیت، افلاک، خرم آباد.
طاهری، صدرالدین (۱۳۹۰)، رقص، بازی، نمایش، هنرهای زیبا، نمایشی و موسیقی، شماره ۴۳، صص ۴۱-۴۹.

طاهری، صدرالدین (۱۳۹۱)، کهن‌الگوی شیر در ایران، میانرودان و مصر باستان، هنرهای زیبا، تجسمی، شماره ۴۹، صص ۸۳-۹۳.

طاهری، صدرالدین (۱۳۸۸)، بن‌مایه ماهی درهم در قالی ایرانی، فروش، شماره ۲۰، صص ۹۹-۱۰۸.

طلایی، حسن (۱۳۸۱)، باستان‌شناسی و هنر ایران در هزاره اول پ.م، سمت، تهران.

طلایی، حسن (۱۳۸۵)، عصر مفرغ ایران، سمت، تهران.
قاسمی، محمود (۱۳۸۶)، متالوگرافی و فلزات باستانی، فصلنامه پژوهشکده حفاظت و مرمت آثار تاریخی - فرهنگی، شماره ۱۸، صص ۱۲۸-۱۳۶.
گرین، ویلفرد و دیگران (۱۳۷۶)، مبانی نقد ادبی، فرزانه طاهری، نیلوفر، تهران.

گیرشمن، رومن (۱۳۴۶)، هنر ایران در دوران ماد و هخامنشی، عیسی بهنام، بنگاه ترجمه و نشر کتاب، تهران.

گیرشمن، رومن (۱۳۸۱)، ایران از آغاز تا اسلام، محمد معین، علمی و فرهنگی، تهران.

https://archive.org/details/mma_adze_324164

https://archive.org/details/mma_anthropomorphic_fertility_tube_32467

Anthropomorphic "fertility" tube

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Luristan, Copper alloy, Bronze

Accession_number 57.51.47

Dimensions 4.8 x 0.98 in. (12.19 x 2.49 cm)

Identifier mma_anthropomorphic_fertility_tube_324677

Medium Bronze

Provenance Formerly Cora Timken Burnett Collection of Persian Miniatures and Other Persian Art Objects, acquired by the Museum in 1956 (accessioned in 1957), bequest of Cora Timken Burnett.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Bronze, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

https://archive.org/details/mma_anthropomorphic_tube_32257

Anthropomorphic tube

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Luristan, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 30.97.10

Dimensions 3.23 in. (8.2 cm)

Identifier mma_anthropomorphic_tube_322573

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1930, purchased from R. Y. Mottahedeh & Sons, Inc., New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_anthropomorphic_tube_322864

Anthropomorphic tube

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Luristan, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 32.161.17

Dimensions 4.37 in. (11.1 cm)

Identifier mma_anthropomorphic_tube_322864

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1932, gift of George D. Pratt.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_anthropomorphic_tube_322865

Anthropomorphic tube

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Luristan, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 32.161.18

Dimensions 3.86 in. (9.8 cm)

Identifier mma_anthropomorphic_tube_322865

Medium Bronze

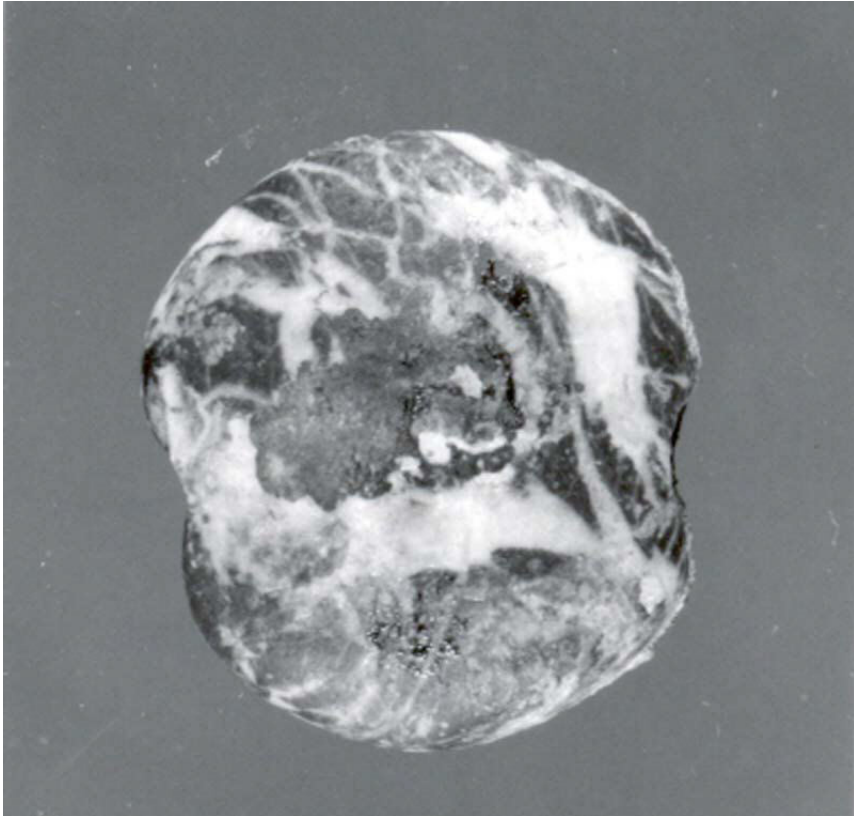
Provenance Acquired by the Museum in 1932, gift of George D. Pratt.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_bead_324006

Bead

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Stone, Iran, ca. 8th–7th century B.C., Metropolitan Museum of Art, Beads, Asia, Luristan

Accession_number 43.102.46

Dimensions 1.38 x 0.55 in. (3.51 x 1.4 cm)

Identifier mma_bead_324006

Medium Stone

Provenance 1938, excavated by Erich F. Schmidt, on behalf of the Second Holmes Expedition sponsored by the American Institute for Persian (later Iranian) Art and Archaeology, acquired by the Museum in 1943, purchased from the American Institute for Iranian Art and Archaeology, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Stone, Beads, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Stone, Metropol-

https://archive.org/details/mma_boss_from_a_discheaded_pin_3239/

Boss from a disc-headed pin

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Luristan, Pins, Bosses, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 43.102.10

Dimensions 2 in. (5.1 cm)

Gallery_id 404

Identifier mma_boss_from_a_discheaded_pin_323971

Medium Bronze

Provenance 1938, excavated by Erich F. Schmidt, on behalf of the Second Holmes Expedition sponsored by the American Institute for Persian (later Iranian) Art and Archaeology, acquired by the Museum in 1943, purchased from the American Institute for Iranian Art and Archaeology, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

https://archive.org/details/mma_bowl_322848

Bowl

Publication date ca. late 8th–7th century B.C.

Topics Asia, Iran, ca. late 8th–7th century B.C., Luristan, Metropolitan Museum of Art, Metal, Bowls, Vessels, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 32.161.1

Dimensions 2 × 7 13/16 in. (5.1 × 19.9 cm)

Identifier mma_bowl_322848

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1932, gift of George D. Pratt.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Vessels, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Bowls, Asia, Iran, Luristan, ca. late 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_bracelet_324419

Bracelet

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iran, Jewelry, Luristan, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Costume, Bracelets, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 55.65.2

Dimensions Diam. 5.9 cm. x D. .9 cm

Identifier mma_bracelet_324419

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1955, gift of Walter Hauser, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Costume, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Jewelry, Bracelets, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_bracelet_325634

Bracelet

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iran, Jewelry, Luristan, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Costume, Bracelets, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 63.126

Dimensions 1.69 in. (4.29 cm)

Identifier mma_bracelet_325634

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1963, purchased from Harvey B. Guild, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Costume, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Jewelry, Bracelets, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_bracelet_326641

Bracelet

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iron and iron alloy, Iran, Jewelry, Luristan, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Costume, Iron, Bracelets, Metalwork

Accession_number 1980.225.4

Dimensions 3 1/8 in. (8 cm)

Identifier mma_bracelet_326641

Medium Iron

Provenance From 1978, on loan to the Museum by Ben-Zion, New York (L.1978.71.8), acquired by the Museum in 1980, gift of Ben -Zion.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Costume, Metalwork, Iron and iron alloy, Jewelry, Iron, Bracelets, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Iron, Metropolitan Museum of Art Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_bracelet_326642

Bracelet

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iron and iron alloy, Iran, Jewelry, Luristan, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Costume, Iron, Bracelets, Metalwork

Accession_number 1980.225.5

Dimensions 0.07 in. (0.18 cm)

Identifier mma_bracelet_326642

Medium Iron

Provenance From 1978, on loan to the Museum by Ben-Zion, New York (L.1978.71.10), acquired by the Museum in 1980, gift of Ben -Zion.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Costume, Metalwork, Iron and iron alloy, Jewelry, Iron, Bracelets, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Iron, Metropolitan Museum of Art
Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_bracelet_327030

Bracelet

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iron and iron alloy, Iran, Jewelry, Luristan, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Costume, Iron, Bracelets, Metalwork

Accession_number 1984.394.5

Dimensions 2.2 x 2.91 in. (5.59 x 7.39 cm)

Identifier mma_bracelet_327030

Medium Iron

Provenance From 1978, on loan to the Museum by Ben-Zion, New York (L.1978.71.9), acquired by the Museum in 1984, gift of Ben -Zion.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Costume, Metalwork, Iron and iron alloy, Jewelry, Iron, Bracelets, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Iron, Metropolitan Museum of Art Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_bracelet_or_anklet_with_lion_3246/

Bracelet or anklet with lion

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Bracelets, Iron and iron alloy, Iran, Jewelry, Luristan, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Bronze, iron, Costume, Iron, Copper alloy, Metalwork, Anklets, Bronze

Accession_number 57.51.49

Dimensions Diam. 11.7 cm x D. 2.5 cm

Identifier mma_bracelet_or_anklet_with_lion_324679

Medium Bronze, iron

Provenance Formerly Cora Timken Burnett Collection of Persian Miniatures and Other Persian Art Objects, acquired by the Museum in 1956 (accessioned in 1957), bequest of Cora Timken Burnett.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Costume, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Iron and iron alloy, Jew-

https://archive.org/details/mma_bracelet_or_anklet_with_lions_324543

Bracelet or anklet with lions

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iran, Jewelry, Luristan, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Costume, Bracelets, Copper alloy, Metalwork, Anklets, Bronze

Accession_number 56.85

Dimensions 1.25 in. (3.18 cm)

Identifier mma_bracelet_or_anklet_with_lions_324543

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1956, gift of Khalil Rabenou, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Costume, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Jewelry, Bracelets, Anklets, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_bracelet_with_animal_terminals_323963

Bracelet with animal terminals

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iran, Jewelry, Luristan, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Costume, Bracelets, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 43.102.2

Dimensions 3 1/4 in. (8.3 cm)

Gallery_id 404

Identifier mma_bracelet_with_animal_terminals_323963

Medium Bronze

Provenance 1938, excavated by Erich F. Schmidt, on behalf of the Second Holmes Expedition sponsored by the American Institute for Persian (later Iranian) Art and Archaeology, acquired by the Museum in 1943, purchased from the American Institute for Iranian Art and Archaeology, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

https://archive.org/details/mma_bracelet_with_boar_terminals_32287

Bracelet with boar terminals

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iran, Jewelry, Luristan, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Costume, Bracelets, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 32.161.23

Dimensions Diam. 6.5 cm x D. .9 cm

Identifier mma_bracelet_with_boar_terminals_322870

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1932, gift of George D. Pratt.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Costume, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Jewelry, Bracelets, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_bracelet_with_duckheaded_terminals_3225

Bracelet with duck-headed terminals

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iran, Jewelry, Luristan, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Costume, Bracelets, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 30.97.2

Dimensions Diam. 6.7 cm x D. 1 cm x H. 6.8 cm

Identifier mma_bracelet_with_duckheaded_terminals_322565

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1930, purchased from R. Y. Mottahedeh & Sons, Inc., New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Costume, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Jewelry, Bracelets, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_bracelet_with_lion_mask_terminals_322566

Bracelet with lion mask terminals

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Asia, Iran, Jewelry, Luristan, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Masks, Costume, Bracelets, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 30.97.3

Dimensions Diam. 6.1 cm x D. 1.7 cm

Identifier mma_bracelet_with_lion_mask_terminals_322566

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1930, purchased from R. Y. Mottahedeh & Sons, Inc., New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Costume, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Jewelry, Bracelets, Masks, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

https://archive.org/details/mma_bracelet_with_lion_mask_terminals_322869

Bracelet with lion mask terminals

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Asia, Iran, Jewelry, Luristan, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Masks, Costume, Bracelets, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 32.161.22

Dimensions Diam. 7.9 cm x D. 2.9 cm

Identifier mma_bracelet_with_lion_mask_terminals_322869

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1932, gift of George D. Pratt.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Costume, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Jewelry, Bracelets, Masks, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_crescentshaped_axe_head_with_an_iron_blade_327

Crescent-shaped axe head with an iron blade

Publication date ca. early 1st millennium B.C.

Topics Iron and iron alloy, Iran, Metropolitan Museum of Art, Axes, Metal, Asia, Bronze, iron, ca. early 1st millennium B.C., Luristan, Iron, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Blades

Accession_number 1988.102.3

Dimensions 5.51 x 3.11 in. (14 x 7.9 cm)

Gallery_id 404

Identifier mma_crescentshaped_axe_head_with_an_iron_blade_327327

Medium Bronze, iron

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Iron and iron alloy, Iron, Blades, Axes, Asia, Iran, Luristan, ca. early 1st millennium B.C., Bronze, iron, Metropolitan

https://archive.org/details/mma_cup_323959

Cup

Publication date ca. 2000–1600 B.C.

Topics Iran, Luristan, Ceramic, Metropolitan Museum of Art, Asia, Drinking vessels, ca. 2000–1600 B.C., Vessels, Cups, Ceramics

Accession_number 43.89.17

Dimensions 2.52 in. (6.4 cm)

Identifier mma_cup_323959

Medium Ceramic

Provenance 1935, excavated by Erich F. Schmidt, on behalf of the First Holmes Expedition sponsored by the American Institute for Persian (later Iranian) Art and Archaeology, acquired by the Museum in 1943, purchased from the American Institute for Iranian Art and Archaeology, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Ceramics, Vessels, Drinking vessels, Cups, Asia, Iran, Luristan, ca.

https://archive.org/details/mma_cup_323959

Cup

Publication date ca. 2000–1600 B.C.

Topics Iran, Luristan, Ceramic, Metropolitan Museum of Art, Asia, Drinking vessels, ca. 2000–1600 B.C., Vessels, Cups, Ceramics

Accession_number 43.89.17

Dimensions 2.52 in. (6.4 cm)

Identifier mma_cup_323959

Medium Ceramic

Provenance 1935, excavated by Erich F. Schmidt, on behalf of the First Holmes Expedition sponsored by the American Institute for Persian (later Iranian) Art and Archaeology, acquired by the Museum in 1943, purchased from the American Institute for Iranian Art and Archaeology, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Ceramics, Vessels, Drinking vessels, Cups, Asia, Iran, Luristan, ca.

https://archive.org/details/mma_cupistikhan_325531

Cup/istikhan

Publication date 2nd millennium B.C.

Topics Cups, Iran, 2nd millennium B.C., Luristan, Metropolitan Museum of Art, Metal, Vessels, Drinking vessels, Asia, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 62.170.5

Dimensions 3.43 in. (8.71 cm)

Identifier mma_cupistikhan_325531

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1962, purchased from Jerome Eisenberg, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Vessels, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Drinking vessels, Cups, Asia, Iran, Luristan, 2nd millennium B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_cylinder_seal_32452t

Cylinder seal

Publication date ca. 8th century B.C.

Topics Iran, Cylinder seals, Metropolitan Museum of Art, Luristan, Seals, Faience, Asia, ca. 8th century B.C.

Accession_number 56.81.41

Dimensions 0.63 in. (1.6 cm)

Identifier mma_cylinder_seal_324526

Medium Faience

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Faience, Seals, Cylinder seals, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th century B.C.,

Faience, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_cylinder_seal_and_modern_impression_archer_aiming_at_goats_flanking_a_tree_323993

Cylinder seal and modern impression: archer aiming at goats flanking a tree

Publication date ca.10th century B.C.

Topics Elamite, Stone, Iran, Cylinder seals, Metropolitan Museum of Art, Burnt steatite, Asia, Seals, Stamps, Steatite, Luristan, Talc, ca.10th century B.C.

Accession_number 43.102.33

Culture Elamite

Dimensions 1.71 in. (4.34 cm)

Identifier mma_cylinder_seal_and_modern_impression_archer_aiming_at_goats_flanking_a_tree_323993

Medium Burnt steatite

Provenance 1938, excavated by Erich F. Schmidt, on behalf of the Second Holmes Expedition sponsored by the American Institute for Persian (later Iranian) Art and Archaeology, acquired by the Museum in 1943, purchased from the

https://archive.org/details/mma_cylinder_seal_and_modern_impression_figure_seated_at_a_table_approached_by__323996

Cylinder seal and modern impression: figure seated at a table approached by two other figures

Publication date ca. 10th-9th century B.C.

Topics Elamite, Tables, Iran, Cylinder seals, Metropolitan Museum of Art, Stamps, Asia, Seals, Faience, white paste (?), Faience, Figures, Luristan, ca. 10th-9th century B.C., Furniture

Accession_number 43.102.36

Culture Elamite

Dimensions 1.18 in. (3 cm)

Identifier mma_cylinder_seal_and_modern_impression_figure_seated_at_a_table_approached_by__323996

Medium Faience, white paste (?)

Provenance 1938, excavated by Erich F. Schmidt, on behalf of the Second Holmes Expedition sponsored by the American Institute for Persian (later Iranian)

Art and Archaeology, acquired by the Museum in 1943, purchased from the American Institute for Iranian Art and Archaeology, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Faience, Furniture, Figures, Seals, Tables, Cylinder seals, Stamps, Asia, Iran, Luristan, ca. 10th-9th century B.C., Elamite, Faience, white paste (?), Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_cylinder_seal_and_modern_impression_figures_with_plumed_headdresses_and_wea_323992

Cylinder seal and modern impression: figures with plumed headdresses and weapons

Publication date ca. 10th-9th century B.C.

Topics Stone, Iron and iron alloy, Iran, Metropolitan Museum of Art, Cylinder seals, Metal, Asia, Seals, Chalcedony (?), iron rust, Luristan, Iron, ca. 10th-9th century B.C., Chalcedony

Accession_number 43.102.32

Dimensions 1.34 in. (3.4 cm)

Identifier mma_cylinder_seal_and_modern_impression_figures_with_plumed_headdresses_and_wea_323992

Medium Chalcedony (?), iron rust

Provenance 1938, excavated by Erich F. Schmidt, on behalf of the Second Holmes Expedition sponsored by the American Institute for Persian (later Iranian) Art and Archaeology, acquired by the Museum in 1943, purchased from the American Institute for Iranian Art and Archaeology, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Stone, Iron and iron alloy, Iron, Chalcedony, Seals, Cylinder seals,
Asia, Iran, Luristan, ca. 10th-9th century B.C., Chalcedony (?), iron rust, Metropoli-
tan Museum of Art
Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_cylinder_seal_and_modern_impression_rampant_winged_monster_behind_a_kneelin_30

Cylinder seal and modern impression: rampant winged monster behind a kneeling winged bull

Publication date ca. 8th century B.C.

Topics Stone, Iran, Cylinder seals, Metropolitan Museum of Art, Burnt steatite, Asia, Seals, Stamps, Steatite, Luristan, Talc, ca. 8th century B.C.

Accession number 43.102.40

Dimensions 1.02 in. (2.59 cm)

Identifier mma cylinder seal and modern impression rampant winged monster behind a kneelin 324000

Medium Burnt steatite

Provenance 1938, excavated by Erich F. Schmidt, on behalf of the Second Holmes Expedition sponsored by the American Institute for Persian (later Iranian) Art and Archaeology, acquired by the Museum in 1943, purchased from the American Institute for Iranian Art and Archaeology, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Stone, Seals, Talc, Steatite, Cylinder seals, Stamps, Asia, Iran, Luristan, ca.

8th century B.C., Burnt steatite, Metropolitan Museum of Art Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_cylinder_seal_animal_flanking_a_sacred_tree_323998

Cylinder seal: animal flanking a sacred tree

Publication date ca. 11th-10th century B.C.

Topics Elamite, Stone, Iran, Cylinder seals, Metropolitan Museum of Art, Asia, Seals, Burnt steatite, Steatite, Luristan, Talc, ca. 11th-10th century B.C.

Accession_number 43.102.38

Culture Elamite

Dimensions 1.57 in. (3.99 cm)

Gallery_id 404

Identifier mma_cylinder_seal_animal_flanking_a_sacred_tree_323998

Medium Burnt steatite

Provenance 1938, excavated by Erich F. Schmidt, on behalf of the Second Holmes Expedition sponsored by the American Institute for Persian (later Iranian) Art and Archaeology, acquired by the Museum in 1943, purchased from the American Institute for Iranian Art and Archaeology, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Stone, Seals, Talc, Steatite, Cylinder seals, Asia, Iran, Luristan, ca. 11th-10th century B.C., Elamite, Burnt steatite, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_cylinder_seal_battle_of_the_gods_323994

Cylinder seal: battle of the gods

Publication date ca. 2350–2150 B.C.

Topics Shell, Iran, Cylinder seals, Metropolitan Museum of Art, Luristan, Seals, Akkadian, Asia, ca. 2350–2150 B.C.

Accession_number 43.102.34

Culture Akkadian

Dimensions H. 1 in. (2.5 cm)

Gallery_id 404

Identifier mma_cylinder_seal_battle_of_the_gods_323994

Medium Shell

Provenance 1938, excavated by Erich F. Schmidt, on behalf of the Second Holmes Expedition sponsored by the American Institute for Persian (later Iranian) Art and Archaeology, acquired by the Museum in 1943, purchased from the American Institute for Iranian Art and Archaeology, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Seals, Shell, Cylinder seals, Asia, Iran, Luristan, ca. 2350–2150 B.C., Akkadian, Shell, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_cylinder_seal_hero_grasping_two_antelopes_by_their_hind_legs_327

Cylinder seal: hero grasping two antelopes by their hind legs

Publication date ca. 13th century B.C.

Topics Stone, Iran, Cylinder seals, Metropolitan Museum of Art, Assyrian, Asia, Seals, ca. 13th century B.C., Luristan, Chalcedony

Accession_number 43.102.37

Culture Assyrian

Dimensions 1.1 in. (2.79 cm)

Gallery_id 404

Identifier mma_cylinder_seal_hero_grasping_two_antelopes_by_their_hind_legs_323997

Medium Chalcedony

Provenance 1938, excavated by Erich F. Schmidt, on behalf of the Second Holmes Expedition sponsored by the American Institute for Persian (later Iranian) Art and Archaeology, acquired by the Museum in 1943, purchased from the

American Institute for Iranian Art and Archaeology, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Stone, Chalcedony, Seals, Cylinder seals, Asia, Iran, Luristan, ca. 13th century B.C., Assyrian, Chalcedony, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_cylinder_seal_presentation_scene_3239/

Cylinder seal: presentation scene

Publication date ca. 2000–1750 B.C.

Topics Stone, Iran, Cylinder seals, Metropolitan Museum of Art, Asia, Seals, ca. 2000–1750 B.C., Luristan, Isin-Larsa, Hematite

Accession_number 43.102.35

Culture Isin-Larsa

Dimensions 0.91 in. (2.31 cm)

Gallery_id 404

Identifier mma_cylinder_seal_presentation_scene_323995

Medium Hematite

Provenance 1938, excavated by Erich F. Schmidt, on behalf of the Second Holmes Expedition sponsored by the American Institute for Persian (later Iranian) Art and Archaeology, acquired by the Museum in 1943, purchased from the American Institute for Iranian Art and Archaeology, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Stone, Seals, Cylinder seals, Hematite, Asia, Iran, Luristan, ca. 2000–1750

B.C., Isin-Larsa, Hematite, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_cylinder_seal_worshiper_with_an_animal_offering_before_a_seated_deity_329

Cylinder seal: worshiper with an animal offering before a seated deity

Publication date ca. 1480-1450 B.C.

Topics Elamite, Stone, Iran, Cylinder seals, Apatite, Metropolitan Museum of Art, Asia, Seals, Luristan, ca. 1480-1450 B.C.

Accession_number 43.102.39

Culture Elamite

Dimensions 0.98 in. (2.49 cm)

Gallery_id 404

Identifier mma_cylinder_seal_worshiper_with_an_animal_offering_before_a_seated_deity_323999

Medium Apatite

Provenance 1938, excavated by Erich F. Schmidt, on behalf of the Second Holmes Expedition sponsored by the American Institute for Persian (later Iranian) Art and Archaeology, acquired by the Museum in 1943, purchased from the

American Institute for Iranian Art and Archaeology, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Stone, Seals, Cylinder seals, Apatite, Asia, Iran, Luristan, ca. 1480-1450 B.C.,

Elamite, Apatite, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_dagger_325829

Dagger

Publication date ca. 10th–9th century B.C.
Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, Edged weapons, Metal, Arms, Asia, ca. 10th–9th century B.C., Daggers, Luristan, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 66.31.3

Dimensions 4.06 in. (10.31 cm)

Identifier mma_dagger_325829

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1966, gift of Jerome M. Eisenberg, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Arms, Edged weapons, Daggers, Asia, Iran, Luristan, ca. 10th–9th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

https://archive.org/details/mma_disc_ornament_324107

Disc ornament

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Luristan, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 50.167

Dimensions Diam. 18.2 cm x D. 1-1/8 in.

Identifier mma_disc_ornament_324107

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1950, purchased from Dikran G. Kelekian, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_disc_plaque_32457/

Disc plaque

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Luristan, Copper alloy, Metalwork, Plaques, Bronze

Accession_number 57.3

Dimensions Diam. 16.3 cm x D. 1-3/8 in.

Identifier mma_disc_plaque_324575

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1957, purchased from Khalil Rabenou, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Plaques, Asia, Iran, Luristan, ca.

8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_disc_plaque_or_boss_32570

Disc plaque or boss

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Luristan, Bosses, Copper alloy, Metalwork, Plaques, Bronze

Accession_number 65.9

Dimensions 1/4 x 2 3/8 in. (0.6 x 6 cm)

Identifier mma_disc_plaque_or_boss_325708

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1965, gift of Nuri Farhadi, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Plaques, Bosses, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_discheaded_pin_32371

Disc-headed pin

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Luristan, Pins, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 39.96.1

Dimensions 8.11 in. (20.6 cm)

Gallery_id 404

Identifier mma_discheaded_pin_323719

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1939, purchased from Arthur Upham Pope, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Pins, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

https://archive.org/details/mma_discheaded_pin_32372

Disc-headed pin

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Luristan, Pins, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 39.96.2

Dimensions 3.46 x 7.64 in. (8.79 x 19.41 cm)

Gallery_id 404

Identifier mma_discheaded_pin_323720

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1939, purchased from Arthur Upham Pope, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Pins, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

https://archive.org/details/mma_figure_of_crouching_lion_32398

Figure of crouching lion

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Ivory, Iran, ca. 8th–7th century B.C., Metropolitan Museum of Art, Asia, Figures, Luristan, Sculpture, Bone

Accession_number 43.102.28

Dimensions 0.98 in. (2.49 cm)

Identifier mma_figure_of_crouching_lion_323988

Medium Ivory

Provenance 1938, excavated by Erich F. Schmidt, on behalf of the Second Holmes Expedition sponsored by the American Institute for Persian (later Iranian) Art and Archaeology, acquired by the Museum in 1943, purchased from the American Institute for Iranian Art and Archaeology, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Sculpture, Bone, Ivory, Figures, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C.,

https://archive.org/details/mma_figure_of_crouching_lion_32398

Figure of crouching lion

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Ivory, Iran, ca. 8th–7th century B.C., Metropolitan Museum of Art, Asia, Figures, Luristan, Sculpture, Bone

Accession_number 43.102.29

Dimensions H. 1.9 cm x W. .7 cm x D. 2.6 cm

Identifier mma_figure_of_crouching_lion_323989

Medium Ivory

Provenance 1938, excavated by Erich F. Schmidt, on behalf of the Second Holmes Expedition sponsored by the American Institute for Persian (later Iranian) Art and Archaeology, acquired by the Museum in 1943, purchased from the American Institute for Iranian Art and Archaeology, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Sculpture, Bone, Ivory, Figures, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C.,

https://archive.org/details/mma_figure_of_crouching_lion_323990

Figure of crouching lion

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Ivory, Iran, ca. 8th–7th century B.C., Metropolitan Museum of Art, Asia, Figures, Luristan, Sculpture, Bone

Accession_number 43.102.30

Dimensions H. .7 cm x W. .8 cm x D. 3.9 cm

Identifier mma_figure_of_crouching_lion_323990

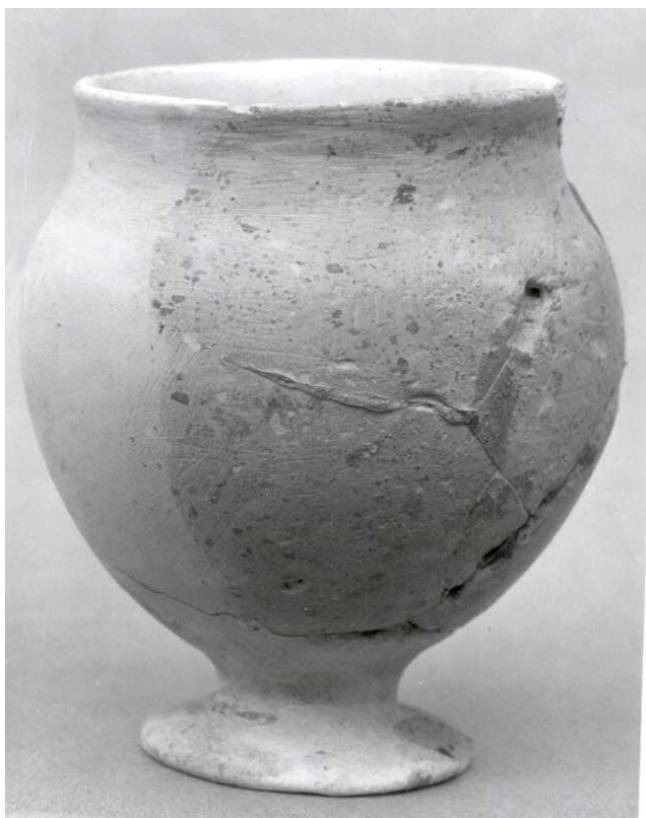
Medium Ivory

Provenance 1938, excavated by Erich F. Schmidt, on behalf of the Second Holmes Expedition sponsored by the American Institute for Persian (later Iranian) Art and Archaeology, acquired by the Museum in 1943, purchased from the American Institute for Iranian Art and Archaeology, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Sculpture, Bone, Ivory, Figures, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C.,

https://archive.org/details/mma_footed_goblet_324004

Footed goblet

Publication date ca. 1600–1200 B.C.

Topics Iran, Luristan, Metropolitan Museum of Art, Ceramic, ca. 1600–1200 B.C., Asia, Drinking vessels, Vessels, Drinking glasses, Goblets, Ceramics

Accession_number 43.102.44

Dimensions 3.27 in. (8.31 cm)

Identifier mma_footed_goblet_324004

Medium Ceramic

Provenance 1938, excavated by Erich F. Schmidt, on behalf of the Second Holmes Expedition sponsored by the American Institute for Persian (later Iranian) Art and Archaeology, acquired by the Museum in 1943, purchased from the American Institute for Iranian Art and Archaeology, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Ceramics, Vessels, Drinking vessels, Drinking glasses, Goblets, Asia, Iran, Luristan, ca. 1600–1200 B.C., Ceramic, Metropolitan Museum of Art Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_fragments_of_plaque_with_fantastic_creatures_323961

Fragments of plaque with fantastic creatures

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Metropolitan Museum of Art, Iran, Plaques, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Reliefs, Asia, Luristan, Copper alloy, Metalwork, Sculpture, Fragments, Bronze

Accession_number 43.102.11a–c

Dimensions 3.74 x 2.52 in. (9.5 x 6.4 cm)

Gallery_id 404

Identifier mma_fragments_of_plaque_with_fantastic_creatures_323961

Medium Bronze

Provenance 1938, excavated by Erich F. Schmidt, on behalf of the Second Holmes Expedition sponsored by the American Institute for Persian (later Iranian) Art and Archaeology, acquired by the Museum in 1943, purchased from the American Institute for Iranian Art and Archaeology, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Sculpture, Copper alloy, Fragments, Metalwork, Bronze, Reliefs, Plaques, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_handle_323987

Handle

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Ivory, Iran, ca. 8th–7th century B.C., Metropolitan Museum of Art, Asia, Luristan, Bone

Accession_number 43.102.27

Dimensions 2.99 in. (7.59 cm)

Identifier mma_handle_323987

Medium Ivory

Provenance 1938, excavated by Erich F. Schmidt, on behalf of the Second Holmes Expedition sponsored by the American Institute for Persian (later Iranian) Art and Archaeology, acquired by the Museum in 1943, purchased from the American Institute for Iranian Art and Archaeology, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Bone, Ivory, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Ivory, Metropolitan

https://archive.org/details/mma_harness_ring_322574

Harness ring

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Metropolitan Museum of Art, Iran, Metal, ca. 8th–7th century B.C., Rings, Asia, Harnesses, Luristan, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 30.97.11

Dimensions 3.11 x 3.39 in. (7.9 x 8.61 cm)

Identifier mma_harness_ring_322574

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1930, purchased from R. Y. Mottahedeh & Sons, Inc., New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Rings, Harnesses, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_harness_ring_322575

Harness ring

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Metropolitan Museum of Art, Iran, Metal, ca. 8th–7th century B.C., Rings, Asia, Harnesses, Luristan, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 30.97.12

Dimensions H. 6.7 cm x W. 6.1 cm x D. 1.3 cm

Identifier mma_harness_ring_322575

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1930, purchased from R. Y. Mottahedeh & Sons, Inc., New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Rings, Harnesses, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_harness_ring_322576

Harness ring

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Metropolitan Museum of Art, Iran, Metal, ca. 8th–7th century B.C., Rings, Asia, Harnesses, Luristan, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 30.97.13

Dimensions 2.24 in. (5.69 cm)

Identifier mma_harness_ring_322576

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1930, purchased from R. Y. Mottahedeh & Sons, Inc., New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Rings, Harnesses, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_harness_ring_322876

Harness ring

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Metropolitan Museum of Art, Iran, Metal, ca. 8th–7th century B.C., Rings, Asia, Harnesses, Luristan, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 32.161.30

Dimensions 3.74 x 2.36 in. (9.5 x 5.99 cm)

Gallery_id 404

Identifier mma_harness_ring_322876

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1932, gift of George D. Pratt.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Rings, Harnesses, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_harness_ring_322877

Harness ring

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Metropolitan Museum of Art, Iran, Metal, ca. 8th–7th century B.C., Rings, Asia, Harnesses, Luristan, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 32.161.31

Dimensions 2.24 x 2.83 in. (5.69 x 7.19 cm)

Identifier mma_harness_ring_322877

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1932, gift of George D. Pratt.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Rings, Harnesses, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_harness_ring_324672

Harness ring

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Metropolitan Museum of Art, Iran, Metal, ca. 8th–7th century B.C., Rings, Asia, Harnesses, Luristan, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 57.51.42

Dimensions 3.27 x 2.4 in. (8.31 x 6.1 cm)

Identifier mma_harness_ring_324672

Medium Bronze

Provenance Formerly Cora Timken Burnett Collection of Persian Miniatures and Other Persian Art Objects, acquired by the Museum in 1956 (accessioned in 1957), bequest of Cora Timken Burnett.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Rings, Harnesses, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

https://archive.org/details/mma_harness_ring_32467/

Harness ring

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Metropolitan Museum of Art, Iran, Metal, ca. 8th–7th century B.C., Rings, Asia, Harnesses, Luristan, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 57.51.44

Dimensions 3.7 x 3.35 in. (9.4 x 8.51 cm)

Identifier mma_harness_ring_324674

Medium Bronze

Provenance Formerly Cora Timken Burnett Collection of Persian Miniatures and Other Persian Art Objects, acquired by the Museum in 1956 (accessioned in 1957), bequest of Cora Timken Burnett.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Rings, Harnesses, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

https://archive.org/details/mma_harness_ring_327347

Harness ring

Publication date ca. 9th century B.C.

Topics Metropolitan Museum of Art, ca. 9th century B.C., Iran, Metal, Rings, Asia, Harnesses, Luristan, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 1988.102.23

Dimensions 5.24 x 5.39 in. (13.31 x 13.69 cm)

Identifier mma_harness_ring_327347

Medium Bronze

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Rings, Harnesses, Asia, Iran, Luristan, ca. 9th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_head_of_a_pin_horned_demon_holding_inverted_lions_327333

3

Head of a pin: horned demon holding inverted lions

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Luristan, Pins, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 1988.102.9

Dimensions 3.82 x 3.35 in. (9.7 x 8.51 cm)

Gallery_id 404

Identifier mma_head_of_a_pin_horned_demon_holding_inverted_lions_327333

Medium Bronze

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Pins, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_head_of_a_pin_human_head_and_wings_323

Head of a pin: human head and wings

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, uristan, Pins, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 43.102.17

Dimensions 1.38 in. (3.51 cm)

Identifier mma_head_of_a_pin_human_head_and_wings_323977

Medium Bronze

Provenance 1938, excavated by Erich F. Schmidt, on behalf of the Second Holmes Expedition sponsored by the American Institute for Persian (later Iranian) Art and Archaeology, acquired by the Museum in 1943, purchased from the American Institute for Iranian Art and Archaeology, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Pins, Asia, Iran, uristan, ca.

8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art Where Asia, Iran, uristan

https://archive.org/details/mma_head_of_a_pin_in_form_of_a_winged_horse_323/

Head of a pin in form of a winged horse

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Ivory, Iran, ca. 8th–7th century B.C., Metropolitan Museum of Art, Asia, Luristan, Pins, Bone

Accession_number 43.102.26

Dimensions 1.1 x 2.17 x 0.35 in. (2.79 x 5.51 x 0.89 cm)

Gallery_id 404

Identifier mma_head_of_a_pin_in_form_of_a_winged_horse_323986

Medium Ivory

Provenance 1938, excavated by Erich F. Schmidt, on behalf of the Second Holmes Expedition sponsored by the American Institute for Persian (later Iranian) Art and Archaeology, acquired by the Museum in 1943, purchased from the American Institute for Iranian Art and Archaeology, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Bone, Ivory, Pins, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Ivory, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_head_of_a_pin_seated_figure_with_cap_3239

Head of a pin: seated figure with cap

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Copper, Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Caps, igrures, Luristan, Pins, Metalwork

Accession_number 43.102.6

Dimensions 2.52 in. (6.4 cm)

Identifier mma_head_of_a_pin_seated_figure_with_cap_323967

Medium Copper

Provenance 1938, excavated by Erich . Schmidt, on behalf of the Second Holmes Expedition sponsored by the American Institute for Persian (later Iranian) Art and Archaeology, acquired by the Museum in 1943, purchased from the American Institute for Iranian Art and Archaeology, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Metalwork, Copper, igrures, Pins, Caps, Asia, Iran, Luristan, ca.

8th–7th century B.C., Copper, Metropolitan Museum of Art Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_head_of_pin_32396/

Head of pin

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Luristan, Pins, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 43.102.3

Dimensions 1.38 x 1.89 in. (3.51 x 4.8 cm)

Gallery_id 404

Identifier mma_head_of_pin_323964

Medium Bronze

Provenance 1938, excavated by Erich F. Schmidt, on behalf of the Second Holmes Expedition sponsored by the American Institute for Persian (later Iranian) Art and Archaeology, acquired by the Museum in 1943, purchased from the American Institute for Iranian Art and Archaeology, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Pins, Asia, Iran, Luristan, ca.
8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art
Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_head_of_pin_32396/

Head of pin

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Luristan, Pins, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 43.102.4

Dimensions 0.98 x 1.89 in. (2.49 x 4.8 cm)

Gallery_id 404

Identifier mma_head_of_pin_323965

Medium Bronze

Provenance 1938, excavated by Erich F. Schmidt, on behalf of the Second Holmes Expedition sponsored by the American Institute for Persian (later Iranian) Art and Archaeology, acquired by the Museum in 1943, purchased from the American Institute for Iranian Art and Archaeology, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Pins, Asia, Iran, Luristan, ca.
8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art
Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_head_of_pin_32396t

Head of pin

. Publication date ca. 8th–7th century B.C

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, uristan, Pins, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 43.102.7

(Dimensions 1.5 x 2.76 in. (3.81 x 7.01 cm

Gallery_id 404

Identifier mma_head_of_pin_323968

Medium Bronze

Provenance 1938, excavated by Erich F. Schmidt, on behalf of the Second Holmes Expedition sponsored by the American Institute for Persian (later Iranian) Art and Archaeology, acquired by the Museum in 1943, purchased from the American

. Institute for Iranian Art and Archaeology, New York

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Pins, Asia, Iran, uristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, uristan

https://archive.org/details/mma_head_of_pin_32396/

Head of pin

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Luristan, Pins, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 43.102.8

Dimensions 2.24 in. (5.69 cm)

Gallery_id 404

Identifier mma_head_of_pin_323969

Medium Bronze

Provenance 1938, excavated by Erich F. Schmidt, on behalf of the Second Holmes Expedition sponsored by the American Institute for Persian (later Iranian) Art and Archaeology, acquired by the Museum in 1943, purchased from the American Institute for Iranian Art and Archaeology, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Pins, Asia, Iran, Luristan, ca.
8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art
Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_hinged_bracelet_with_lions_heads_3266

Hinged bracelet with lions' heads

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iron and iron alloy, Iran, Jewelry, Luristan, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Costume, Iron, Bracelets, Metalwork

Accession_number 1980.225.3a, b

Dimensions 2 15/16 in. (7.4 cm)

Identifier mma_hinged_bracelet_with_lions_heads_326640

Medium Iron

Provenance From 1978, on loan to the Museum by Ben-Zion, New York (L.1978.71.7), acquired by the Museum in 1980, gift of Ben -Zion.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Costume, Metalwork, Jewelry, Iron and iron alloy, Iron, Bracelets, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Iron, Metropolitan Museum of Art Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_horse_bit_cheekpiece_in_form_of_a_horse_3247

Horse bit cheekpiece in form of a horse

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Metropolitan Museum of Art, Iran, Metal, ca. 8th–7th century B.C., Chee - pieces, Asia, Bitstone, Luristan, Copper alloy, Metalwor , Bronze

Accession_number 58.30.7

Dimensions 3.58 x 5.94 in. (9.09 x 15.09 cm)

Identifier mma_horse_bit_chee piece_in_form_of_a_horse_324736

Medium Bronze

Provenance From 1951, on loan by Walter Hauser to the Museum (L.51.17), acquired by the Museum in 1958, gift of Walter Hauser, Sharon, CT.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwor , Bronze, Bitstone, Chee pieces, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_horse_bit_cheekpiece_in_form_of_a_horse_3273

Horse bit cheekpiece in form of a horse

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Metropolitan Museum of Art, Iran, Metal, ca. 8th–7th century B.C., Cheekpieces, Asia, Bitstone, Luristan, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 1988.102.5

Dimensions 3.62 x 5.51 in. (9.19 x 14 cm)

Identifier mma_horse_bit_cheekpiece_in_form_of_a_horse_327329

Medium Bronze

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Bitstone, Cheekpieces, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_horse_bit_cheekpiece_in_form_of_a_mouflon_322874

Horse bit cheekpiece in form of a mouflon

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Metropolitan Museum of Art, Iran, Metal, ca. 8th–7th century B.C., Cheekpieces, Asia, Bitstone, Luristan, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 32.161.28

Dimensions 2.99 x 2.76 in. (7.59 x 7.01 cm)

Identifier mma_horse_bit_cheekpiece_in_form_of_a_mouflon_322874

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1932, gift of George D. Pratt.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Bitstone, Cheekpieces, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_horse_bit_cheekpiece_in_form_of_a_mouflon_3228

Horse bit cheekpiece in form of a mouflon

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Metropolitan Museum of Art, Iran, Metal, ca. 8th–7th century B.C., Cheekpieces, Asia, Bitstone, Luristan, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 32.161.29

Dimensions H. 8 cm x W. 3-1/8 in. x D. 2.9 cm

Identifier mma_horse_bit_cheekpiece_in_form_of_a_mouflon_322875

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1932, gift of George D. Pratt.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Bitstone, Cheekpieces, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_horse_bit_cheekpiece_in_form_of_a_striding_horse_324/

Horse bit cheekpiece in form of a striding horse

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Metropolitan Museum of Art, Iran, Metal, ca. 8th–7th century B.C., Chee - pieces, Asia, Bitstone, Luristan, Copper alloy, Metalwor , Bronze

Accession_number 56.131.2

Dimensions 3 1/2 x 5 1/2 x 11/16 in. (8.9 x 14 x 1.8 cm)

Identifier mma_horse_bit_chee piece_in_form_of_a_striding_horse_324552

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1956, purchased from John J. Klejman, New Yor .

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwor , Bronze, Bitstone, Chee pieces, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_horse_bit_cheekpiece_in_form_of_a_winged_humanheaded_quadruped_327348

Horse bit cheekpiece in form of a winged, human-headed quadruped

Publication date ca. 8th century B.C.

Topics Metropolitan Museum of Art, Iran, Metal, Cheekpieces, Asia, Bitstone, Luristan, Copper alloy, Metalwork, ca. 8th century B.C., Bronze

Accession_number 1988.102.24

Dimensions 6.46 x 5.87 in. (16.41 x 14.91 cm)

Identifier mma_horse_bit_cheekpiece_in_form_of_a_winged_human-headed_quadruped_327348

Medium Bronze

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Bitstone, Cheekpieces, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_horse_bit_cheekpiece_in_form_of_a_winged_humanheaded_quadrupe_327349

Horse bit cheekpiece in form of a winged, human-headed quadruped

Publication date ca. 8th century B.C.

Topics Bronze alloy, traces of iron, lead, Iron and iron alloy, Iran, Lead, Cheekpieces, Metal, Bitstone, Luristan, Iron, Copper alloy, Metalwork, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th century B.C., Bronze

Accession number 1988.102.25

Dimensions 5.51 x 5.24 in. (14 x 13.31 cm)

Identifier mma_horse_bit_cheekpiece_in_form_of_a_winged_human-headed_quadrupe_327349

Medium Bronze alloy, traces of iron, lead

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Iron and iron alloy, Iron, Lead, Bitstone, Cheekpieces, Iran, Luristan, ca. 8th century B.C., Bronze alloy, traces of iron, lead, Metropolitan Museum of Art Where Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_horse_bit_cheekpiece_in_form_of_addorsed_griffin_heads_324

Horse bit cheekpiece in form of ad-dorsed griffin heads

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Metropolitan Museum of Art, Iran, Metal, ca. 8th–7th century B.C., Chee - pieces, Asia, Bitstone, Luristan, Copper alloy, Metalwor , Bronze

Accession_number 56.42.2

Dimensions 2.36 x 4.25 in. (5.99 x 10.8 cm)

Identifier mma_horse_bit_chee piece_in_form_of_addorsed_grif-
fin_heads_324488

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1956, purchased from Mathias Komor, New Yor .

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwor , Bronze, Bitstone, Chee pieces, Asia, Iran,

Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_horse_bit_with_cheekpieces_in_form_of_a_horse_324669

Horse bit with cheekpieces in form of a horse

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Metropolitan Museum of Art, Iran, Metal, ca. 8th–7th century B.C., Cheekpieces, Asia, Bitstone, Luristan, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 57.51.40a–c

Dimensions 5.12 in. (13 cm)

Gallery_id 404

Identifier mma_horse_bit_with_cheekpieces_in_form_of_a_horse_324669

Medium Bronze

Provenance Formerly Cora Timken Burnett Collection of Persian Miniatures and Other Persian Art Objects, acquired by the Museum in 1956 (accessioned in 1957), bequest of Cora Timken Burnett.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Bitstone, Cheekpieces, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art
Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_horse_bit_with_cheekpieces_in_form_of_a_horse_and_wheel_322847

Horse bit with cheekpieces in form of a horse and wheel

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Metropolitan Museum of Art, Iran, Bronze (?), Metal, ca. 8th–7th century B.C., Cheekpieces, Asia, Bitstone, Luristan, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 32.161.25a–e

Dimensions 2.72 x 5.71 in. (6.91 x 14.5 cm)

Identifier mma_horse_bit_with_cheekpieces_in_form_of_a_horse_and_wheel_322847

Medium Bronze (?)

Provenance Acquired by the Museum in 1932, gift of George D. Pratt.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Bitstone, Cheekpieces, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze (?), Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_horse_bit_with_cheekpieces_in_form_of_a_winged_sphinx_3221

mandegar.tarikhema.org

tarikhema.ir

Horse bit with cheekpieces in form of a winged sphinx

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Metropolitan Museum of Art, Iran, Metal, ca. 8th–7th century B.C., Chee - pieces, Asia, Bitstone, Luristan, Copper alloy, Metalwor , Bronze

Accession_number 32.161.24

Dimensions 4.53 x 4.37 in. (11.51 x 11.1 cm)

Identifier mma_horse_bit_with_chee - pieces_in_form_of_a_winged_sphinx_322871

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1932, gift of George D. Pratt.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwor , Bronze, Bitstone, Chee pieces, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_idol_standard_32286

Idol standard

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Luristan, Copper alloy, Metalwork, Sculpture, Bronze

Accession_number 32.161.20

Dimensions 3.35 x 1.73 in. (8.51 x 4.39 cm)

Identifier mma_idol_standard_322867

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1932, gift of George D. Pratt.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Sculpture, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_idol_standard_32467/

Idol standard

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, uristan, Copper alloy, Metalwork, Sculpture, Bronze

Accession_number 57.51.45

Dimensions 4.72 x 2.48 in. (11.99 x 6.3 cm)

Identifier mma_idol_standard_324675

Medium Bronze

Provenance Formerly Cora Timken Burnett Collection of Persian Miniatures and Other Persian Art Objects, acquired by the Museum in 1956 (accessioned in 1957), bequest of Cora Timken Burnett.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Sculpture, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Asia, Iran, uristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, uristan

https://archive.org/details/mma_jar_323952

Jar

. Publication date ca. 2000–1600 B.C

Topics Iran, Ceramic, Metropolitan Museum of Art, uristan, Asia, Vessels, Jars, ca. 2000–1600 B.C., Ceramics

Accession_number 43.89.10

(Dimensions 3.5 in. (8.89 cm

Identifier mma_jar_323952

Medium Ceramic

Provenance 1935, excavated by Erich F. Schmidt, on behalf of the First Holmes Expedition sponsored by the American Institute for Persian (later Iranian) Art and Archaeology, acquired by the Museum in 1943, purchased from the American Institute for Iranian Art and Archaeology, New York

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

,What Ceramics, Vessels, Jars, Asia, Iran, uristan, ca. 2000–1600 B.C., Ceramic

Metropolitan Museum of Art Where Asia, Iran, uristan

https://archive.org/details/mma_jar_323953

Jar

Publication date ca. 2600–2300 B.C.

Topics ca. 2600–2300 B.C., Iran, Ceramic, Metropolitan Museum of Art, uristan, Asia, Vessels, Jars, Ceramics

Accession_number 43.89.11

Dimensions 2.99 in. (7.59 cm)

Identifier mma_jar_323953

Medium Ceramic

Provenance 1935, excavated by Erich F. Schmidt, on behalf of the First Holmes Expedition sponsored by the American Institute for Persian (later Iranian) Art and Archaeology, acquired by the Museum in 1943, purchased from the American Institute for Iranian Art and Archaeology, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Ceramics, Vessels, Jars, Asia, Iran, uristan, ca. 2600–2300 B.C., Ceramic,

Metropolitan Museum of Art Where Asia, Iran, uristan

https://archive.org/details/mma_jar_323954

Jar

Publication date ca. 2000–1600 B.C.

Topics Iran, Ceramic, Metropolitan Museum of Art, uristan, Asia, Vessels, Jars, ca. 2000–1600 B.C., Ceramics

Accession_number 43.89.12

Dimensions 4.49 in. (11.4 cm)

Identifier mma_jar_323954

Medium Ceramic

Provenance 1935, excavated by Erich F. Schmidt, on behalf of the First Holmes Expedition sponsored by the American Institute for Persian (later Iranian) Art and Archaeology, acquired by the Museum in 1943, purchased from the American Institute for Iranian Art and Archaeology, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Ceramics, Vessels, Jars, Asia, Iran, uristan, ca. 2000–1600 B.C., Ceramic,

Metropolitan Museum of Art Where Asia, Iran, uristan

https://archive.org/details/mma_jar_323956

Jar

Publication date ca. 2600–2300 B.C.

Topics ca. 2600–2300 B.C., Iran, Ceramic, Metropolitan Museum of Art, uristan, Asia, Vessels, Jars, Ceramics

Accession_number 43.89.14

Dimensions 4.49 in. (11.4 cm)

Identifier mma_jar_323956

Medium Ceramic

Provenance 1935, excavated by Erich F. Schmidt, on behalf of the First Holmes Expedition sponsored by the American Institute for Persian (later Iranian) Art and Archaeology, acquired by the Museum in 1943, purchased from the American Institute for Iranian Art and Archaeology, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Ceramics, Vessels, Jars, Asia, Iran, uristan, ca. 2600–2300 B.C., Ceramic,

Metropolitan Museum of Art Where Asia, Iran, uristan

https://archive.org/details/mma_jar_323957

Jar

. Publication date ca. 1600–1200 B.C

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, Ceramic, ca. 1600–1200 B.C., uristan, Asia, Vessels, Jars, Ceramics

Accession_number 43.89.15

(Dimensions 8.62 in. (21.89 cm

Identifier mma_jar_323957

Medium Ceramic

Provenance 1935, excavated by Erich F. Schmidt, on behalf of the First Holmes Expedition sponsored by the American Institute for Persian (later Iranian) Art and Archaeology, acquired by the Museum in 1943, purchased from the American Institute for Iranian Art and Archaeology, New York

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

,What Ceramics, Vessels, Jars, Asia, Iran, uristan, ca. 1600–1200 B.C., Ceramic

Metropolitan Museum of Art Where Asia, Iran, uristan

https://archive.org/details/mma_jar_323958

Jar

Publication date ca. 2000–1600 B.C.

Topics Iran, Ceramic, Metropolitan Museum of Art, uristan, Asia, Vessels, Jars, ca. 2000–1600 B.C., Ceramics

Accession_number 43.89.16

Dimensions 7.24 in. (18.39 cm)

Identifier mma_jar_323958

Medium Ceramic

Provenance 1935, excavated by Erich F. Schmidt, on behalf of the First Holmes Expedition sponsored by the American Institute for Persian (later Iranian) Art and Archaeology, acquired by the Museum in 1943, purchased from the American Institute for Iranian Art and Archaeology, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Ceramics, Vessels, Jars, Asia, Iran, uristan, ca. 2000–1600 B.C., Ceramic,

Metropolitan Museum of Art Where Asia, Iran, uristan

https://archive.org/details/mma_jar_with_ibexes_32395

Jar with ibexes

Publication date ca. 2600–2500 B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, uristan, ca. 2600–2500 B.C., Ceramic, paint, Asia, Vessels, Jars, Ceramics

Accession_number 43.89.13

Dimensions 14 in. (35.56 cm)

Gallery_id 403

Identifier mma_jar_with_ibexes_323955

Medium Ceramic, paint

Provenance 1935, excavated by Erich F. Schmidt, on behalf of the First Holmes Expedition sponsored by the American Institute for Persian (later Iranian) Art and Archaeology, acquired by the Museum in 1943, purchased from the American Institute for Iranian Art and Archaeology, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Ceramics, Vessels, Jars, Asia, Iran, uristan, ca. 2600–2500 B.C., Ceramic, paint, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, uristan

https://archive.org/details/mma_jug_324001

Jug

Publication date ca. 1000–750 B.C.

Topics ca. 1000–750 B.C., Iran, Jugs, Ceramic, Metropolitan Museum of Art, Asia, Luristan, Vessels, Ceramics

Accession_number 43.102.41

Dimensions 3.74 in. (9.5 cm)

Identifier mma_jug_324001

Medium Ceramic

Provenance 1938, excavated by Erich F. Schmidt, on behalf of the Second Holmes Expedition sponsored by the American Institute of Persian (later Iranian) Art and Archaeology, acquired by the Museum in 1943, purchased from the American Institute of Iranian Art and Archaeology, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Ceramics, Vessels, Jugs, Asia, Iran, Luristan, ca. 1000–750 B.C., Ceramic,

Metropolitan Museum of Art Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_jug_324002

Jug

Publication date ca. 1000–750 B.C.

Topics ca. 1000–750 B.C., Iran, Jugs, Ceramic, Metropolitan Museum of Art, Asia, Luristan, Vessels, Ceramics

Accession_number 43.102.42

Dimensions 3.86 in. (9.8 cm)

Identifier mma_jug_324002

Medium Ceramic

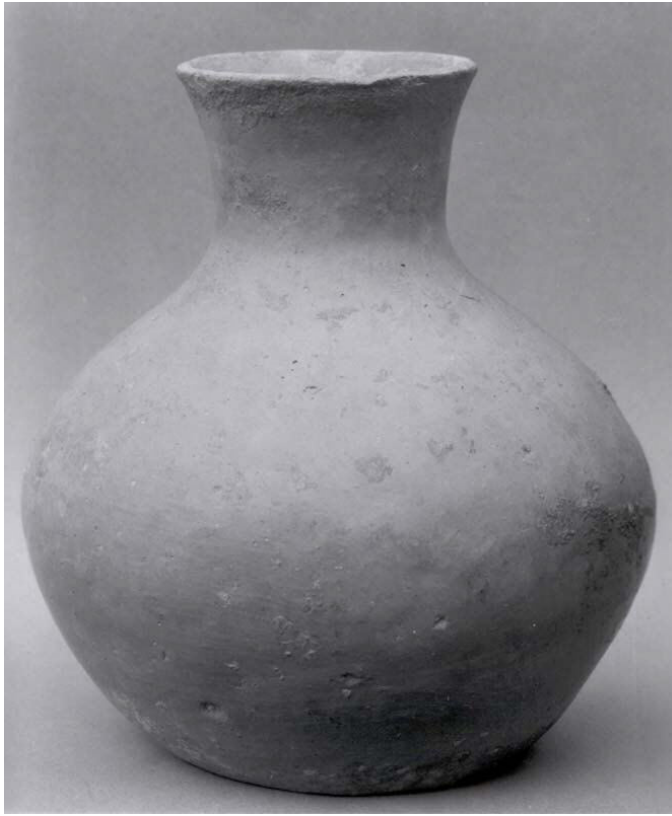
Provenance 1938, excavated by Erich F. Schmidt, on behalf of the Second Holmes Expedition sponsored by the American Institute of Persian (later Iranian) Art and Archaeology, acquired by the Museum in 1943, purchased from the American Institute of Iranian Art and Archaeology, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Ceramics, Vessels, Jugs, Asia, Iran, Luristan, ca. 1000–750 B.C., Ceramic,

Metropolitan Museum of Art Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_jug_324003

Jug

Publication date ca. 1000–750 B.C.

Topics ca. 1000–750 B.C., Iran, Jugs, Ceramic, Metropolitan Museum of Art, Asia, Luristan, Vessels, Ceramics

Accession_number 43.102.43

Dimensions 8.5 in. (21.59 cm)

Identifier mma_jug_324003

Medium Ceramic

Provenance 1938, excavated by Erich F. Schmidt, on behalf of the Second Holmes Expedition sponsored by the American Institute of Persian (later Iranian) Art and Archaeology, acquired by the Museum in 1943, purchased from the American Institute of Iranian Art and Archaeology, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Ceramics, Vessels, Jugs, Asia, Iran, Luristan, ca. 1000–750 B.C., Ceramic,

Metropolitan Museum of Art Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_jug_in_the_form_of_a_recumbent_bull_3239

Jug in the form of a recumbent bull

Publication date ca. 7th–6th century B.C.

Topics Iran, Jugs, Metropolitan Museum of Art, Asia, Ceramic, paint, Luristan, Vessels, ca. 7th–6th century B.C., Ceramics

Accession_number 43.89.1

Dimensions 6.5 x 12 in. (16.51 x 30.48 cm)

Gallery_id 404

Identifier mma_jug_in_the_form_of_a_recumbent_bull_323943

Medium Ceramic, paint

Provenance 1935, excavated by Erich F. Schmidt, on behalf of the First Holmes Expedition sponsored by the American Institute of Persian (later Iranian) Art and Archaeology, acquired by the Museum in 1943, purchased from the American Institute of Iranian Art and Archaeology, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Ceramics, Vessels, Jugs, Asia, Iran, Luristan, ca. 7th–6th century B.C., Ceramic, paint, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_mace_head_325551

Mace head

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Luristan, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 62.225.4

Dimensions 4.53 in. (11.51 cm)

Identifier mma_mace_head_325551

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1962, gift of Robert B. Forrest, Lisboa.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_masterofanimals_standard_322567

Master-of-animals standard

Publication date ca. 8th century B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, Metal, Asia, Luristan, Copper alloy, Metalwork, Sculpture, ca. 8th century B.C., Bronze

Accession_number 30.97.4

Dimensions 8.23 x 3.11 in. (20.9 x 7.9 cm)

Identifier mma_masterofanimals_standard_322567

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1930, purchased from R. Y. Mottahedeh & Sons, Inc., New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Sculpture, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Asia, Iran, Luristan, ca.

8th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_masterofanimals_standard_32256/

Master-of-animals standard

Publication date ca. 8th century B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, Metal, Asia, Luristan, Copper alloy, Metalwork, Sculpture, ca. 8th century B.C., Bronze

Accession_number 30.97.5

Dimensions 7.95 x 2.87 in. (20.19 x 7.29 cm)

Identifier mma_masterofanimals_standard_322568

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1930, purchased from R. Y. Mottahedeh & Sons, Inc., New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Sculpture, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_masterofanimals_standard_322569

Master-of-animals standard

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Luristan, Copper alloy, Metalwork, Sculpture, Bronze

Accession_number 30.97.6

Dimensions 7.48 x 2.87 in. (19 x 7.29 cm)

Identifier mma_masterofanimals_standard_322569

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1930, purchased from R. Y. Mottahedeh & Sons, Inc., New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Sculpture, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_masterofanimals_standard_32257/

Master-of-animals standard

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Luristan, Copper alloy, Metalwork, Sculpture, Bronze

Accession_number 30.97.7

Dimensions 2.13 x 2.36 in. (5.41 x 5.99 cm)

Identifier mma_masterofanimals_standard_322570

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1930, purchased from R. Y. Mottahedeh & Sons, Inc., New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Sculpture, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_minature_axe_head_32397/

Minature axe head

Publication date ca. late 3rd or early 1st millennium B.C.

Topics ca. late 3rd or early 1st millennium B.C., Iran, Metropolitan Museum of Art, Axes, Metal, Asia, Luristan, Copper alloy, Metal ork, Bronze

Accession_number 43.102.9

Dimensions 1.3 x 1.89 in. (3.3 x 4.8 cm)

Identifier mma_minature_axe_head_323970

Medium Bronze

Provenance 1938, excavated by Erich F. Schmidt, on behalf of the Second Holmes Expedition sponsored by the American Institute for Persian (later Iranian) Art and Archaeology, acquired by the Museum in 1943, purchased from the American Institute for Iranian Art and Archaeology, Ne York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metal ork, Bronze, Axes, Asia, Iran, Luristan, ca. late 3rd or early 1st millennium B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_openwork_pin_32257/

Openwork pin

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Luristan, Pins, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 30.97.16

Dimensions 2.01 x 4.88 in. (5.11 x 12.4 cm)

Identifier mma_openwork_pin_322579

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1930, purchased from R. Y. Mottahedeh & Sons, Inc., New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Pins, Asia, Iran, Luristan, ca.

8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_openwork_pin_32257/

Openwork pin

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Luristan, Pins, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 30.97.16

Dimensions 2.01 x 4.88 in. (5.11 x 12.4 cm)

Identifier mma_openwork_pin_322579

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1930, purchased from R. Y. Mottahedeh & Sons, Inc., New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Pins, Asia, Iran, Luristan, ca.

8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_openwork_pin_32258

Openwork pin

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Luristan, Pins, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 30.97.17

Dimensions 2.36 x 2.36 in. (5.99 x 5.99 cm)

Identifier mma_openwork_pin_322580

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1930, purchased from R. Y. Mottahedeh & Sons, Inc., New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Pins, Asia, Iran, Luristan, ca.

8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_openwork_pin_32287/

Openwork pin

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Luristan, Pins, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 32.161.33

Dimensions 2.87 x 3.5 in. (7.29 x 8.89 cm)

Identifier mma_openwork_pin_322879

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1932, gift of George D. Pratt.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Pins, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_openwork_pin_32288/

Openwork pin

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Luristan, Pins, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 32.161.34

Dimensions 3.15 x 2.87 in. (8 x 7.29 cm)

Identifier mma_openwork_pin_322880

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1932, gift of George D. Pratt.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Pins, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_openwork_pin_with_a_squatting_female_3239

Openwork pin with a squatting female

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, uristan, Pins, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 43.102.1

Dimensions 5.63 in. (14.3 cm)

Gallery_id 404

Identifier mma_openwork_pin_with_a_squatting_female_323962

Medium Bronze

Provenance 1938, excavated by Erich F. Schmidt, on behalf of the Second Holmes Expedition sponsored by the American Institute for Persian (later Iranian) Art and Archaeology, acquired by the Museum in 1943, purchased from the American Institute for Iranian Art and Archaeology, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Pins, Asia, Iran, uristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, uristan

https://archive.org/details/mma_peg__325689

Peg (?)

Publication date 1st millennium B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, Metal, Asia, Luristan, 1st millennium B.C., Copper alloy, Metalwork, Bronze, Pins

Accession_number 64.139

Dimensions 6.14 in. (15.6 cm)

Identifier mma_peg__325689

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1964, purchased from Mathias Komor, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Pins, Asia, Iran, Luristan, 1st millennium B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_pendant_322582

Pendant

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Pendants, Asia, Luristan, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 30.97.19

Dimensions 1.77 x 1.5 in. (4.5 x 3.81 cm)

Identifier mma_pendant_322582

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1930, purchased from R. Y. Mottahedeh & Sons, Inc., New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Pendants, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_pendant_322878

Pendant

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Pendants, Asia, Luristan, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 32.161.32

Dimensions 2.64 in. (6.71 cm)

Identifier mma_pendant_322878

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1932, gift of George D. Pratt.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Pendants, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_pendant_322887

Pendant

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Pendants, Asia, Luristan, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 32.161.41

Dimensions 1.46 x 1.85 in. (3.71 x 4.7 cm)

Identifier mma_pendant_322887

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1932, gift of George D. Pratt.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Pendants, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_pendant_326600

Pendant

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Pendants, Asia, Luristan, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 1978.514.26

Dimensions 1.77 in. (4.5 cm)

Identifier mma_pendant_326600

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1978, gift of Mr. and Mrs. Nathaniel Spear, Jr., New York. Published by the donor in *A Treasury of Archaeological Bells* (1978), no. 57.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Pendants, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

https://archive.org/details/mma_pendant_326612

Pendant

. Publication date ca. 8th–7th century B.C

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Pendants, Asia, Luristan, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 1978.514.38

(Dimensions 1.97 in. (5 cm

Identifier mma_pendant_326612

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1978, gift of Mr. and Mrs. Nathaniel Spear, Jr., New York. Published by the donor in A Treasury of Archaeological Bells . (1978), no. 58

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Pendants, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

https://archive.org/details/mma_pendant_327336

Pendant

Publication date 1st millennium B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, Metal, Pendants, Asia, Luristan, 1st millennium B.C., Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 1988.102.12

Dimensions 2.09 x 2.5 in. (5.31 x 6.35 cm)

Identifier mma_pendant_327336

Medium Bronze

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Pendants, Asia, Iran, Luristan, 1st millennium B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_pendant_in_the_form_of_a_dog_3239/

Pendant in the form of a dog

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Pendants, Asia, Luristan, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 43.102.15

Dimensions 0.87 x 1.14 in. (2.21 x 2.9 cm)

Gallery_id 404

Identifier mma_pendant_in_the_form_of_a_dog_323975

Medium Bronze

Provenance 1938, excavated by Erich F. Schmidt, on behalf of the Second Holmes Expedition sponsored by the American Institute for Persian (later Iranian) Art and Archaeology, acquired by the Museum in 1943, purchased from the American Institute for Iranian Art and Archaeology, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Pendants, Asia, Iran, Luristan, ca.
8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art
Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_pendant_in_the_form_of_a_duck_32397

Pendant in the form of a duck

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Pendants, Asia, Luristan, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 43.102.16

Dimensions 0.75 x 1.42 in. (1.91 x 3.61 cm)

Gallery_id 404

Identifier mma_pendant_in_the_form_of_a_duck_323976

Medium Bronze

Provenance 1938, excavated by Erich F. Schmidt, on behalf of the Second Holmes Expedition sponsored by the American Institute for Persian (later Iranian) Art and Archaeology, acquired by the Museum in 1943, purchased from the American Institute for Iranian Art and Archaeology, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Pendants, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_pin_322581

Pin

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Luristan, Pins, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 30.97.18

Dimensions 1.89 x 2.72 in. (4.8 x 6.91 cm)

Identifier mma_pin_322581

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1930, purchased from R. Y. Mottahedeh & Sons, Inc., New York.

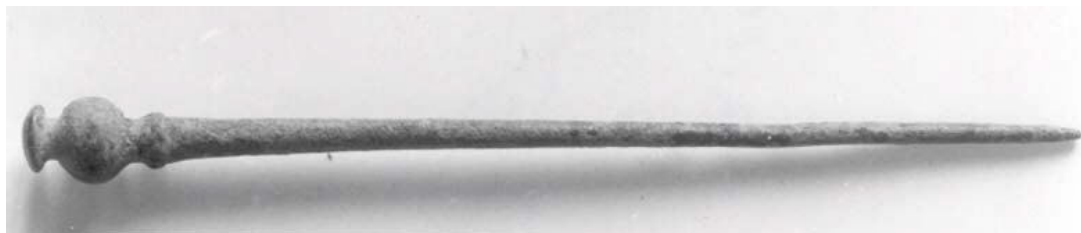
Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Pins, Asia, Iran, Luristan, ca.

8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_pin_322882

Pin

Publication date early 1st millennium B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, Metal, Asia, Luristan, Pins, Copper alloy, Metalwork, Bronze, early 1st millennium B.C.

Accession_number 32.161.36

Dimensions 5.75 in. (14.61 cm)

Identifier mma_pin_322882

Medium Bronze

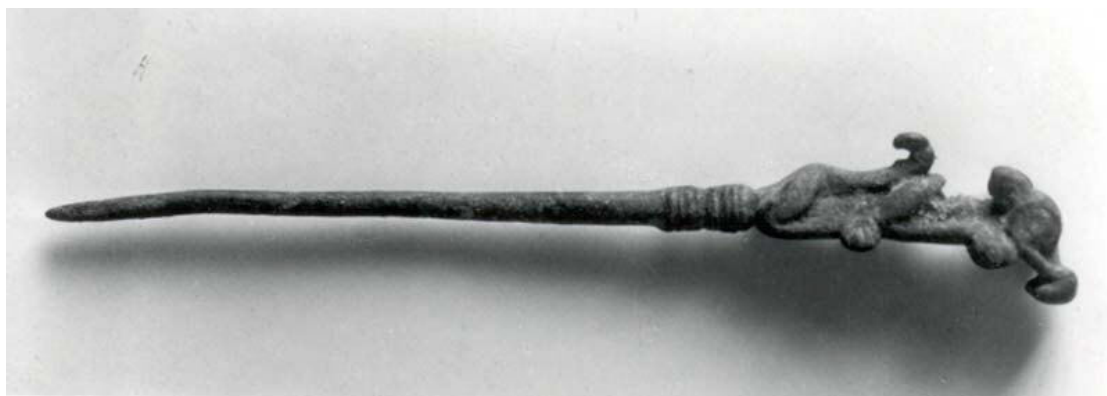
Provenance Acquired by the Museum in 1932, gift of George D. Pratt.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Pins, Asia, Iran, Luristan, early 1st millennium B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_pin_322883

Pin

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Luristan, Pins, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 32.161.37

Dimensions 5.63 in. (14.3 cm)

Identifier mma_pin_322883

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1932, gift of George D. Pratt.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Pins, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_pin_322885

Pin

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Luristan, Pins, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 32.161.39

Dimensions 1.5 x 1.5 in. (3.81 x 3.81 cm)

Identifier mma_pin_322885

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1932, gift of George D. Pratt.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Pins, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_pin_322886

Pin

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Luristan, Pins, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 32.161.40

Dimensions 1.26 x 1.54 in. (3.2 x 3.91 cm)

Identifier mma_pin_322886

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1932, gift of George D. Pratt.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Pins, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_pin_323721

Pin

Publication date ca. 8th–7th century B.C.
Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Luristan, Pins, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 39.96.3

Dimensions 3.5 x 7.72 in. (8.89 x 19.61 cm)

Identifier mma_pin_323721

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1939, purchased from Arthur Upham Pope, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Pins, Asia, Iran, Luristan, ca.

8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_pin_323722

Pin

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Luristan, Pins, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 39.96.4

Dimensions 2.6 x 5.12 in. (6.6 x 13 cm)

Identifier mma_pin_323722

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1939, purchased from Arthur Upham Pope, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

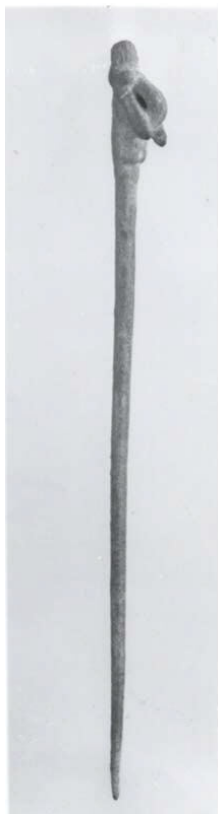
Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Pins, Asia, Iran, Luristan, ca.

8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_pin_323978

Pin

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, uristan, Pins, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 43.102.18

Dimensions 5.71 in. (14.5 cm)

Identifier mma_pin_323978

Medium Bronze

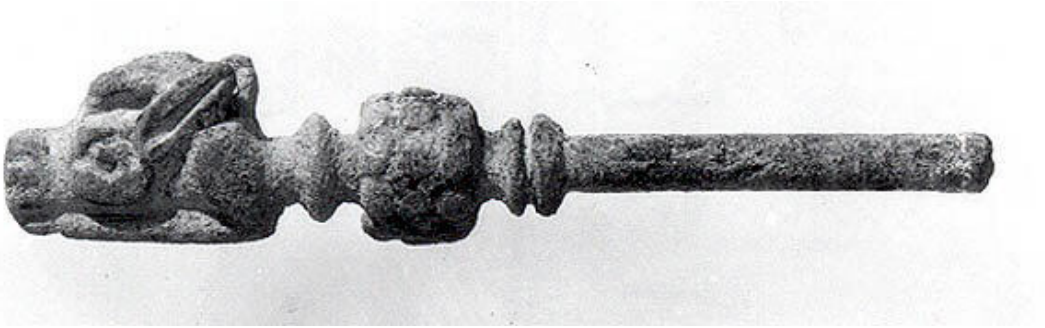
Provenance 1938, excavated by Erich F. Schmidt, on behalf of the Second Holmes Expedition sponsored by the American Institute for Persian (later Iranian) Art and Archaeology, acquired by the Museum in 1943, purchased from the American Institute for Iranian Art and Archaeology, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Pins, Asia, Iran, uristan, ca.

8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art Where Asia, Iran, uristan

https://archive.org/details/mma_pin_323980

Pin

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Luristan, Pins, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 43.102.20

Dimensions 2.6 in. (6.6 cm)

Gallery_id 404

Identifier mma_pin_323980

Medium Bronze

Provenance 1938, excavated by Erich F. Schmidt, on behalf of the Second Holmes Expedition sponsored by the American Institute for Persian (later Iranian) Art and Archaeology, acquired by the Museum in 1943, purchased from the American Institute for Iranian Art and Archaeology, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Pins, Asia, Iran, Luristan, ca.

8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_pin_323981

Pin

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Luristan, Pins, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 43.102.21

Dimensions 5.47 in. (13.89 cm)

Gallery_id 404

Identifier mma_pin_323981

Medium Bronze

Provenance 1938, excavated by Erich F. Schmidt, on behalf of the Second Holmes Expedition sponsored by the American Institute for Persian (later Iranian) Art and Archaeology, acquired by the Museum in 1943, purchased from the American Institute for Iranian Art and Archaeology, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Pins, Asia, Iran, Luristan, ca.

8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_pin_323982

Pin

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, uristan, Pins, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 43.102.22

Dimensions 3 3/16 x 7/16 x 5/8 in. (8.1 x 1.1 x 1.6 cm)

Identifier mma_pin_323982

Medium Bronze

Provenance 1938, excavated by Erich F. Schmidt, on behalf of the Second Holmes Expedition sponsored by the American Institute for Persian (later Iranian) Art and Archaeology, acquired by the Museum in 1943, purchased from the American Institute for Iranian Art and Archaeology, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Pins, Asia, Iran, uristan, ca.

8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art Where Asia, Iran, uristan

https://archive.org/details/mma_pin_323983

Pin

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, uristan, Pins, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 43.102.23

Dimensions 3 15/16 x 3/8 x 5/16 in. (10 x 0.9 x 0.8 cm)

Identifier mma_pin_323983

Medium Bronze

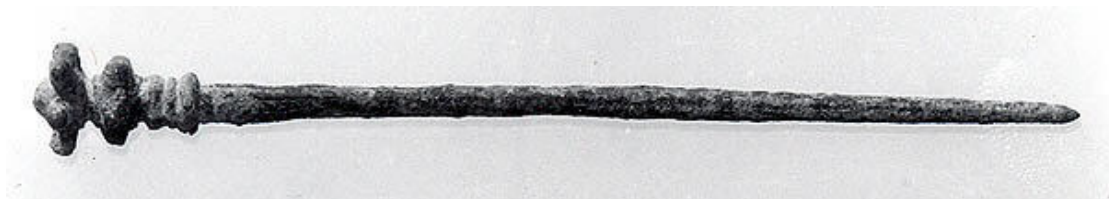
Provenance 1938, excavated by Erich F. Schmidt, on behalf of the Second Holmes Expedition sponsored by the American Institute for Persian (later Iranian) Art and Archaeology, acquired by the Museum in 1943, purchased from the American Institute for Iranian Art and Archaeology, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Pins, Asia, Iran, uristan, ca.

8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art Where Asia, Iran, uristan

https://archive.org/details/mma_pin_323984

Pin

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Luristan, Pins, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 43.102.24

Dimensions 4 3/4 in. (12.1 cm)

Gallery_id 404

Identifier mma_pin_323984

Medium Bronze

Provenance 1938, excavated by Erich F. Schmidt, on behalf of the Second Holmes Expedition sponsored by the American Institute for Persian (later Iranian) Art and Archaeology, acquired by the Museum in 1943, purchased from the American Institute for Iranian Art and Archaeology, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Pins, Asia, Iran, Luristan, ca.

8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_pin_323985

Pin

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, uristan, Pins, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 43.102.25

Dimensions 0.98 in. (2.49 cm)

Identifier mma_pin_323985

Medium Bronze

Provenance 1938, excavated by Erich F. Schmidt, on behalf of the Second Holmes Expedition sponsored by the American Institute for Persian (later Iranian) Art and Archaeology, acquired by the Museum in 1943, purchased from the American Institute for Iranian Art and Archaeology, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Pins, Asia, Iran, uristan, ca.

8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art Where Asia, Iran, uristan

https://archive.org/details/mma_pin_324050

Pin

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iron and iron alloy, Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Bronze, iron, Luristan, Iron, Pins, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 48.154.6

Dimensions 3.23 x 4.96 in. (8.2 x 12.6 cm)

Identifier mma_pin_324050

Medium Bronze, iron

Provenance 1946, purchased by Joseph Brummer from Edward Safani, New York, 1948, purchased by Alastair Bradley Martin from Brummer, New York, acquired by the Museum in 1948, gift of Alastair Bradley Martin, The Guennol Collection, Glen Head, NY.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Iron and iron alloy, Iron, Pins, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, iron, Metropolitan Museum of Art Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_pin_324420

Pin

Publication date ca. 8th–7th century B.C.
Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Luristan, Pins, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 55.65.3

Dimensions 8.27 in. (21.01 cm)

Identifier mma_pin_324420

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1955, gift of Walter Hauser, New York.

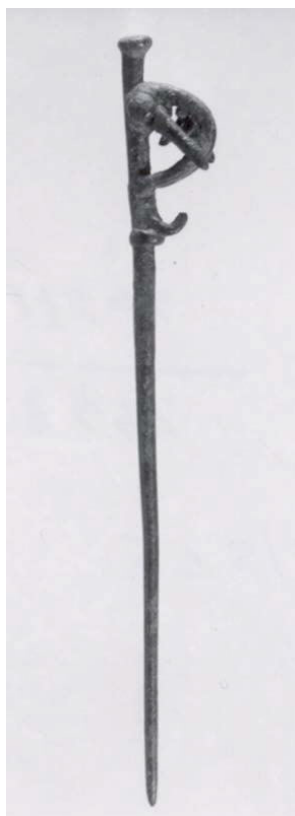
Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Pins, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_pin_324678

Pin

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Luristan, Pins, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 57.51.48

Dimensions 4.57 in. (11.61 cm)

Identifier mma_pin_324678

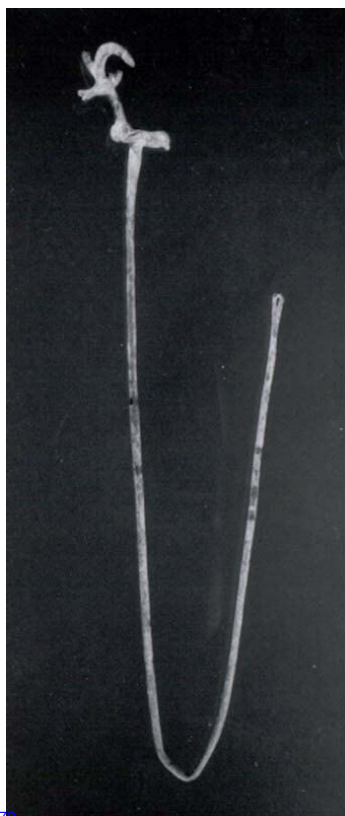
Medium Bronze

Provenance Formerly Cora Timken Burnett Collection of Persian Miniatures and Other Persian Art Objects, acquired by the Museum in 1956 (accessioned in 1957), bequest of Cora Timken Burnett.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Pins, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

https://archive.org/details/mma_pin_325878

Pin

Publication date ca. 8th–7th century B.C.
Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Luristan, Pins, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 67.38

Dimensions 2.09 x 25 in. (5.31 x 63.5 cm)

Identifier mma_pin_325878

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1967, gift of Farhadi & Anavian Co., New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Pins, Asia, Iran, Luristan, ca.

8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_pin_327328

Pin

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Luristan, Pins, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 1988.102.4

Dimensions 4.21 x 9.06 in. (10.69 x 23.01 cm)

Identifier mma_pin_327328

Medium Bronze

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Pins, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_pin_327332

Pin

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Luristan, Pins, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 1988.102.8

Dimensions 10.43 in. (26.49 cm)

Identifier mma_pin_327332

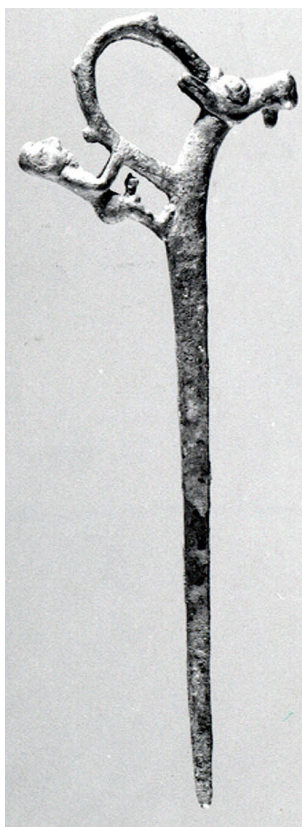
Medium Bronze

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Pins, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_pin_with_a_nude_male_and_an_ibex_325f

Pin with a nude male and an ibex

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Luristan, Pins, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 67.19

Dimensions 3.03 x 9.45 in. (7.7 x 24 cm)

Gallery_id 404

Identifier mma_pin_with_a_nude_male_and_an_ibex_325866

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1967, purchased from Anavian & Ezair, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Pins, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

https://archive.org/details/mma_plaque_bullmen_on_the_obverse_lion_attacking_a_horned_animal_on_the_rever_31

Plaque: bull-men on the obverse; lion attacking a horned animal on the reverse

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Ivory, Iran, Sculpture, ca. 8th–7th century B.C., Metropolitan Museum of Art, Reliefs, Asia, Luristan, Plaques, Bone

Accession_number 43.102.31

Dimensions 1.5 x 3.75 in. (3.81 x 9.53 cm)

Gallery_id 404

Identifier mma_plaque_bullmen_on_the_obverse_lion_attacking_a_horned_animal_on_the_rever_323991

Medium Ivory

Provenance 1938, excavated by Erich F. Schmidt, on behalf of the Second Holmes Expedition sponsored by the American Institute for Persian (later Iranian) Art and Archaeology, acquired by the Museum in 1943, purchased from the American Institute for Iranian Art and Archaeology, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Sculpture, Bone, Ivory, Reliefs, Plaques, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Ivory, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_plaque_with_horned_animal_3239

Plaque with horned animal

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Metropolitan Museum of Art, Iran, Plaques, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Reliefs, Asia, Luristan, Copper alloy, Metalwork, Sculpture, Bronze

Accession_number 43.102.12

Dimensions 0.98 x 1.97 in. (2.49 x 5 cm)

Gallery_id 404

Identifier mma_plaque_with_horned_animal_323972

Medium Bronze

Provenance 1938, excavated by Erich F. Schmidt, on behalf of the Second Holmes Expedition sponsored by the American Institute for Persian (later Iranian) Art and Archaeology, acquired by the Museum in 1943, purchased from the American Institute for Iranian Art and Archaeology, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Sculpture, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Reliefs, Plaques, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_quiver_plaque_with_animals_and_mythological_scenes_323742

Quiver plaque with animals and mythological scenes

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Quivers, Luristan, Copper alloy, Metalwork, Plaques, Bronze

Accession_number 41.156

Dimensions 6.02 x 20.98 in. (15.29 x 53.29 cm)

Gallery_id 404

Identifier mma_quiver_plaque_with_animals_and_mythological_scenes_323742

Medium Bronze

Provenance By 1940, collection of R. Rabenou, 1941, purchased by Arthur Upham Pope from Ayoub (?) Rabenou, acquired by the Museum in 1941, purchased from Arthur Upham Pope, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Plaques, Quivers, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art
Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_seal_ring_and_modern_impression_horned_animal_322888

Seal ring and modern impression: horned animal

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Metropolitan Museum of Art, Iran, Metal, ca. 8th–7th century B.C., Rings, Asia, Seals, Stamps, Luristan, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 32.161.42

Dimensions 1.38 in. (3.51 cm)

Identifier mma_seal_ring_and_modern_impression_horned_animal_322888

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1932, gift of George D. Pratt.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Seals, Rings, Stamps, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_seal_ring_and_modern_impression_two_sphinxes_flanking_a_tree_327521

Seal ring and modern impression: two sphinxes flanking a tree

Publication date ca. 7th century B.C.

Topics ca. 7th century B.C., Iran, Metal, Rings, Asia, Seals, Stamps, uristan, Metalwork, Metropolitan Museum of Art, Silver

Accession_number 1996.82.2

Dimensions 7/8 in. (2.2 cm)

Identifier mma_seal_ring_and_modern_impression_two_sphinxes_flanking_a_tree_327521

Medium Silver

Provenance Formerly collection of Edith Porada, by 1963, on loan by Edith Porada to the Museum (.63.59.2), acquired by the Museum in 1996, gift of aura White and Fred Randolph (niece and nephew of Edith Porada).

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Metalwork, Silver, Seals, Rings, Stamps, Asia, Iran, Luristan, ca. 7th century B.C., Silver, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_seal_ring_bird_above_a_horned_animal_323/

Seal ring: bird above a horned animal

Publication date ca. 10th–8th century B.C.

Topics Metropolitan Museum of Art, Iran, Metal, Rings, Asia, Seals, ca. 10th–8th century B.C., Luristan, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 43.102.14

Dimensions 7/8 in. (2.2 cm)

Gallery_id 404

Identifier mma_seal_ring_bird_above_a_horned_animal_323974

Medium Bronze

Provenance 1938, excavated by Erich F. Schmidt, on behalf of the Second Holmes Expedition sponsored by the American Institute for Persian (later Iranian) Art and Archaeology, acquired by the Museum in 1943, purchased from the American Institute for Iranian Art and Archaeology, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Seals, Rings, Asia, Iran, Luristan, ca. 10th–8th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_seal_ring_horned_animals_flanking_a_tree_323/

Seal ring: horned animals flanking a tree

Publication date ca. 10th–8th century B.C .

Topics Metropolitan Museum of Art, ran, Metal, Rings, Asia, Seals, ca. 10th–8th century B.C., Luristan, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 43.102.13

Dimensions 1 in. (2.5 cm)

Gallery_id 404

dentifier mma_seal_ring_horned_animals_flanking_a_tree_323973

Medium Bronze

Provenance 1938, excavated by Erich F. Schmidt, on behalf of the Second Holmes Expedition sponsored by the American nstitute for Persian (later ranian) Art and Archaeology, acquired by the Museum in 1943, purchased from the American nstitute for ranian Art and Archaeology, New York .

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner nternet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Seals, Rings, Asia, ran, Luristan, ca. 10th–8th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, ran, Luristan

Spiked axe head

Publication date ca. 1200–900 B.C.

Topics ca. 1200–900 B.C., Iran, Metropolitan Museum of Art, Axes, Metal, Asia, Luristan, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 1988.102.2

Dimensions 3.31 x 7.76 in. (8.41 x 19.71 cm)

Gallery_id 404

Identifier mma_spiked_axe_head_327326

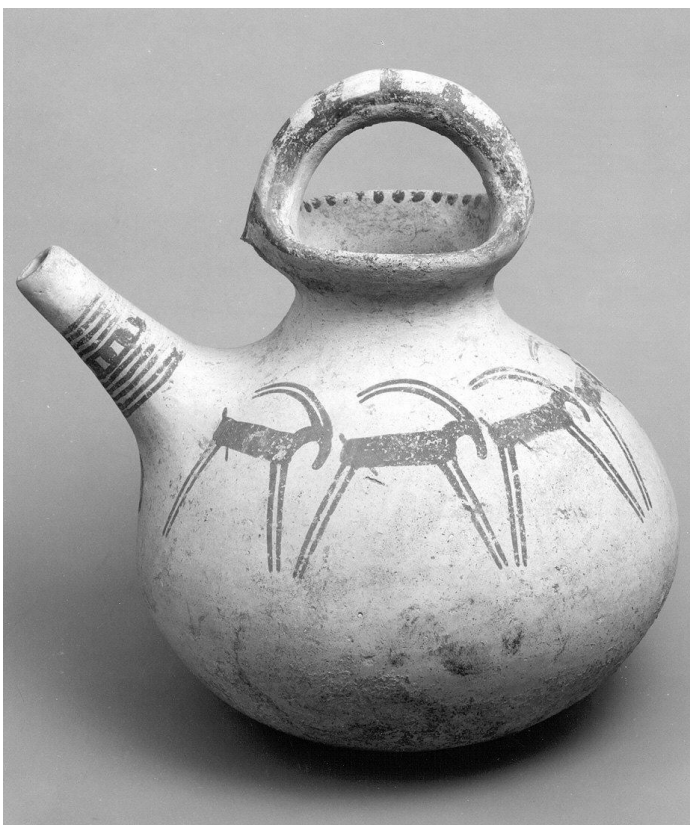
Medium Bronze

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Axes, Asia, Iran, Luristan, ca. 1200–900 B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_spouted_jar_with_a_frieze_of_ibexes_3273

Spouted jar with a frieze of ibexes

Publication date ca. early 1st millennium B.C.

Topics Iran, Luristan, Metropolitan Museum of Art, Asia, Ceramic, paint, ca. early 1st millennium B.C., Vessels, Jars, Friezes, Ceramics

Accession_number 1988.102.34

Dimensions 8.82 x 9.53 in. (22.4 x 24.21 cm)

Identifier mma_spouted_jar_with_a_frieze_of_ibexes_327358

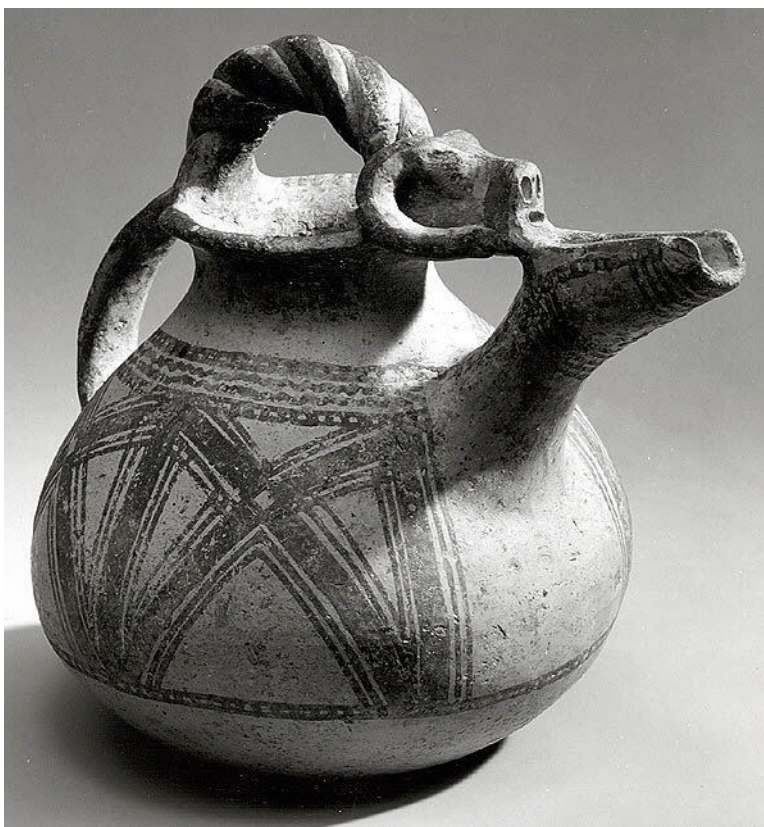
Medium Ceramic, paint

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Ceramics, Vessels, Jars, Friezes, Asia, Iran, Luristan, ca. early 1st millennium B.C., Ceramic, paint, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_spouted_jar_with_geometric_decoration_3257

Spouted jar with geometric decoration

Publication date ca. early 1st millennium B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, Luristan, Ceramic, paint, Asia, Vessels, Jars, ca. early 1st millennium B.C., Ceramics

Accession number 65.61

Dimensions 7.87 in. (19.99 cm)

Gallery id 404

Identifier mma spouted jar with geometric decoration 325713

Medium Ceramic, paint

Provenance Acquired by the Museum in 1965, purchased from Edward Safani, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Ceramics, Vessels, Jars, Asia, Iran, Luristan, ca. early 1st millennium B.C., Ceramic, paint, Metropolitan Museum of Art Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_standard_support_32286/

Standard support

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Luristan, Copper alloy, Metalwork, Sculpture, Bronze

Accession_number 32.161.15

Dimensions 7.01 in. (17.81 cm)

Gallery_id 404

Identifier mma_standard_support_322862

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1932, gift of George D. Pratt.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Sculpture, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_standard_support_322863

Standard support

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Luristan, Copper alloy, Metalwork, Sculpture, Bronze

Accession_number 32.161.16

Dimensions 5.24 in. (13.31 cm)

Identifier mma_standard_support_322863

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1932, gift of George D. Pratt.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Sculpture, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_standard_support_322866

Standard support

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Luristan, Copper alloy, Metalwork, Sculpture, Bronze

Accession_number 32.161.19

Dimensions 3.46 in. (8.79 cm)

Identifier mma_standard_support_322866

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1932, gift of George D. Pratt.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Sculpture, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_standard_support_32407/

Standard support

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Luristan, Copper alloy, Metalwork, Sculpture, Bronze

Accession_number 49.78.2

Dimensions 3.54 in. (8.99 cm)

Identifier mma_standard_support_324077

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1949, gift of Lincoln Kirstein, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Sculpture, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_sword_325220

Sword

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Metropolitan Museum of Art, Iron and iron alloy, Iran, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Edged weapons, Swords, Arms, Asia, Luristan, Iron, Metalwork

Accession_number 62.40.1

Dimensions 20.08 in. (51 cm)

Identifier mma_sword_325220

Medium Iron

Provenance Acquired by the Museum in 1962, gift of Jerome M. Eisenberg, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Metalwork, Arms, Iron and iron alloy, Edged weapons, Swords, Iron, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Iron, Metropolitan Museum of Art Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_sword_with_figures_on_handle_3251

Sword with figures on handle

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Metropolitan Museum of Art, Iron and iron alloy, Iran, ca. 8th–7th century B.C., words, Edged weapons, Metal, Arms, Asia, Figures, Luristan, Iron, Metalwork

Accession_number 61.62

Dimensions 19.72 in. (50.09 cm)

Gallery_id 404

Identifier mma_sword_with_figures_on_handle_325118

Medium Iron

Provenance Acquired by the Museum in 1961, purchased from Khalil Rabenou, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

canner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Metalwork, Arms, Iron and iron alloy, Edged weapons, Figures, words, Iron, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Iron, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_top_for_standard_322571

Top for standard

Publication date ca. 8th–7th century B.C.
 Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Luristan, Copper alloy, Metalwork, Sculpture, Bronze

Accession_number 30.97.8

Dimensions 5.12 x 1.97 in. (13 x 5 cm)

Identifier mma_top_for_standard_322571

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1930, purchased from R. Y. Mottahedeh & Sons, Inc., New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Sculpture, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_top_for_standard_322572

Top for standard

Publication date ca. 8th–7th century B.C.
 Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Luristan, Copper alloy, Metalwork, Sculpture, Bronze

Accession_number 30.97.9
 Dimensions 3.9 x 1.89 in. (9.91 x 4.8 cm)
 Identifier mma_top_for_standard_322572
 Medium Bronze
 Provenance Acquired by the Museum in 1930, purchased from R. Y. Mottahedeh & Sons, Inc., New York.
 Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions
 Scanner Internet Archive Python library 0.5.1
 What Metal, Sculpture, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art
 Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_top_for_standard_322852

Top for standard

Publication date ca. 8th–7th century B.C.
 Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Luristan, Copper alloy, Metalwork, Sculpture, Bronze

Accession_number 32.161.5

Dimensions 8.35 x 3.11 in. (21.21 x 7.9 cm)

Identifier mma_top_for_standard_322852

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1932, gift of George D. Pratt.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Sculpture, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_top_for_standard_322853

Top for standard

Publication date ca. 8th–7th century B.C.
 Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Luristan, Copper alloy, Metalwork, Sculpture, Bronze

Accession_number 32.161.6

Dimensions 7.99 x 3.23 in. (20.29 x 8.2 cm)

Identifier mma_top_for_standard_322853

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1932, gift of George D. Pratt.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Sculpture, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_top_for_standard_322854

Top for standard

Publication date ca. 8th–7th century B.C.
 Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Luristan, Copper alloy, Metalwork, Sculpture, Bronze

Accession_number 32.161.7

Dimensions 7.87 x 2.72 in. (19.99 x 6.91 cm)

Identifier mma_top_for_standard_322854

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1932, gift of George D. Pratt.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Sculpture, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_top_for_standard_322855

Top for standard

Publication date ca. 9th–8th century B.C.

Topics Metropolitan Museum of Art, Iran, ca. 9th–8th century B.C., Metal, Asia, Luristan, Copper alloy, Metalwork, Sculpture, Bronze

Accession_number 32.161.8

Dimensions 6.46 x 3.5 in. (16.41 x 8.89 cm)

Identifier mma_top_for_standard_322855

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1932, gift of George D. Pratt.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Sculpture, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Asia, Iran, Luristan, ca. 9th–8th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_top_for_standard_322857

Top for standard

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Luristan, Copper alloy, Metalwork, Sculpture, Bronze

Accession_number 32.161.10

Dimensions 4.76 x 2.24 in. (12.09 x 5.69 cm)

Identifier mma_top_for_standard_322857

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1932, gift of George D. Pratt.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Sculpture, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_top_for_standard_322858

Top for standard

Publication date ca. 9th–8th century B.C.
 Topics Metropolitan Museum of Art, Iran, ca. 9th–8th century B.C., Metal, Asia, Luristan, Copper alloy, Metalwork, Sculpture, Bronze

Accession_number 32.161.11

Dimensions 4.37 x 4.49 in. (11.1 x 11.4 cm)

Identifier mma_top_for_standard_322858

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1932, gift of George D. Pratt.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Sculpture, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Asia, Iran, Luristan, ca. 9th–8th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_top_for_standard_322859

Top for standard

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Luristan, Copper alloy, Metalwork, Sculpture, Bronze

Accession_number 32.161.12

Dimensions 4.37 x 2.48 in. (11.1 x 6.3 cm)

Gallery_id 404

Identifier mma_top_for_standard_322859

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1932, gift of George D. Pratt.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Sculpture, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_top_for_standard_322861

Top for standard

Publication date ca. 8th–7th century B.C.
 Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Luristan, Copper alloy, Metalwork, Sculpture, Bronze

Accession_number 32.161.14
 Dimensions 6.61 x 2.24 in. (16.79 x 5.69 cm)
 Gallery_id 404
 Identifier mma_top_for_standard_322861
 Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1932, gift of George D. Pratt.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Sculpture, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_top_for_standard_322868

Top for standard

Publication date ca. 8th–7th century B.C.
Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Luristan, Copper alloy, Metalwork, Sculpture, Bronze

Accession_number 32.161.21

Dimensions 2.24 x 1.26 in. (5.69 x 3.2 cm)

Identifier mma_top_for_standard_322868

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1932, gift of George D. Pratt.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Sculpture, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_top_for_standard_324076

Top for standard

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Luristan, Copper alloy, Metalwork, Sculpture, Bronze

Accession_number 49.78.1

Dimensions 4.57 x 2.24 in. (11.61 x 5.69 cm)

Identifier mma_top_for_standard_324076

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1949, gift of Lincoln Kirstein, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Sculpture, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_top_for_standard_324671

Top for standard

Publication date ca. 8th–7th century B.C.
Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Luristan, Copper alloy, Metalwork, Sculpture, Bronze

Accession_number 57.51.41

Dimensions 7.72 x 2.95 in. (19.61 x 7.49 cm)

Identifier mma_top_for_standard_324671

Medium Bronze

Provenance Formerly Cora Timken Burnett Collection of Persian Miniatures and Other Persian Art Objects, acquired by the Museum in 1956 (accessioned in 1957), bequest of Cora Timken Burnett.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Sculpture, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

https://archive.org/details/mma_top_for_standard_325833

Top for standard

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Luristan, Copper alloy, Metalwork, Sculpture, Bronze

Accession_number 66.104.1

Dimensions 6.02 in. (15.29 cm)

Gallery_id 404

Identifier mma_top_for_standard_325833

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1966, purchased from Edward Safani, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Sculpture, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

https://archive.org/details/mma_top_for_standard_326227

Top for standard

Publication date ca. 8th century B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, Metal, Asia, Luristan, Copper alloy, Metalwork, Sculpture, ca. 8th century B.C., Bronze

Accession_number 1977.187.2

Dimensions 3.54 x 2.87 in. (8.99 x 7.29 cm)

Identifier mma_top_for_standard_326227

Medium Bronze

Provenance By 1963, collection of Alice K. Bache, New York, acquired by the Museum in 1977, bequest of Alice K. Bache.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Sculpture, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_top_for_standard_326649

Top for standard

Publication date ca. 8th–7th century B.C.
Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Luristan, Copper alloy, Metalwork, Sculpture, Bronze

Accession_number 1980.324.4

Dimensions 2.36 in. (5.99 cm)

Identifier mma_top_for_standard_326649

Medium Bronze

Provenance Until 1931, Stora Art Gallery, New York, formerly collection of Mrs. W. Murray Crane, New York (until d. 1972), acquired by the Museum in 1980, gift of Louise Crane, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Sculpture, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

https://archive.org/details/mma_top_for_standard_326650

Top for standard

Publication date ca. 8th–7th century B.C.
Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Luristan, Copper alloy, Metalwork, Sculpture, Bronze

Accession_number 1980.324.5
Dimensions 2.36 in. (5.99 cm)
Identifier mma_top_for_standard_326650
Medium Bronze
Provenance Until 1931, Stora Art Gallery, New York, formerly collection of Mrs. W. Murray Crane, New York (until d. 1972), acquired by the Museum in 1980, gift of Louise Crane, New York.
Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions
Scanner Internet Archive Python library 0.5.1
What Metal, Sculpture, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

https://archive.org/details/mma_top_for_standard_326650

Top for standard

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, Luristan, Copper alloy, Metalwork, Sculpture, Bronze

Accession_number 1980.324.5

Dimensions 2.36 in. (5.99 cm)

Identifier mma_top_for_standard_326650

Medium Bronze

Provenance Until 1931, Stora Art Gallery, New York, formerly collection of Mrs. W. Murray Crane, New York (until d. 1972), acquired by the Museum in 1980, gift of Louise Crane, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Sculpture, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

https://archive.org/details/mma_top_for_standard_327520

Top for standard

Publication date ca. 8th century B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, Metal, Asia, Luristan, Copper alloy, Metal work, Sculpture, ca. 8th century B.C., Bronze

Accession_number 1996.82.1

Dimensions H. 6 1/2 in. (16.5 cm)

Gallery_id 404

Identifier mma_top_for_standard_327520

Medium Bronze

Provenance Formerly collection of Edith Porada, by 1962, on loan by Edith Porada to the Museum (L.62.73), acquired by the Museum in 1996, gift of Laura White and Fred Randolph (niece and nephew of Edith Porada).

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Sculpture, Copper alloy, Metal work, Bronze, Asia, Iran, Luristan, ca.

8th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_top_for_standard_327542

Top for standard

Publication date 1st millennium B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, Metal, Asia, Luristan, 1st millennium B.C., Copper alloy, Metalwork, Sculpture, Bronze

Accession_number 1998.319.1

Dimensions H. 13.5 cm x W. 8.4 cm x D. 2.5 cm

Identifier mma_top_for_standard_327542

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1998, gift of Mr. and Mrs. Cedric H. Marks, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Sculpture, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Asia, Iran, Luristan, 1st millennium B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_tripod_bowl_323946

Tripod bowl

Publication date ca. 2000–1600 B.C.

Topics Asia, Iran, Stands, Luristan, Metropolitan Museum of Art, Ceramic, Tripods, Bowls, ca. 2000–1600 B.C., Vessels, Ceramics, Furniture

Accession number 43.89.4

Dimensions 3.5 in. (8.89 cm)

Identifier a_tripod_bowl_323946

Medium Ceramic

Provenance 1935, excavated by Erich F. Schmidt, on behalf of the First Holes Expedition sponsored by the American Institute for Persian (later Iranian) Art and Archaeology, acquired by the Museum in 1943, purchased from the American Institute for Iranian Art and Archaeology, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Ceramics, Vessels, Furniture, Bowls, Stands, Tripods, Asia, Iran, Luristan, ca. B.C., Ceramic, Metropolitan Museum of Art Where Asia, Iran, Luristan 1600–2000

https://archive.org/details/mma_tripod_bowl_323947

Tripod bowl

Publication date ca. 2000–1600 B.C.

Topics Asia, Iran, Stands, Luristan, Metropolitan Museum of Art, Ceramic, Tripods, Bowls, ca. 2000–1600 B.C., Vessels, Ceramics, Furniture

Accession number 43.89.5

Dimensions 2.99 in. (7.59 cm)

Identifier a_tripod_bowl_323947

Medium Ceramic

Provenance 1935, excavated by Erich F. Schmidt, on behalf of the First Hohes Expedition sponsored by the American Institute for Persian (later Iranian) Art and Archaeology, acquired by the Museum in 1943, purchased from the American Institute for Iranian Art and Archaeology, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Ceramics, Vessels, Furniture, Bowls, Stands, Tripods, Asia, Iran, Luristan, ca. B.C., Ceramic, Metropolitan Museum of Art Where Asia, Iran, Luristan 1600–2000

https://archive.org/details/mma_tripod_bowl_323948

Tripod bowl

Publication date ca. 1600–1200 B.C.

Topics Metropolitan Museum of Art, Asia, Iran, tands, Luristan, ca. 1600–1200 B.C., Ceramic, Tripods, Bowls, Vessels, Ceramics, Furniture

Accession_number 43.89.6

Dimensions 4.02 in. (10.21 cm)

Identifier mma_tripod_bowl_323948

Medium Ceramic

Provenance 1935, excavated by Erich F. Schmidt, on behalf of the First Holmes Expedition sponsored by the American Institute for Persian (later Iranian) Art and Archaeology, acquired by the Museum in 1943, purchased from the American Institute for Iranian Art and Archaeology, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

canner Internet Archive Python library 0.5.1

What Ceramics, Vessels, Furniture, Bowls, tands, Tripods, Asia, Iran, Luristan, ca. B.C., Ceramic, Metropolitan Museum of Art Where Asia, Iran, Luristan 1200–1600

https://archive.org/details/mma_tripod_bowl_323949

Tripod bowl

Publication date ca. 1600–1200 B.C.

Topics Metropolitan Museum of Art, Asia, Iran, Luristan, ca. 1600–1200 B.C., Ceramic, Tripods, Bowls, Vessels, Ceramics, Furniture

Accession_number 43.89.7

Dimensions 4.25 in. (10.8 cm)

Identifier mma_tripod_bowl_323949

Medium Ceramic

Provenance 1935, excavated by Erich F. Schmidt, on behalf of the First Holmes Expedition sponsored by the American Institute for Persian (later Iranian) Art and Archaeology, acquired by the Museum in 1943, purchased from the American Institute for Iranian Art and Archaeology, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

canon Internet Archive Python library 0.5.1

What Ceramics, Vessels, Furniture, Bowls, Luristan, ca. 1200–1600 B.C., Ceramic, Metropolitan Museum of Art Where Asia, Iran, Luristan 1200–1600

https://archive.org/details/mma_tripod_bowl_323950

Tripod bowl

Publication date ca. 2000–1600 B.C.

Topics Asia, Iran, Stands, Luristan, Metropolitan Museum of Art, Ceramic, Tripods, Bowls, ca. 2000–1600 B.C., Vessels, Ceramics, Furniture

Accession number 43.89.8

Dimensions 11 in. (27.94 cm)

Identifier a_tripod_bowl_323950

Medium Ceramic

Provenance 1935, excavated by Erich F. Schmidt, on behalf of the First Holes Expedition sponsored by the American Institute for Persian (later Iranian) Art and Archaeology, acquired by the Museum in 1943, purchased from the American Institute for Iranian Art and Archaeology, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Ceramics, Vessels, Furniture, Bowls, Stands, Tripods, Asia, Iran, Luristan, ca. B.C., Ceramic, Metropolitan Museum of Art Where Asia, Iran, Luristan 1600–2000

https://archive.org/details/mma_tripod_vessel_323951

Tripod vessel

Publication date ca. 2000–1600 B.C.

Topics Iran, Stands, Luristan, Metropolitan Museum of Art, Ceramic, Tripods, Asia, ca. 2000–1600 B.C., Vessels, Ceramics, Furniture

Accession_number 43.89.9

Dimensions 10.24 in. (26.01 cm)

Identifier mma_tripod_vessel_323951

Medium Ceramic

Provenance 1935, excavated by Erich F. Schmidt, on behalf of the First Holmes Expedition sponsored by the American Institute of Persian (later Iranian) Art and Archaeology, acquired by the Museum in 1943, purchased from the American Institute of Iranian Art and Archaeology, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Ceramics, Vessels, Furniture, Stands, Tripods, Asia, Iran, Luristan, ca.

B.C., Ceramic, Metropolitan Museum of Art Where Asia, Iran, Luristan 1600–2000

https://archive.org/details/mma_vase_with_a_handle_in_the_form_of_a_humanheaded_bull_protome_323960

Vase with a handle in the form of a human-headed bull protome

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Elamite, Protomai, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Metropolitan Museum of Art, Asia, Faience, Vessels, Vases

Accession_number 43.102.45b–c

Culture Elamite

Dimensions 7.72 in. (19.61 cm)

Identifier mma_vase_with_a_handle_in_the_form_of_a_humanheaded_bull_protome_323960

Medium Faience

Provenance 1938, excavated by Erich F. Schmidt, on behalf of the Second Holmes Expedition sponsored by the American Institute of Persian (later Iranian) Art and Archaeology, acquired by the Museum in 1943, purchased from the American Institute of Iranian Art and Archaeology, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Vessels, Faience, Vases, Protomai, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Elamite, Faience, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_vase_with_a_handle_in_the_form_of_a_humanheaded_bull_protome_324005

Vase with a handle in the form of a human-headed bull protome

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Elamite, Protomai, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Metropolitan Museum of Art, Asia, Faience, Vessels, Vases

Accession_number 43.102.45a

Culture Elamite

Dimensions 7 3/4 in. (19.7 cm)

Gallery_id 404

Identifier mma_vase_with_a_handle_in_the_form_of_a_humanheaded_bull_protome_324005

Medium Faience

Provenance 1938, excavated by Erich F. Schmidt, on behalf of the Second Holmes Expedition sponsored by the American Institute of Persian (later Iranian) Art and Archaeology, acquired by the Museum in 1943, purchased from the

American Institute for Iranian Art and Archaeology, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Vessels, Faience, Vases, Protomai, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century

B.C., Elamite, Faience, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_vessel_in_form_of_female__figure_32394

Vessel in form of female (?) figure

Publication date ca. 7th–6th century B.C.

Topics Iran, Luristan, Ceramic, Metropolitan Museum of Art, Asia, Figures, Vessels, Sculpture, ca. 7th–6th century B.C., Ceramics

Accession_number 43.89.3

Dimensions 23.82 in. (60.5 cm)

Gallery_id 404

Identifier mma_vessel_in_form_of_female__figure_323945

Medium Ceramic

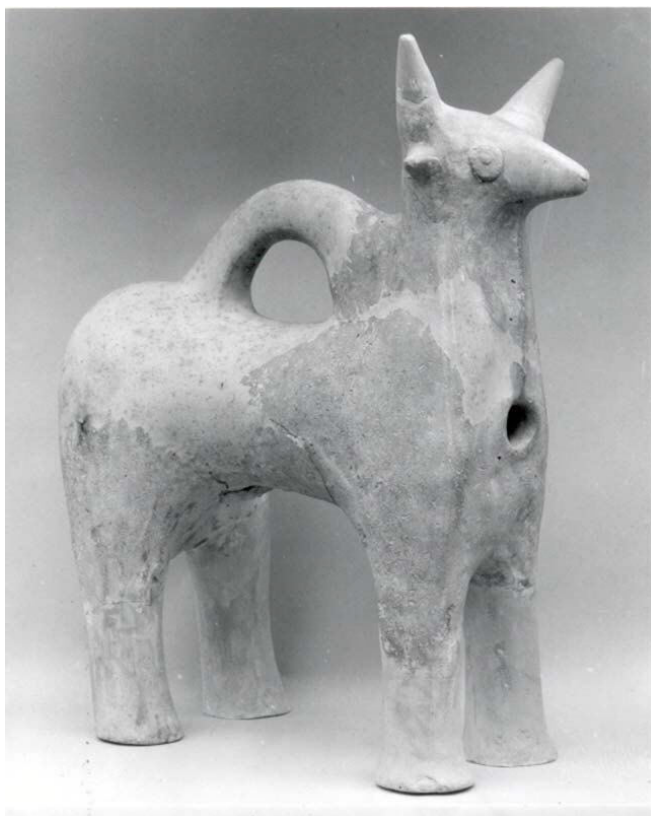
Provenance 1935, excavated by Erich F. Schmidt, on behalf of the First Holmes Expedition sponsored by the American Institute for Persian (later Iranian) Art and Archaeology, acquired by the Museum in 1943, purchased from the American Institute for Iranian Art and Archaeology, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Ceramics, Sculpture, Vessels, Figures, Asia, Iran, Luristan, ca. 7th–6th century B.C., Ceramic, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_vessel_in_form_of_horned_quadruped_3239

Vessel in form of horned quadruped

Publication date ca. 700–550 B.C.

Topics Iran, Ceramic, Metropolitan Museum of Art, Luristan, ca. 700–550 B.C., Asia, essels, Ceramics

Accession_number 43.89.2

Dimensions 15 in. (38.1 cm)

Identifier mma_vessel_in_form_of_horned_quadruped_323944

Medium Ceramic

Provenance 1935, excavated by Erich F. Schmidt, on behalf of the First Holmes Expedition sponsored by the American Institute for Persian (later Iranian) Art and Archaeology, acquired by the Museum in 1943, purchased from the American Institute for Iranian Art and Archaeology, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Ceramics, essels, Asia, Iran, Luristan, ca. 700–550 B.C., Ceramic, Metropolitan Museum of Art Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_whetstone_handle_32286

Whetstone handle

Publication date ca. 9th–8th century B.C.

Topics Metropolitan Museum of Art, Stone, Iran, Bronze, stone, ca. 9th–8th century B.C., Metal, Asia, Whetstones, Luristan, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 32.161.13

Dimensions 5.98 in. (15.19 cm)

Identifier mma_whetstone_handle_322860

Medium Bronze, stone

Provenance Acquired by the Museum in 1932, gift of George D. Pratt.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Stone, Whetstones, Asia, Iran, Luristan, ca. 9th–8th century B.C., Bronze, stone, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_whetstone_handle_32448

Whetstone handle

Publication date ca. 8th–7th century B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, ca. 8th–7th century B.C., Metal, Asia, whetstones, Luristan, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 56.28

Dimensions 3.35 x 3.5 in. (8.51 x 8.89 cm)

Identifier mma_whetstone_handle_324486

Medium Bronze

Provenance By 1940, collection of Arthur Upham Pope, probably collection of Mrs. William H. Moore, New York (until d. 1955), acquired by the Museum in 1956, gift of Mrs. Paul Moore, Convent, NJ.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

Material Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, whetstones, Asia, Iran, Luristan, ca. 8th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Location here Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_whetstone_handle_32467/

Whetstone handle

Publication date ca. early 1st millennium B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, Metal, Asia, Whetstones, Luristan, Copper alloy, Metalwork, Bronze, ca. early 1st millennium B.C.

Accession_number 57.51.43

Dimensions 2.68 x 3.03 in. (6.81 x 7.7 cm)

Identifier mma_whetstone_handle_324673

Medium Bronze

Provenance Formerly Cora Timken Burnett Collection of Persian Miniatures and Other Persian Art Objects, acquired by the Museum in 1956 (accessioned in 1957), bequest of Cora Timken Burnett.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Whetstones, Asia, Iran, Luristan, ca. early 1st millennium B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

https://archive.org/details/mma_whetstone_handle_32622/

Whetstone handle

Publication date ca. 9th–7th century B.C.

Topics Iran, ca. 9th–7th century B.C., Metropolitan Museum of Art, Metal, Asia, Whetstones, Luristan, Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 1977.187.1

Dimensions 3.54 x 4.92 in. (8.99 x 12.5 cm)

Identifier mma_whetstone_handle_326226

Medium Bronze

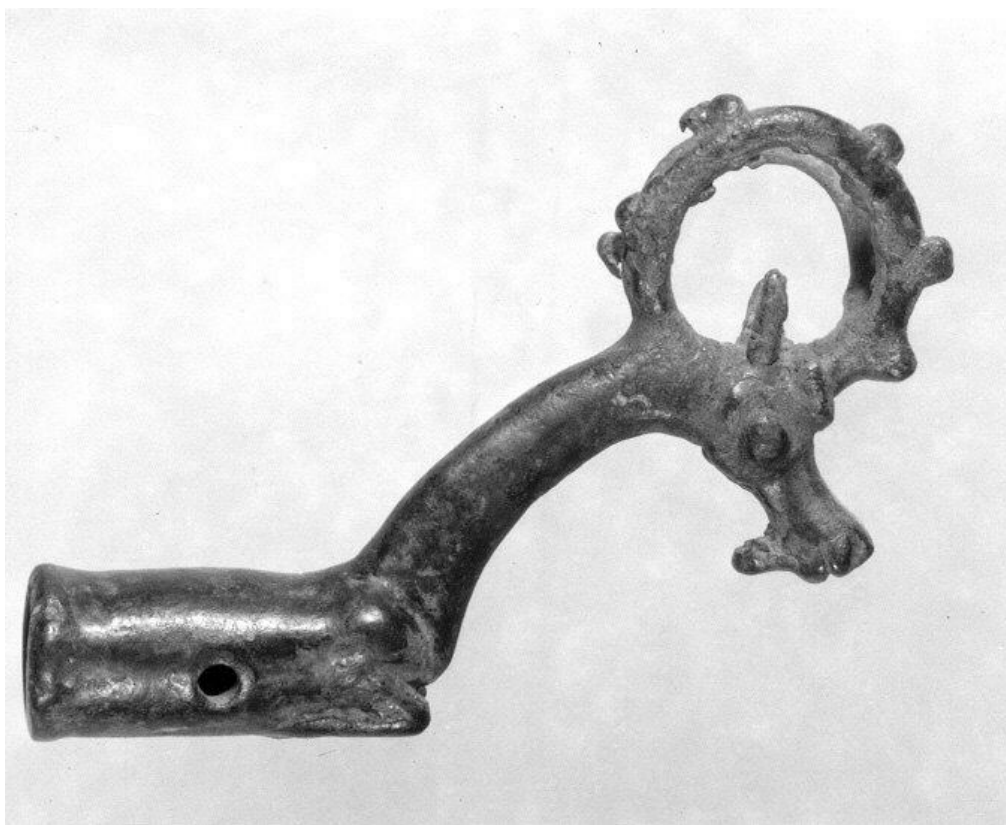
Provenance By 1963, collection of Alice K. Bache, New York, acquired by the Museum in 1977, bequest of Alice K. Bache.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Whetstones, Asia, Iran, Luristan, ca. 9th–7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_whetstone_handle_32733

Whetstone handle

Publication date 1st millennium B.C.

Topics Iran, Metropolitan Museum of Art, Metal, Asia, Whetstones, Luristan, 1st millennium B.C., Copper alloy, Metalwork, Bronze

Accession_number 1988.102.10

Dimensions 3.07 x 4.21 in. (7.8 x 10.69 cm)

Identifier mma_whetstone_handle_327334

Medium Bronze

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Whetstones, Asia, Iran, Luristan, 1st millennium B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_zoomorphic_tube_32526

Zoomorphic tube

Publication date ca. 7th century B.C.

Topics Metropolitan Museum of Art, Iran, ca. 7th century B.C., Metal, Asia, Luristan, Copper alloy, Metalwork, Sculpture, Bronze

Accession_number 1970.182

Dimensions 3.39 in. (8.61 cm)

Identifier mma_zoomorphic_tube_325261

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1970, purchased from Charles D. Kelekian, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Sculpture, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Asia, Iran, Luristan, ca.

7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan

https://archive.org/details/mma_zoomorphic_tube_32665/

Zoomorphic tube

Publication date ca. 7th century B.C.

Topics Metropolitan Museum of Art, Iran, ca. 7th century B.C., Metal, Asia, Luristan, Copper alloy, Metalwork, Sculpture, Bronze

Accession_number 1980.324.6

Dimensions 1.97 in. (5 cm)

Identifier mma_zoomorphic_tube_326651

Medium Bronze

Provenance Acquired by the Museum in 1980, gift of Louise Crane, New York.

Rights Metropolitan Museum of Art Terms and Conditions

Scanner Internet Archive Python library 0.5.1

What Metal, Sculpture, Copper alloy, Metalwork, Bronze, Asia, Iran, Luristan, ca. 7th century B.C., Bronze, Metropolitan Museum of Art

Where Asia, Iran, Luristan